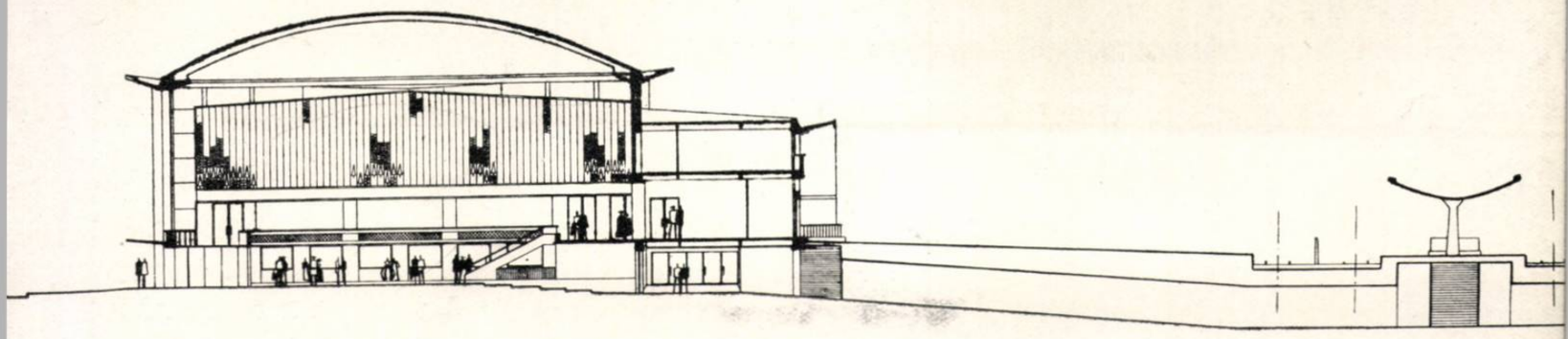

3

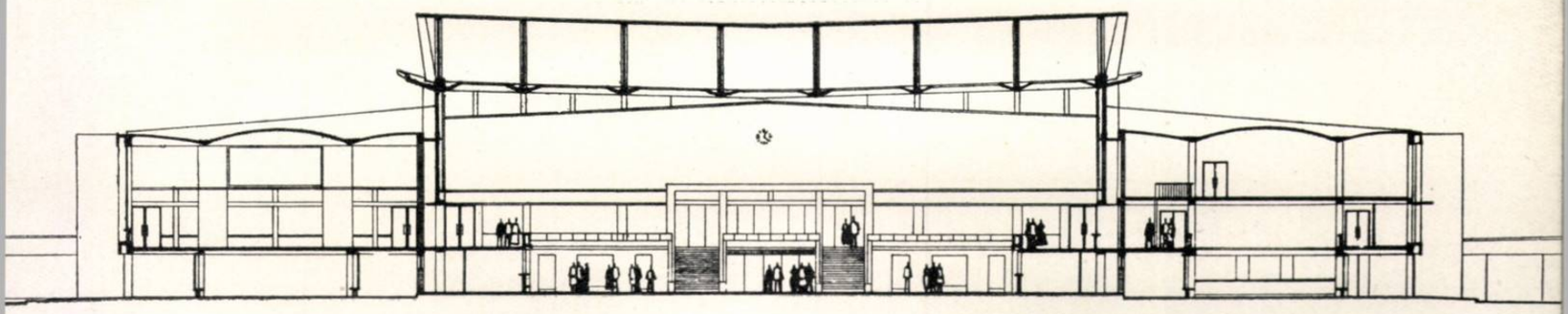

4

5

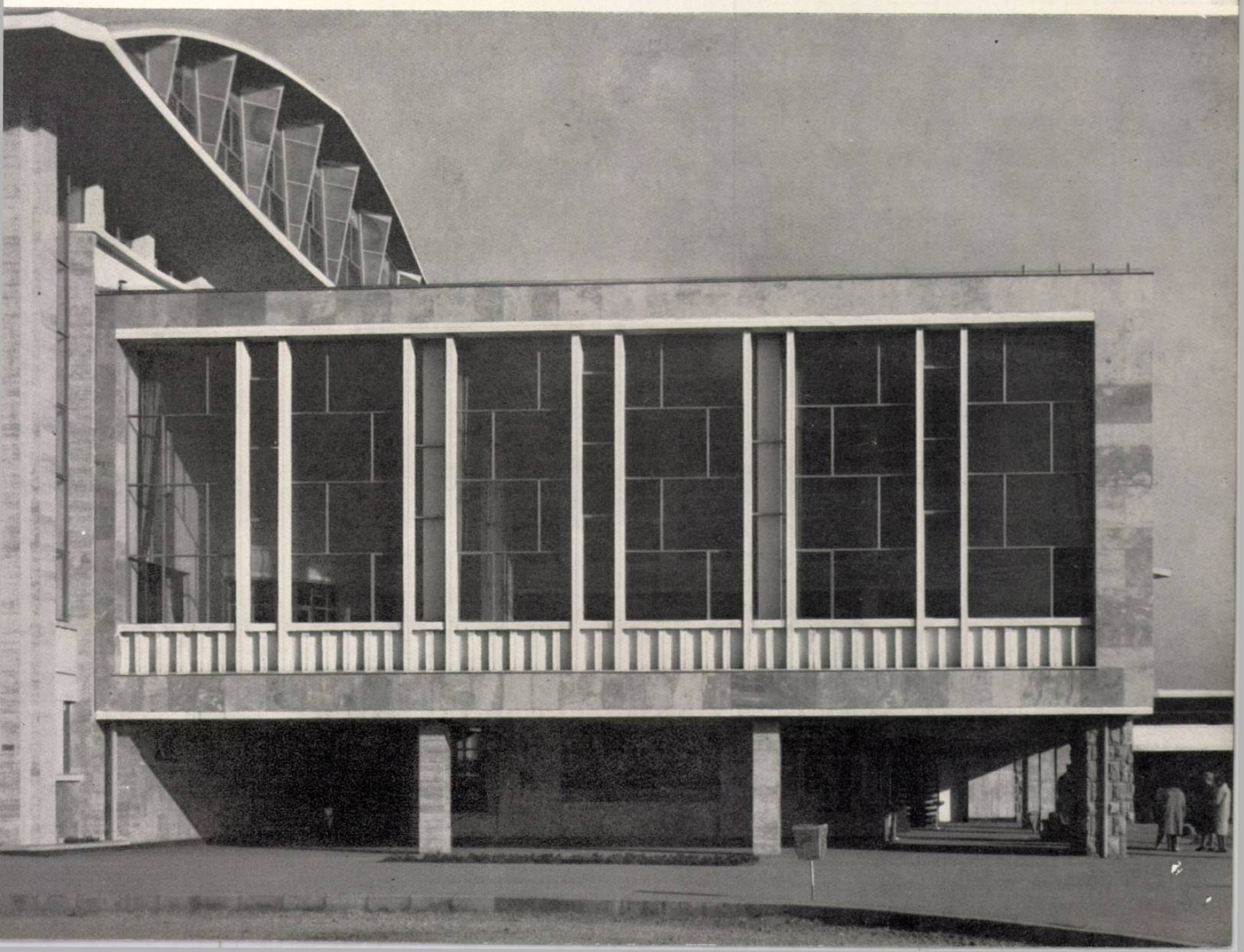

Holul principal — Detaliu

în piața sosiri, precum și la serviciile autogării în piața autogării).

La nivelul pieței sînt amplasate și încăperile pentru serviciile bufetului expres, restaurantului — depozite, crematorii, încăperi pentru aparaturi de instalații etc.

Nivelul pieței separă circulația « plecări » de « sosiri ».

Dispoziția încăperilor dă posibilitatea călătorilor să se orienteze ușor, fie că se află în hol, săli de așteptare, bufet expres sau pe peroane, avînd totodată posibilitatea să observe circulația trenurilor și să privească spre piață, admirînd peisajul munților.

Clădirea de exploatare cuprinde la parter încăperile administrative ale stației, iar la etaje încăperile tehnice pentru centralizarea electrodinamică și electrificarea stației.

STRUCTURA. La proiectarea structurii de rezistență a construcțiilor principale, a clădirii pentru călători și a copertinelor peroanelor s-a urmărit să se realizeze o rezolvare organică a necesităților funcționale și a celor constructive, formele constructive dînd în ansamblu un aspect plastic, pe cît posibil fără corecturi sau adausuri.

Pe această linie, la copertine — a căror lățime este de 8,20 m — s-a ales ca profil al secțiunii transversale linia concavă integral autoportantă (marginile laterale ale învelitorii sînt mai rigide la deformații transversale, iar momentele încovoietoare în elementele de rigidizare rezultă mai mici decît în cazul profilului în formă de fluture).

Pentru a se asigura acoperirea unor deschideri de 21,00 m, necesare pentru accesul ușor la tunele, copertinele s-au realizat din beton precomprimat folosindu-se cablurile « Freyssinet » de 12 ∅ 5 mm.

La clădirea pentru călători fundațiile pe contur s-au proiectat ca tălpi continue la care — în majoritatea cazurilor — rolul de grindă verticală l-a preluat zidul de sprijin necesar pentru asigurarea spațiului canalelor tehnice pentru instalații.

Structura de rezistență a clădirii pentru călători rezolvă dezideratul funcțional de a avea înălțimi de planșee mici și constante pentru diferitele deschideri.

Astfel, planșeele s-au proiectat cu nervuri dese, alegînd pentru toate situațiile (deschideri variind între 3 și 9 m) aceeași secțiune de nervuri.

În felul acesta s-a putut prevedea un cofraj refolosibil foarte îngrijit, realizat din placaj Tego.

Tot pentru unificarea elementelor de construcție, a simplificării execuției și a posibilității reutilizării cofrajelor, stîlpii s-au încadrat în 3 tipuri.

Corpurile laterale ale clădirii pentru călători au fost acoperite cu paraboloizi hiperbolici de beton armat.

La holul central s-au studiat mai multe variante de acoperire: pînză subțire de beton armat precomprimat în formă de cupolă înscrisă într-un dreptunghi, învelitoare rezemată pe ferme metalice etc., soluția avizată pentru execuție fiind o învelitoare cilindrică rezemată pe arce cu tiranți.

Structura de rezistență s-a proiectat astfel încît betonul să rămînă aparent. Eforturile în acest sens au dat rezultate mulțumitoare; astfel, nervurile galeriei de acces la tunel au rămas aparente, fața văzută fiind tratată prin buceardare.

Materialele folosite au fost: la exterior, beton, cărămidă, tencuieli cu praf de piatră, terasit, piatră de Bampotoc; la interior, travertin și marmură, mozaicuri, colorate cu griș de piatră sau marmură venețiană, mase plastice, zugrăveli pastelate, vopsitorii în ulei și duco-aluminiu pentru tîmplăria metalică.

Sală așteptare

Decorația interioară este simplă și sobră, tratîndu-se în mod diferit încăperile principale ale gării.

Astfel, pardoselile au fost executate cu motive decorative diferite, îmbinîndu-se mozaicul pastă cu mozaicul venețian și marmura. În mod deosebit a fost tratată pardoseala din holul principal, holul autogării și sălile de așteptare.

În holul principal al gării, decorația pereților laterali prin traforuri a fost subliniată cu o friză lampadar ce se defășoară pe trei laturi ale galeriei (în lungime de 82 m), pe care s-au desenat simboluri legate de viața oamenilor muncii din Regiunea Brașov (autor, prof. P. Miracovici).

De asemenea, se remarcă decorația stîlpilor centrali din restaurant prin îmbrăcarea lor cu motive inspirate din flora de munte, executate în sticlă colorată pe un fond de mozaic de sticlă mată (autor, Zoe Băicoianu). În sala de așteptare clasa a II-a s-a executat un panou figurativ în tehnica propriu-zisă a frescei, evocînd activitățile de producție din industrie și agricultură, a vieții sportive și culturale specifice regiunii (autor, arh. R. Pecrescu).

Plastica fațadelor este realizată simplu, exprimînd sincer volumele. Ritmul verticalelor exprimă în exterior structura de rezistență, vibrînd suprafețele. În detaliu, materialul folosit — placajul de piatră, tîmplăria metalică și sticla, ca și jocul ritmat al rosturilor și calitățile de culoare ale materialului — constituie decorația fațadelor.

Fațada clădirii pentru călători are o lungime de 84 m, iar ansamblul clădirilor, peluzelor, desfășoară spre piața gării un front de cca. 280 m.

Spații verzi, plantații, gazon, flori completează ansamblul clădirilor, decorînd și peronul de la linia I care capătă o notă optimistă, sărbătorească.

INSTALAȚII. Clădirea pentru călători este prevăzută cu instalații aferente construcției și instalații speciale.

Atît la clădirea pentru călători cît și în clădirea de exploatare s-a realizat un iluminat cu tuburi fluorescente, fiecare încăpere avînd o iluminare adecvată destinației.

La alegerea pozițiilor de montare a lămpilor s-a urmărit reliefarea elementelor de arhitectură folosite, în care scop s-au coordonat lucrările de instalații cu cele de construcții.

Holul public, avînd o deschidere mare, a necesitat realizarea unui nivel de iluminare uniform pe întreaga suprafață, folosindu-se tuburi fluorescente instalate pe pereții laterali la diferite niveluri și baloane cu vapori de mercur de 400 W montate pe plafon.

Comanda iluminatului general din holul public, săli de așteptare, tunel, portice se face dintr-un singur punct — tabloul general — situat într-o încăpere specială; sînt prevăzute și tablouri secundare pentru consumatorii independenți. De asemenea, a fost prevăzută dubla alimentare a clădirii pentru călători de la bara de joasă tensiune a postului de transformare. Puterea instalată numai în clădirea pentru călători este de 104 kW, din care iluminatul reprezintă 90 kW.

Iluminatul exterior al peroanelor descoperite a fost realizat cu corpuri de iluminat tip lampadar, echipate cu tuburi fluorescente.

Pentru atenuarea efectului stroboscopic, corpurile de iluminat au fost alimentate consecutiv din faze diferite. Spațiile verzi au fost iluminate cu corpuri de iluminat tip pitic, integrîndu-se în ansamblul decorativ al stației de călători.

În proiectare și execuție s-au folosit pe scară largă materialele înlocuitoare tub PVC, conductori INTENC, A.F.Y., cabluri A.C.Y.Y.B. etc.

Instalația de încălzire cu radiatoare și convectori asigură temperaturi minime necesare, completarea caloriilor în încăperile mari, holuri, săli de așteptare fiind asigurată cu instalații de aer cald.

Intrările de mare circulație în holul public au fost prevăzute cu perdele de aer cald.

Instalația de alimentare cu apă a fost studiată economic, realizîndu-se debitul necesar prin acumulare într-un castel de apă lîngă stația C.F.R. Brașov.

De asemenea clădirea este dotată cu instalații sanitare, ventilații, radioficare, teleinformare, ceasoficare, gaze, frigorifice etc.

Mobilierul a fost tratat modern, corespunzător destinației încăperilor gării și coloraturii de ansamblu, folosindu-se în general metalul și masele plastice.

În favoarea aspectului exterior vor interveni lucrările de sistematizare și construcții din piața gării ce sînt în curs de execuție.

Arh. FL. IONESCU

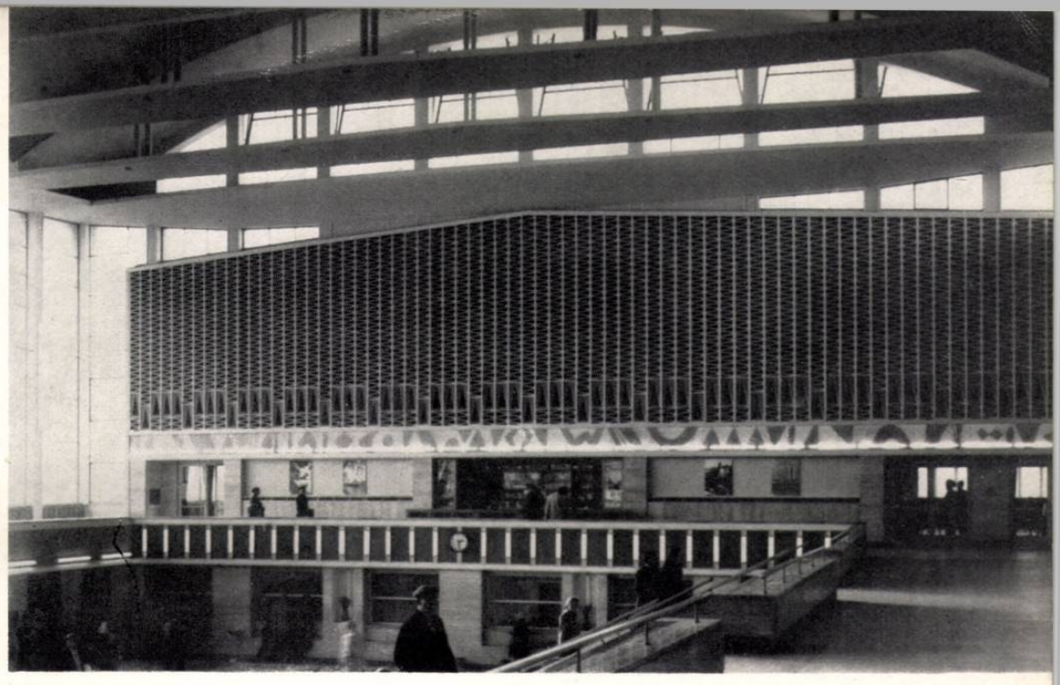

Vedere parțială a holului

Culoar de trecere spre linii

Sală așteptare autogară

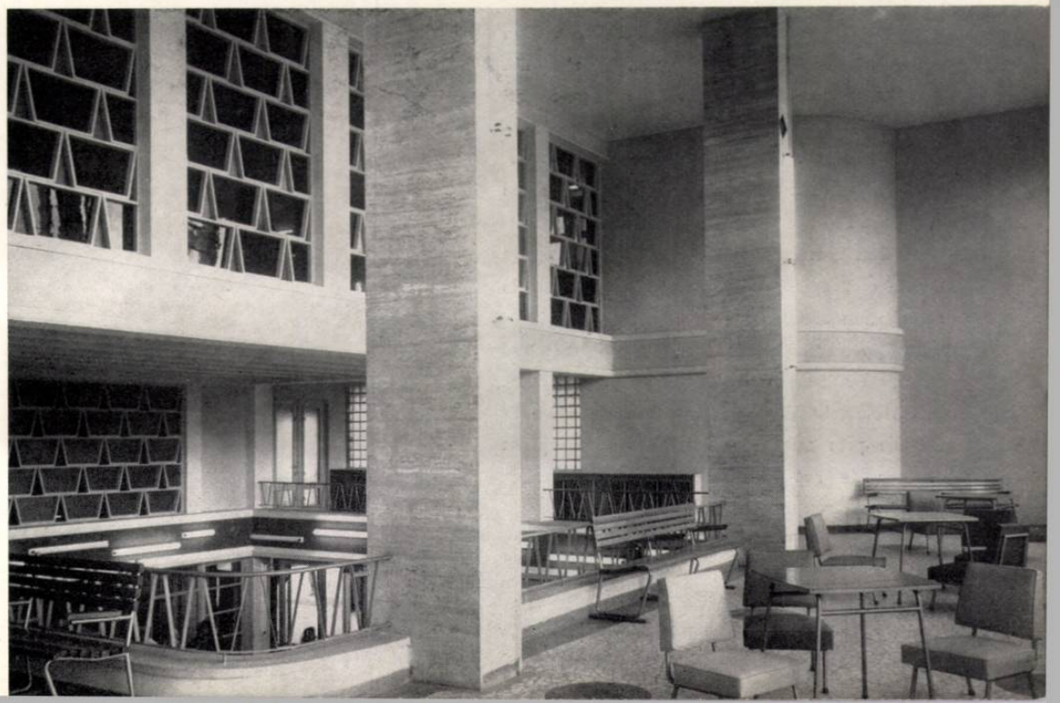

1 — Blocuri de locuințe — Vedere
2 — Blocuri executate din panouri mari
3 — Plan de situație
4 — Blocuri de locuințe — Detaliu
5 — Bloc de locuințe — Fațadă
6 — Plan nivel curent
7 — Detaliu de intrare — Vedere

1	3	4
	5	
2	6	7

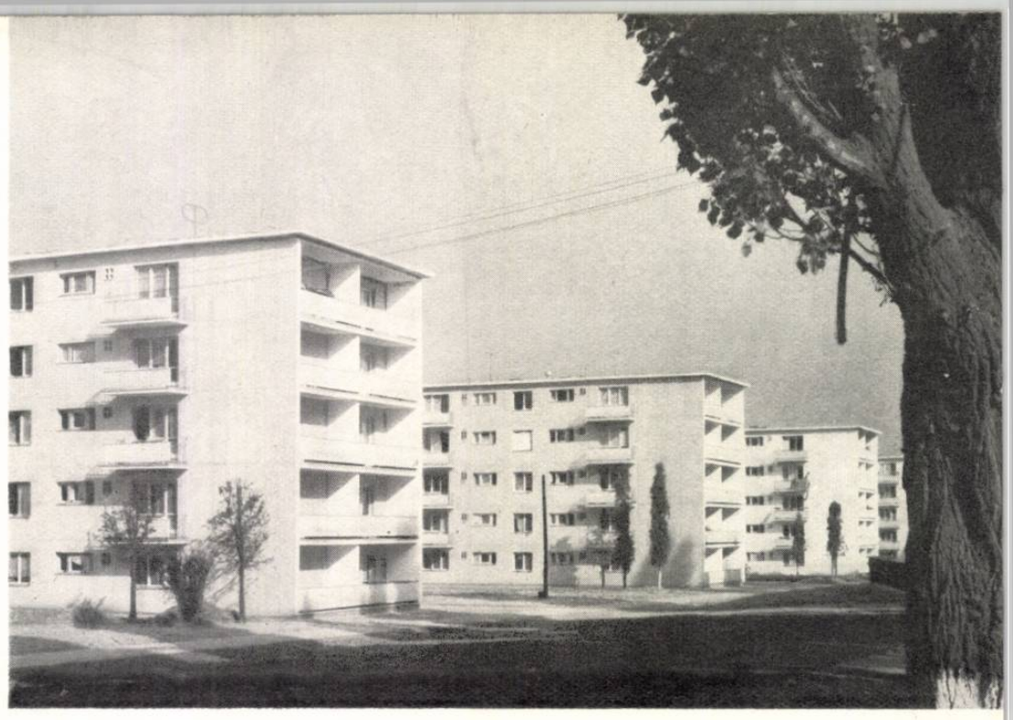

ANSAMBLUL DE LOCUINȚE „STEAGUL ROȘU" IV — BRAȘOV

Autor: *arh. Virginica Fleșeriu*
D.S.A.P.C. - Brașov

Proiectarea ansamblului de locuințe « Steagul roșu » IV a început în primăvara anului 1961, iar în aceeași toamnă au fost date în folosință primele 5 blocuri. Ritmul rapid de desfășurare a lucrărilor a putut fi asigurat prin sistemul de construcție cu panouri mari.

Cvartalul de locuințe este amplasat pe Calea Bucureștilor, artera principală de intrare în oraș, între străzile Berzei și Ciprian Porumbescu, ocupînd o suprafață de aproximativ 4,5 ha.

Cele 9 blocuri de 2 și 3 tronsoane, însumînd un număr de 420 de apartamente, au o suprafață desfășurată de 25 000 m².

Amplasamentul blocurilor s-a făcut conform detaliilor de sistematizare pentru Calea Bucureștilor (proiect al D.S.A.P.C. — Brașov avizat de C.S.C.A.S.).

Blocurile nr. 1—5 sînt așezate perpendicular pe Calea Bucureștilor, formînd alveole degajate cu blocurile 6, 7, 8, fundalul vederii dinspre Calea Bucureștilor.

Blocul 9 întregește compoziția, oferind cu primele blocuri un front la intrarea în oraș.

Bine orientate și cu o frumoasă priveliște spre munte, blocurile suferă însă din cauza apropierii lor de fabrica « Cimentul ».

Ca amenajări exterioare au fost executate alei pietonale, s-a modificat și asfaltat strada Ciprian Porumbescu, s-au creat spații verzi și elemente decorative, precum și platforme gospodărești și adăposturi pentru motociclete.

Blocurile sînt dotate cu încălzire centrală, centrala termică fiind amplasată la subsolul blocului 7.

Ca tratare exterioară, blocurile au fost vopsite cu vinacet, culoarea respectivă regăsindu-se în restul ansamblului.

Deși posibilitățile de compoziție în sistemul constructiv cu panouri mari sînt mai reduse, totuși cvartalul de locuințe « Steagul roșu » IV impune prin numărul mare de blocuri apărut uimitor de repede, mobilînd plăcut zona ce anunță intrarea în oraș.

Arh. VIRGINICA FLEȘERIU

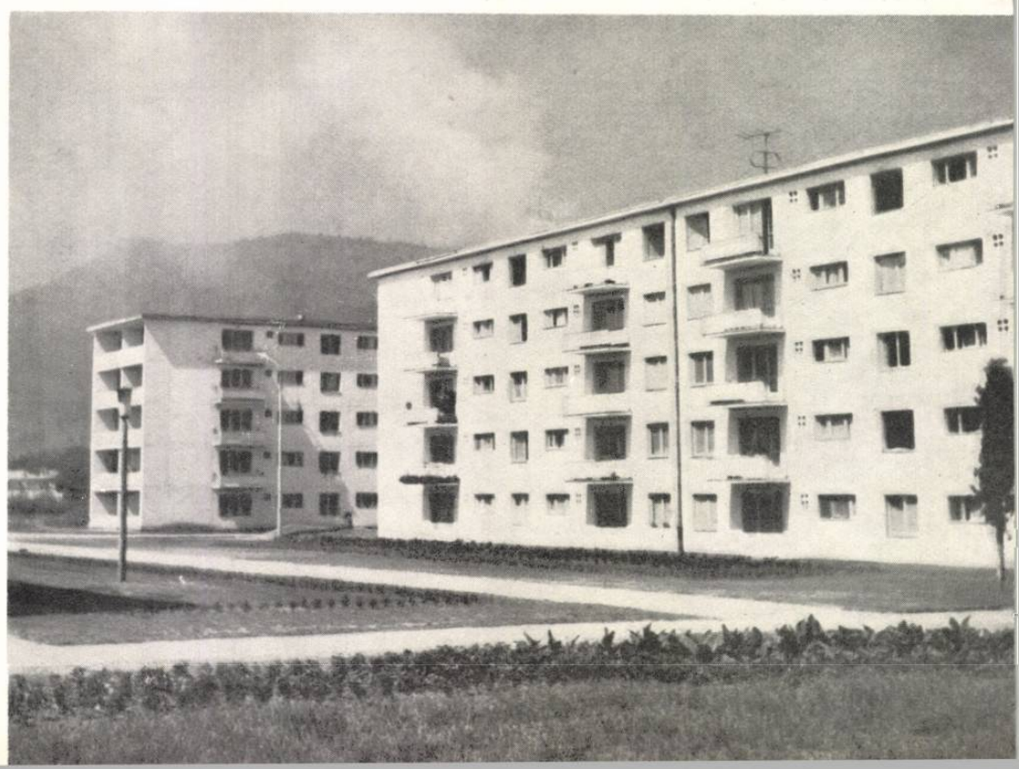

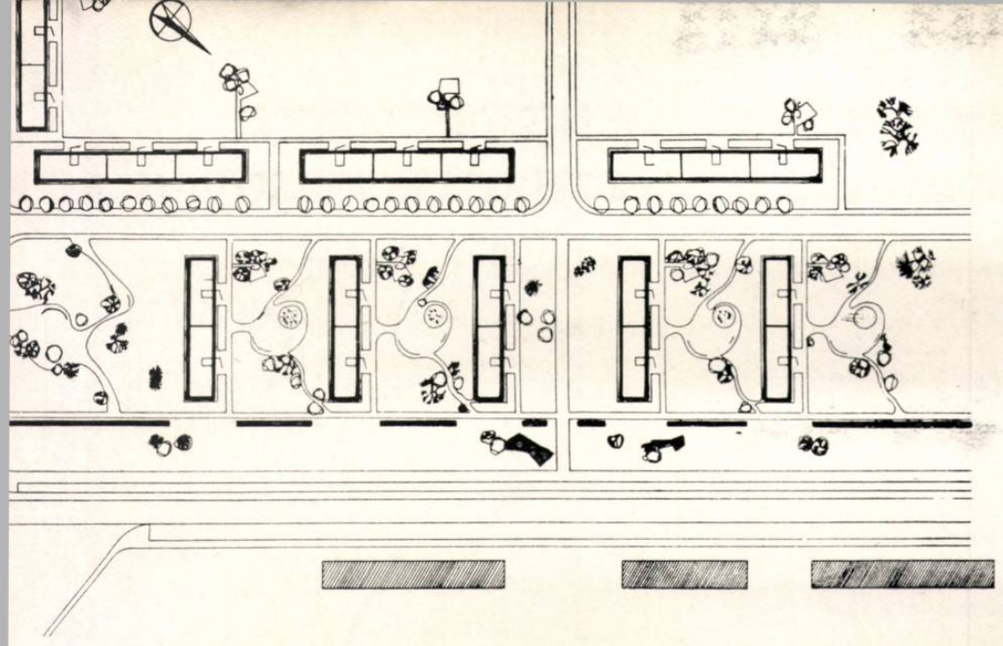

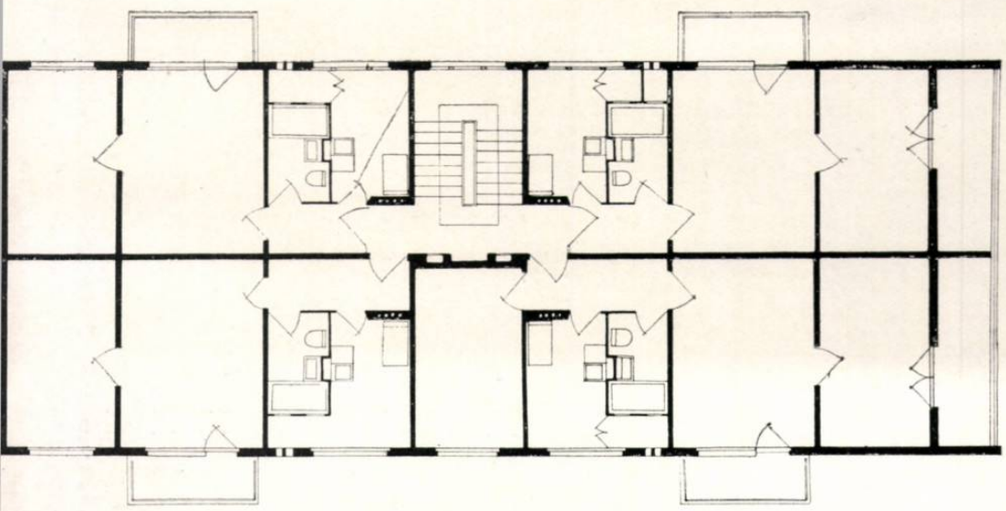

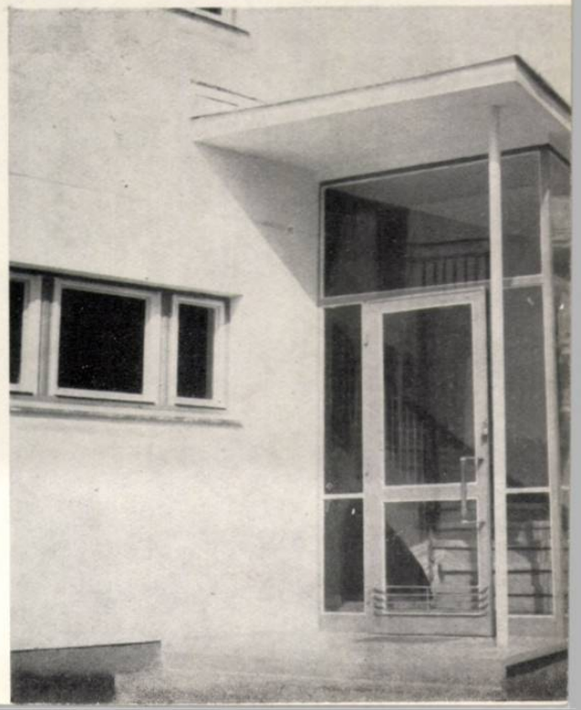

ZONA DE LOCUINȚE «STEAGUL ROȘU» II B BRAȘOV

Autori: Sistematizare — *arhitecții D. Cristescu, Grațiela Halmagiu*
Arhitectură — *arh. R. Schiel*
D.S.A.P.C. - Brașov

Zona propusă pentru sistematizare are o suprafață de cca. 50 ha fiind situată în partea de sud-est a orașului și în imediata vecinătate a actualelor zone construite «Steagul roșu», delimitată la sud de Calea Bucureștilor, la nord-vest de șoseaua Zizinului, iar la nord-est de magistrala C. F. București—Brașov.

În cadrul detaliului de sistematizare s-a studiat și soluționat microraionarea întregului cartier «Steagul roșu» (din care face parte și zona considerată), ținînd seama de situația existentă a zonelor construite.

Trebuie semnalată diversitatea tipurilor de construcții existente, de la construcții individuale p și p+1 nivel, la blocuri p+3 niveluri, executate tradițional («Steagul roșu» I), și pînă la construcții din panouri mari p+4 niveluri, executate după proiectul ISCAS nr. 3 077 («Steagul roșu» II). Această situație a ridicat probleme dificile sistematizării, fiind necesară o corelare din punct de vedere funcțional și plastic:

— crearea de condiții optime (prin amplasamente judicioase) pentru folosirea metodelor industriale de construcții din panouri mari, justificată de existența unei linii tehnologice în funcțiune la fabrica de prefabricate (1 km distanță de șantier) și a experienței cîștigate în anii trecuți;

— soluționarea circulației astfel încît să se asigure o legătură directă între zona industrială din sud-estul orașului, prin noua gară de călători, și zona industriei locale și a depozitelor din nord-vestul orașului;

— organizarea unei scheme stradale de cartier care să satisfacă transportul în comun prin cartier și care să realizeze o legătură ușoară între microraioane și cu cartierele învecinate; datorită prezenței centrului de cartier, s-a considerat necesară și o legătură directă în cartier prin această zonă, din Calea Bucureștilor;

— utilizarea la maximum a capacității teritoriului, realizîndu-se densități corespunzătoare (între 360 și 400 loc./ha densitate netă);

— asigurarea cu dotările corespunzătoare, la nivel de cartier și microraion, și cu dotările necesare unui centru de cartier. La nivel de microraion, considerat la 8 600 de locuitori, s-au propus: o școală elementară cu 24 clase, o grădiniță cu 200 locuri, o creșă cu 150 locuri, 2 unități comerciale pentru deservirea zilnică a populației (pîine, legume, carne, lactate, bufet), garaje pentru turisme și motociclete cu platformele respective de parcare, un teren de sport de cca. 2 ha, terenuri de joc pentru copii. La nivel de cartier (centru de cartier), considerat la o populație de 35 000 de locuitori, s-au propus: un cinematograf cu 600 de locuri, o bibliotecă, o cofetărie, un restaurant, un hotel cu 175 de paturi, construcții administrative, miliție, C.E.C., P.T.T.R., farmacie, cooperative meșteșugărești etc.;

— dotarea cu toate instalațiile tehnico-edilitare și racordarea lor la rețeaua de termoficare a orașului;

— agrementarea spațiilor verzi, prevăzîndu-se alei pietonale de acces, platforme de joc pentru copii, amplasamente pentru anexe gospodărești, pentru un crematoriu central etc.; de asemenea un parc de cca. 2,5 ha, plantații de parc și aliniament etc.

În ceea ce privește blocurile de locuințe, după cum s-a mai arătat, s-a adoptat soluția industrializată a panourilor mari din beton armat, cu scopul de a se realiza un ritm susținut (pînă la 5 ap./zi) și un preț de cost corespunzător.

Sistematizare zona de locuințe « Steagul Roșu » II B — Machetă

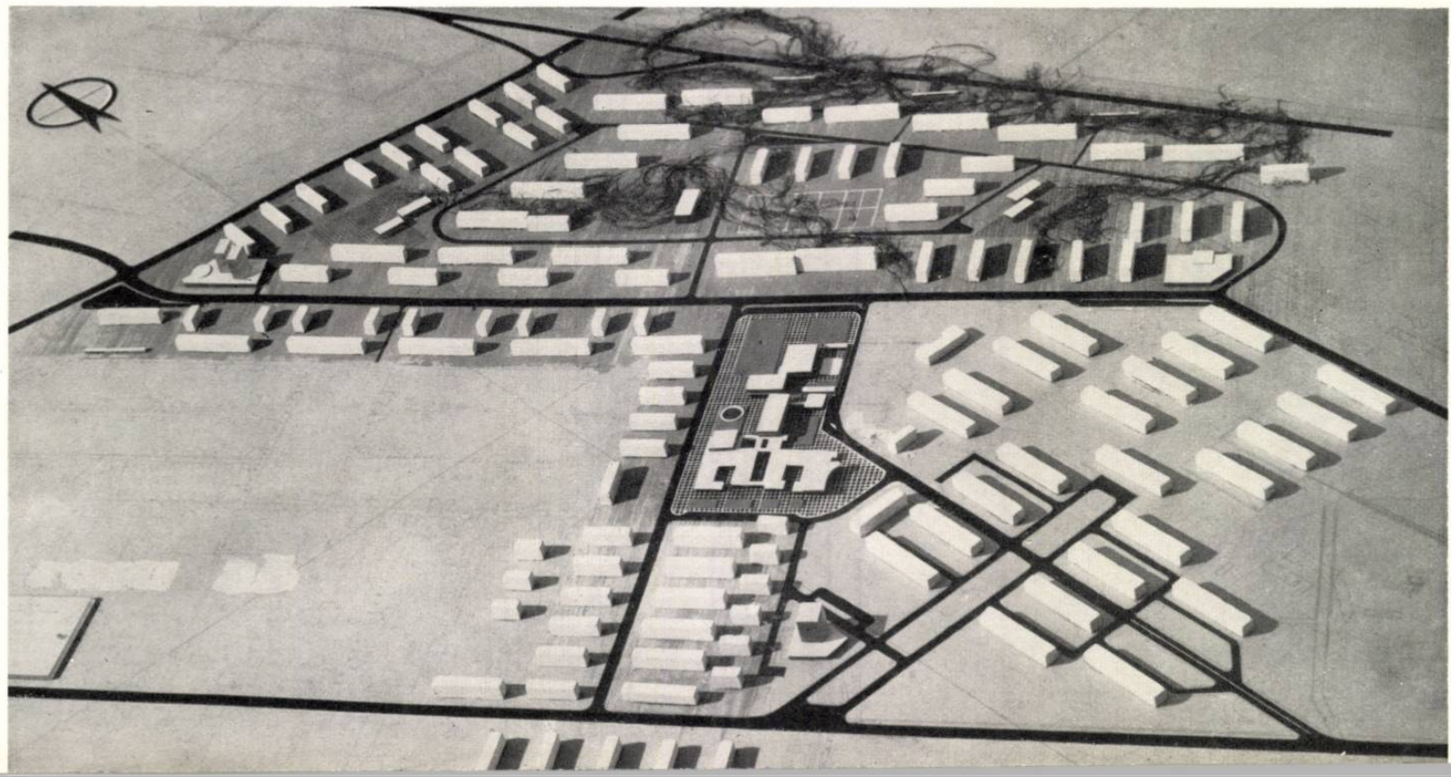

Vedere de ansamblu

În toamna anului 1961 au început lucrările pentru etapele I și a II-a ale cvartalului «Steagul roșu» II B.

Terenul este situat între blocurile construite pînă în prezent în cartierul «Steagul roșu» de-a lungul Căii Bucureștilor, pe de o parte, și șoseaua Breiner Bela, pe de altă parte.

Se vor construi 40 de blocuri cu cîte 30, 40 și 60 de apartamente, totalizînd 1 600 de apartamente.

S-au adoptat proiectele ISCAS pentru blocuri tip din panouri mari (proiectele tip nr. 3 077 și nr. 1 013/1961).

Gabaritul general este de p+4 niveluri, cu excepția a 2 blocuri «lamă» de p+9 niveluri (cap de perspectivă dinspre Calea Bucureștilor) și a 2 blocuri asamblate cu p+9 niveluri la intersecția Calea Zizinului cu artera interioară de legătură a noului cartier.

Bilanțul teritorial indică pe ansamblul sistematizat:

— număr apartamente 3 000 din care:
1 400 în etapa I 1962/63
1 600 în etapa a II-a 1963/64
— număr de locuitori — 8 600
— densitatea netă — 380 loc./ha.

Blocurile fiind tipizate, s-a căutat a se combate — prin diferitele lor grupări și orientări — pericolul de monotonie, inerent utilizării unui singur tip de bloc pe un cvartal întreg.

Coloritul diferit al fațadelor tratate cu vinacet, accentele de la loggii și balcoane vor ajuta la crearea unui aspect armonios.

Structura de rezistență a blocurilor de tip 1013 se compune din subsolul tehnic, alcătuit din pereți din beton simplu și planșee din beton armat monolit. Suprastructura este alcătuită în întregime din panouri mari prefabricate din beton armat.

Panourile prefabricate de pereți și planșee au în general dimensiunile unei încăperi și greutatea maximă de 4,6 t.

Panourile se confecționează la I.P.E.C. Brașov, utilizînd pentru majoritatea lor o tehnologie nouă: turnarea în casete, în poziție verticală.

Cu două macarale portal s-au montat zilnic în medie 4 apartamente. Durata lucrărilor pentru un bloc de 20 de apartamente, de la săpătură pînă la darea în folosință, este de 3,5—4 luni, iar pentru un bloc de 40 de apartamente de 4,5—5 luni.

Blocurile sînt încadrate în spații verzi largi, în care s-au prevăzut locuri de joc pentru copii și separat parcuri și locuri de recreație și odihnă pentru adulți.

Locurile de joc s-au amplasat cît se poate de ferit de circulație și au fost dotate cu gropi de nisip, balansoare, leagăne, scări, turnuri de joc, bănci etc.

Pe spațiile verzi, lîngă arterele de circulație, vor fi plantate alei cu arbori cu creștere rapidă. Pe spațiile verzi, în alveolele dintre blocuri, se vor planta arbori de esențe mai variate — cu creștere rapidă și creștere înceată — precum și arbuști pentru mascarea locurilor de recreație.

Au fost prevăzute trotuare care asigură accesul la intrările blocurilor și alei din dale prefabricate, așezate liber.

Platformele de gunoi au fost prevăzute lîngă arterele secundare, pentru a permite un acces ușor la vehiculele care culeg pubelele de gunoi. Aceste platforme sînt îngrădite de un zid de 1,3 m înălțime și mascate de plantații.

După terminarea lucrărilor de amenajări exterioare, cvartalul «Steagul roșu» va deveni un cvartal-grădină al orașului, oferind oamenilor muncii locuințe sănătoase și spații largi de recreație, unde își vor petrece timpul liber, înconjurați de panorama grandioasă a munților.

Arh. D. CRISTESCU, arh. R. SCHIEL

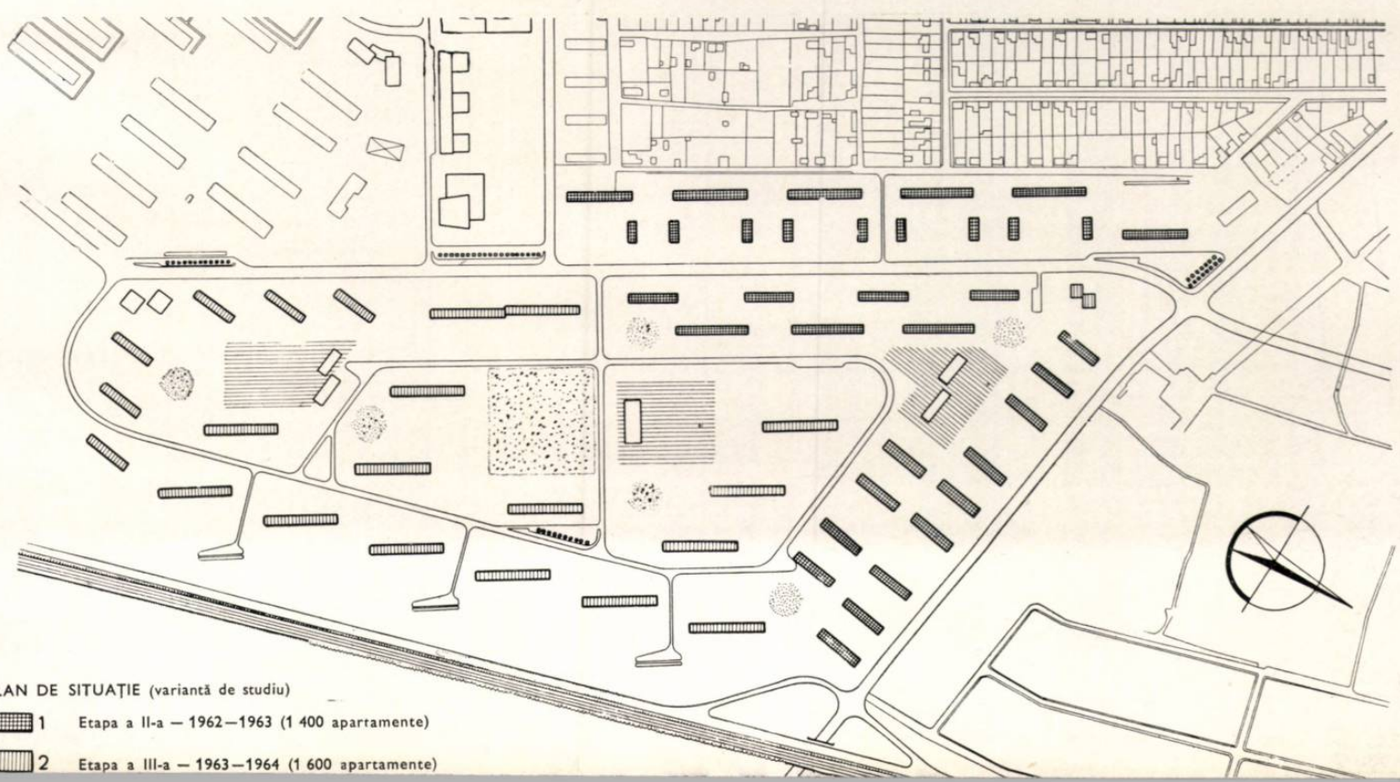

PLAN DE SITUAȚIE (variantă de studiu)

1 Etapa a II-a — 1962—1963 (1 400 apartamente)

2 Etapa a III-a — 1963—1964 (1 600 apartamente)

1

ANSAMBLUL «PARTIZANUL ROȘU» — BRAȘOV

Autori: arhitecții *I. Voiciulescu*, *Virginica Fleșeriu*
D.S.A.P.C. - Brașov

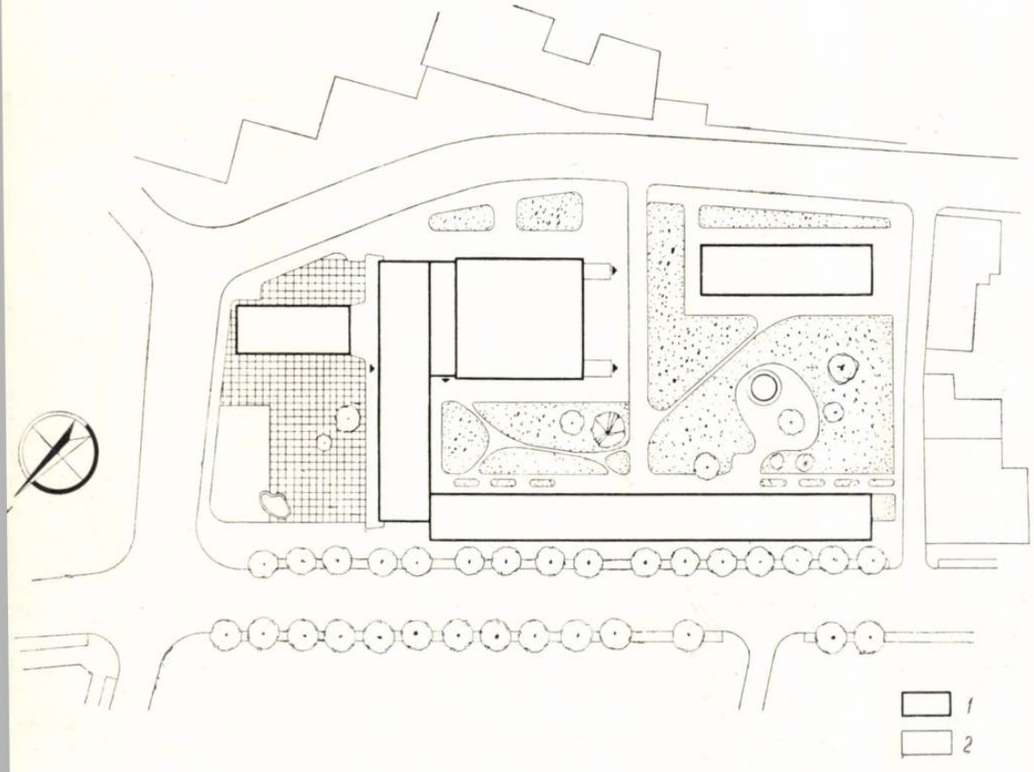

2

Realizarea ansamblului de locuințe, situat pe bd. Lenin, constituie un punct important în cadrul orașului Brașov, rezolvînd frontul de construcții de-a lungul bulevardului, precum și spațiile comerciale necesare.

Proiectul a fost elaborat ținîndu-se seama de:

— executarea la parterul blocurilor a unor magazine spațioase și a holului noului cinematograf;

— tratarea fațadelor în ansamblu, la nivelul tehnic cerut de amplasamentul acestor clădiri.

Cvartalul de locuințe, cuprins între bd. Lenin, str. Timiș și str. Suzana Pîrvulescu, este format din trei blocuri și un cinematograf panoramic pentru 800 de locuri, a căror execuție a fost terminată.

Blocul « B », amplasat de-a lungul bd. Lenin are p + 4, cu magazine la parter, însumînd 60 de apartamente (secțiune cu 3 apartamente la scară). Blocul « C », perpendicular pe primul, cu un total de 32 de apartamente, are la parter holul cinematografului și o cofetărie cu o frumoasă terasă circulabilă, oferind panorama întregului oraș.

Blocul « A » punctează întreaga compoziție, fiind și un element de capăt al perspectivei dinspre str. Suzana Pîrvulescu, cuprinzînd p + 3, cu 12 apartamente, cu un magazin la parter.

La magazinele de la parter au fost utilizate materiale noi care, împreună cu mobilierul proiectat de D.S.A.P.C.-Brașov, oferă interioare unitare, luminoase și degajate.

Blocurile sînt dotate cu încălzire centrală, punctul termic găsindu-se în subsolul blocului « B ». Bucătăriile și băile au fost placate cu faianță.

Ca amenajări exterioare, s-au prevăzut spații de trecere și de circulație în fața magazinelor mai solicitate, cofetăriei și holului cinematografului, creîndu-se o frumoasă platformă, dotată cu bănci și ronduri de flori.

În interiorul spațiului dintre blocuri s-au prevăzut platforme de joc pentru copii și platforme gospodărești.

Cvartalul « Partizanul roșu » prezintă unele lipsuri în sistematizare, blocurile fiind prea înghesuite, iar spațiul pentru necesitățile gospodărești, situat în spatele blocurilor, este prea restrîns.

De asemenea, cinematograful, deși un edificiu cultural important în compoziția orașului, este ascuns prin amplasarea lui între blocuri.

Arh. VIRGINICA FLEȘERIU

1 — Vedere
2 — PLAN DE SITUAȚIE
1. Construcții noi 2. Construcții existente
3 — Perspectiva ansamblului « Partizanul Roșu» — Brașov
4 — Ansamblul de locuințe « Partizanul Roșu »

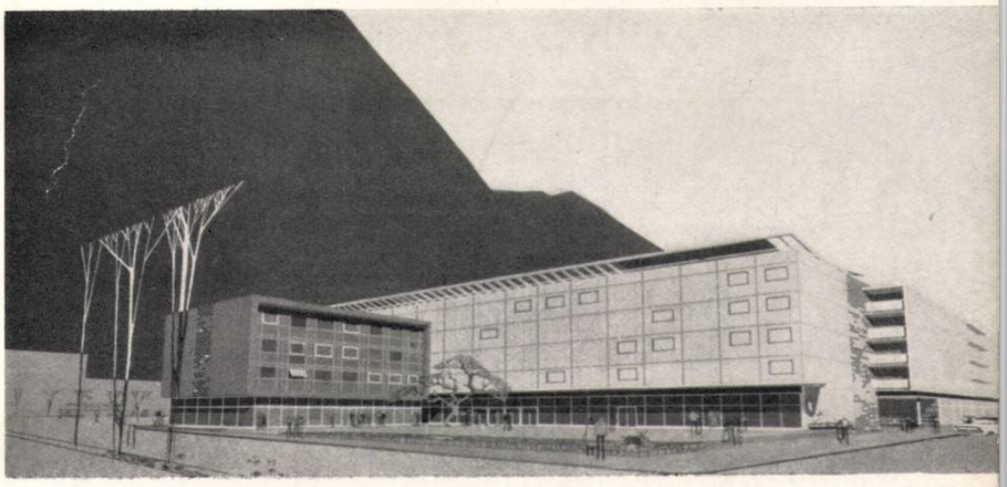

3

4

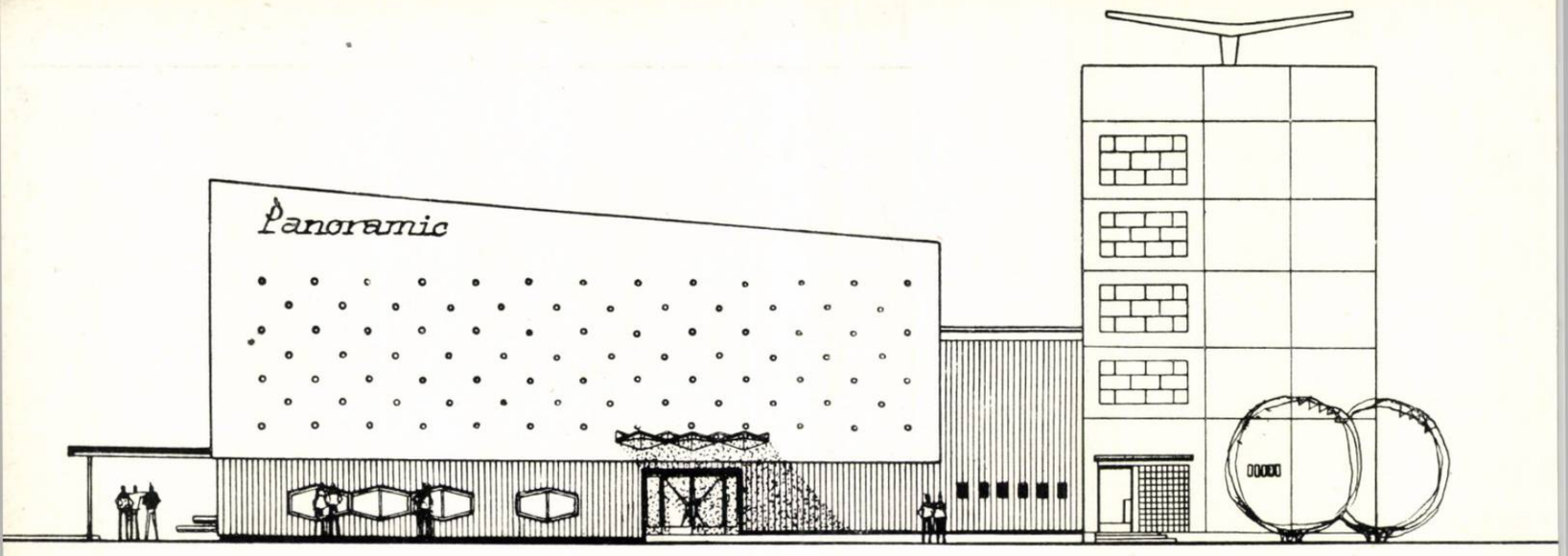

Fațada laterală

CINEMATOGRAF PANORAMIC LA BRAȘOV

Autor, *arh. Ara Ereția*
D.S.A.P.C. — Brașov

Cinematograful are 800 de locuri ; dată fiind importanța lui în cadrul dezvoltării orașului, clădirea este dotată cu ultimele realizări în tehnica cinematografică.

Astfel, în acest cinematograf se pot prezenta atît filme normale sau pe ecran lat. cît și filme panoramice după sistemul TODD AO cu lățimea filmului de 70 mm, pentru care s-a prevăzut un ecran cu lățimea de 16 m și înălțimea de 7,30 m.

Sala este prevăzută și cu instalații de stereofonie pe 6 canale.

Intrarea în cinematograf se face prin parterul blocului « C », unde a fost prevăzut vestibulul cu casele de bilete și biroul administrativ, precum și holul cu un bufet.

Amplasamentul cinematografului în spatele blocurilor de locuințe nu permite să se creeze o intrare reprezentativă, fațadele laterale fiind mai interesante. De asemenea, reducerea holului — prin alipirea cinematografului la bloc — la suprafața indicată în normative conform avizului C.S.C.A.S. nu este de natură să favorizeze o recepție mai degajată, așa cum s-ar fi cuvenit unui cinematograf de importanța acestuia.

La etajul I al blocului « C » este amplasat complexul cabinei de proiecție, cu acces atît din hol cît și din exterior.

Din hol se accede printr-un vomitoriu în sala de spectacole. Nu s-a putut da o amploare mai mare acestei intrări din cauza traveei existente (cadrele blocului) și a cotei de nivel a etajului unde era rezervat spațiul pentru cabina de proiecție.

Sala propriu-zisă, tratată în gradene ce urmăresc încadrarea în curba de vizibilitate, este adosată blocului « C » pe porțiunea dintre două din scările ce duc la etaje. În spațiul de sub gradene sînt amenajate grupurile sanitare, încăperile de serviciu și auxiliare, precum și camera de ventilație, prevăzută cu izolații fonice speciale.

În spațiul rezultat din încadrarea sălii — trapezoidale la interior — în perimetrul exterior rectangular s-au amenajat ieșirile de lîngă scenă, cu scările respective, precum și canalele principale pentru instalațiile de ventilație. Sala mai are două evacuări laterale la nivelul terenului, în dreptul culoarului central de acces, ușile de ieșire fiind prevăzute cu dispozitive de deblocare în caz de pericol. Gradenele permit fiecărui rînd în parte o vedere optimă, întrucît sistemul panoramic necesită ca fiecare spectator să vadă toată lățimea de 16 m a ecranului.

Vedere ansamblu

Ieșire laterală

Ieșire laterală

Holul caselor de bilete

Vedere generală

1

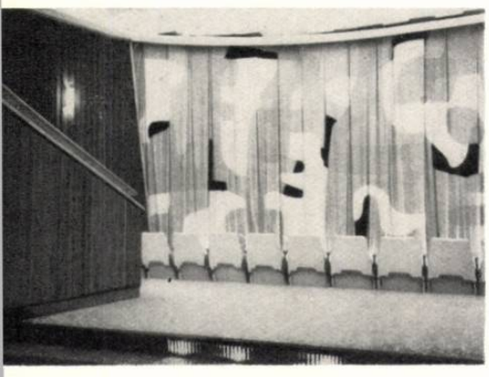

2

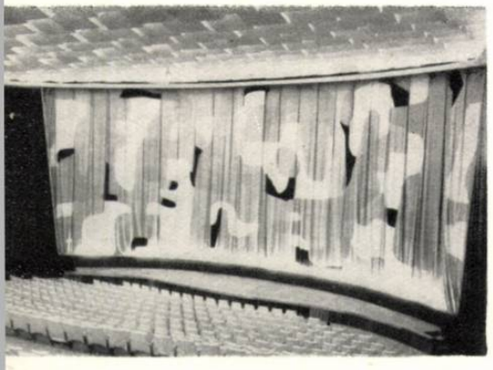

3

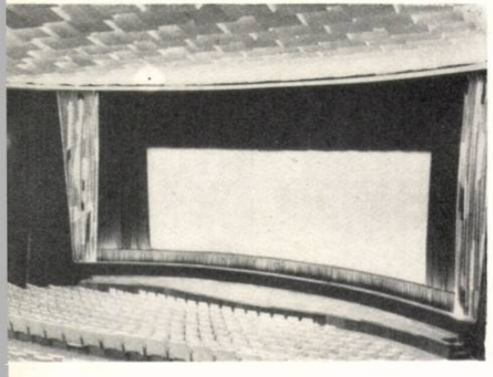

4

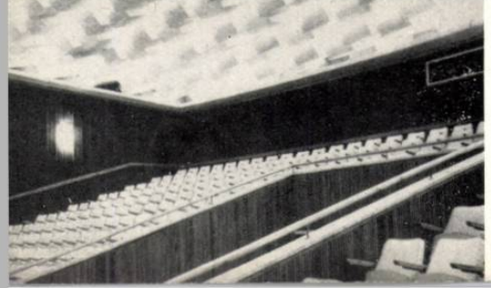

5

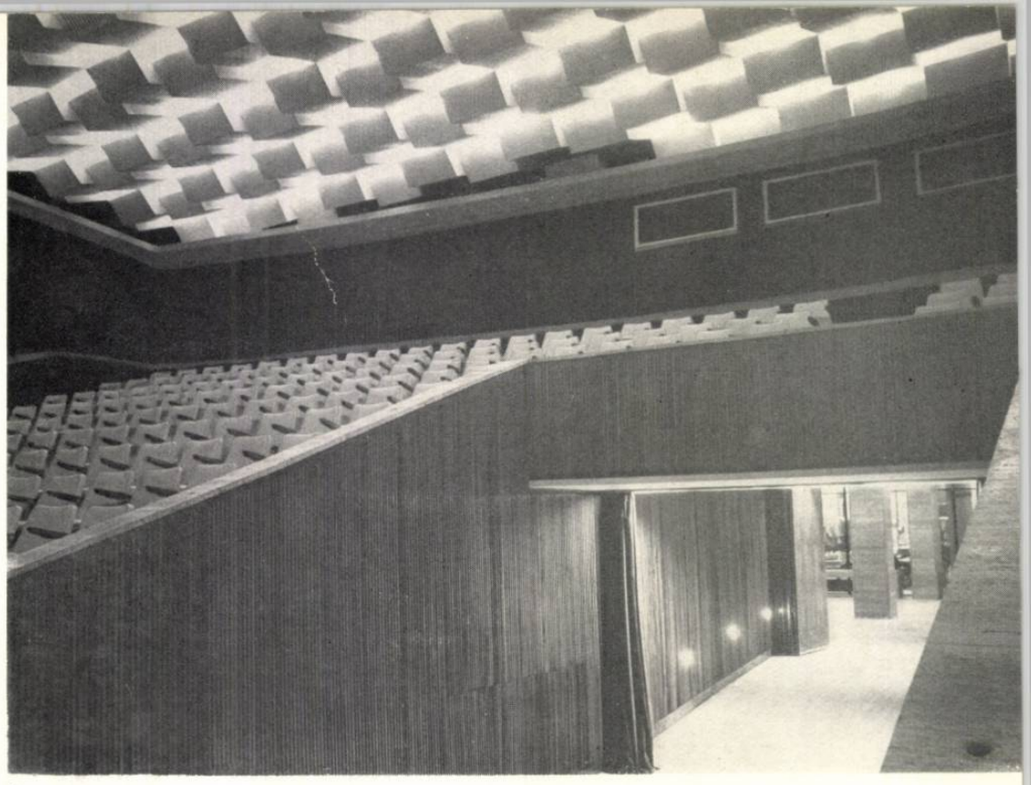

6

7

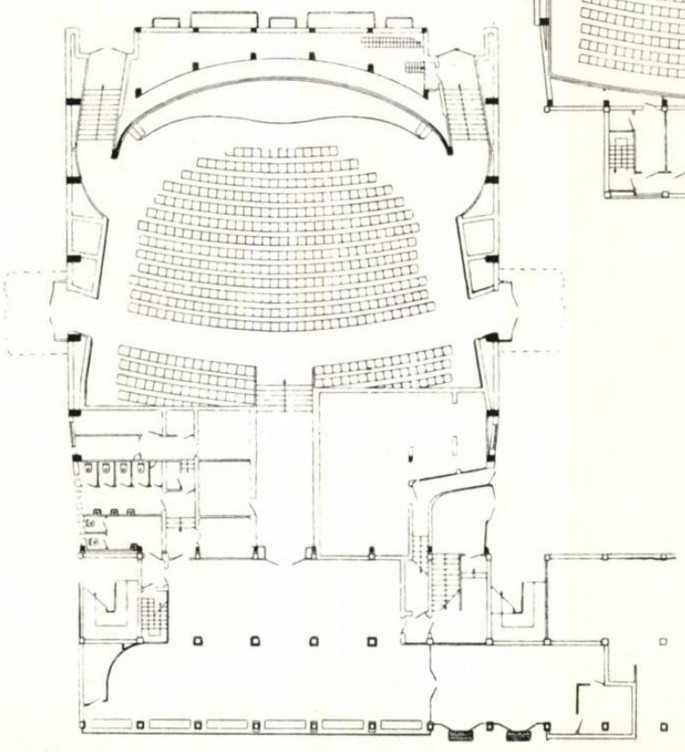

8

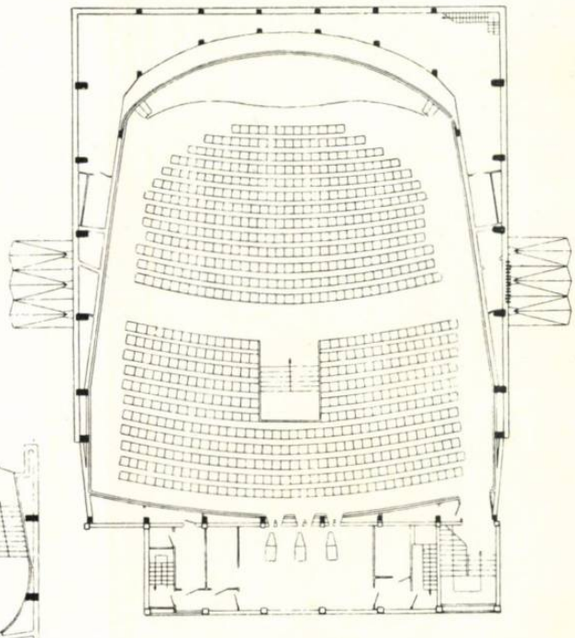

Pereții vomitoriului sînt îmbrăcați în lambriuri din baghete de stejar, în contratreptele scării și în partea de jos a pereților laterali fiind prevăzute becuri pentru iluminatul de gardă.

Ecranul, prevăzut cu trei cortine acționate electric, este o continuare fluentă a pereților sălii ce au forma concavă spre scenă. Două din cortine, acționînd lateral și de sus, permit o diafragmare a ecranului, executat din material plastic transonor, cea de a treia cortină avînd rol decorativ.

Pereții sălii sînt tratați cu materiale absorbante, conform studiului de specialitate, și acoperiți cu pluș în falduri verticale ; pardoseala este din covor de masă plastică. În spatele scenei, unde se montează difuzoarele, este prevăzută o izolație acustică cu panouri « Bekessy ».

Plafonul sălii, susținut de ferme prefabricate și precomprimate de 24 m lungime prin intermediul unor pane din oțel beton, este alcătuit din elemente prefabricate de ipsos, așezate în șiruri de dinți de fierăstrău decalate. Aceste elemente sînt perforate cu tuburi de PVC, prin care se introduce în sală aerul condiționat, spațiul dintre ferme formînd o cameră de presiune.

Elementele care formează plafonul sînt prevăzute de asemenea cu scafe de lumină ce dau un joc de umbre și lumini cu efecte interesante pe plafon. Iluminarea, prevăzută a se face în mod

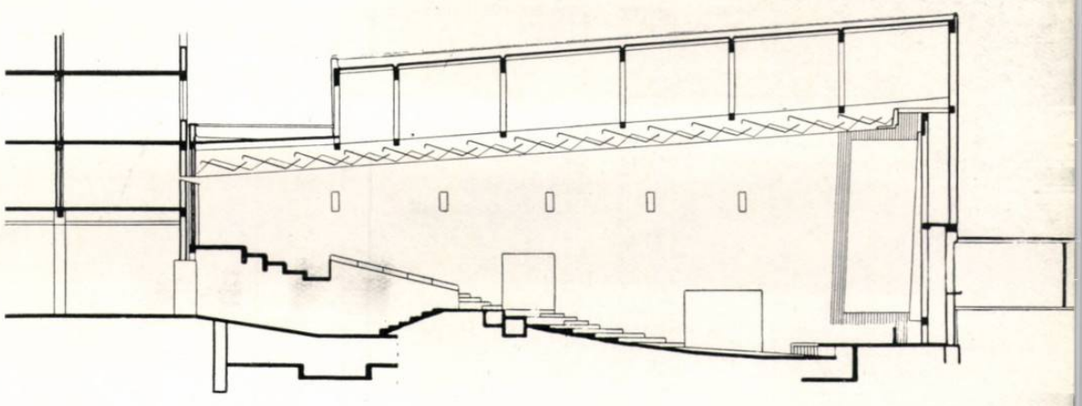

9

1 — Holul de intrare — Vedere
2 — Vedere parțială a scenei
3 — Vedere spre scenă
4 — Vedere spre ecran
5 — Vedere interioară a sălii
6 — Vedere interioară
7 — Plan parter
8 — Plan etaj
9 — Secțiune longitudinală
10 — Vederea sălii dinspre scenă

10

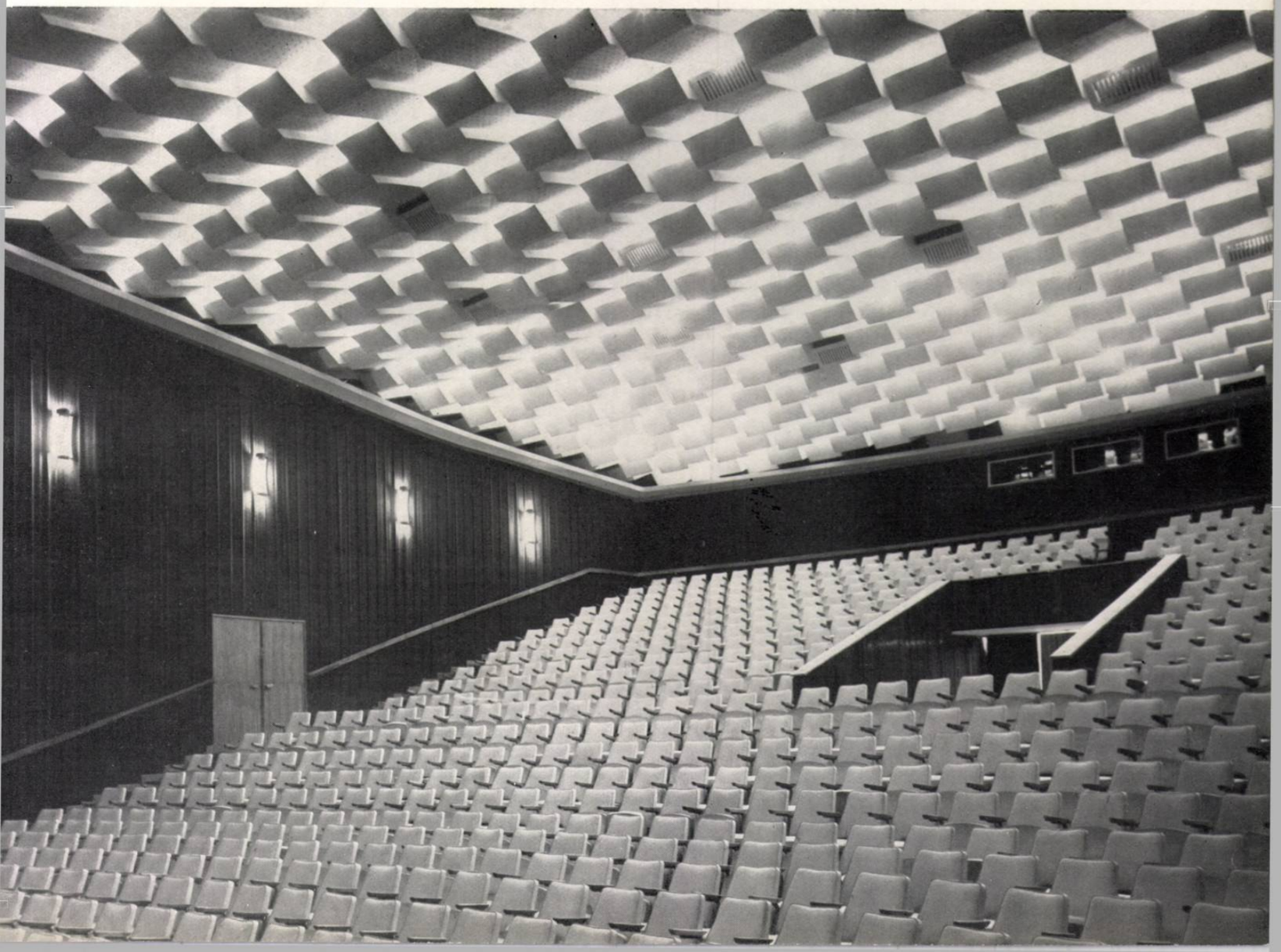

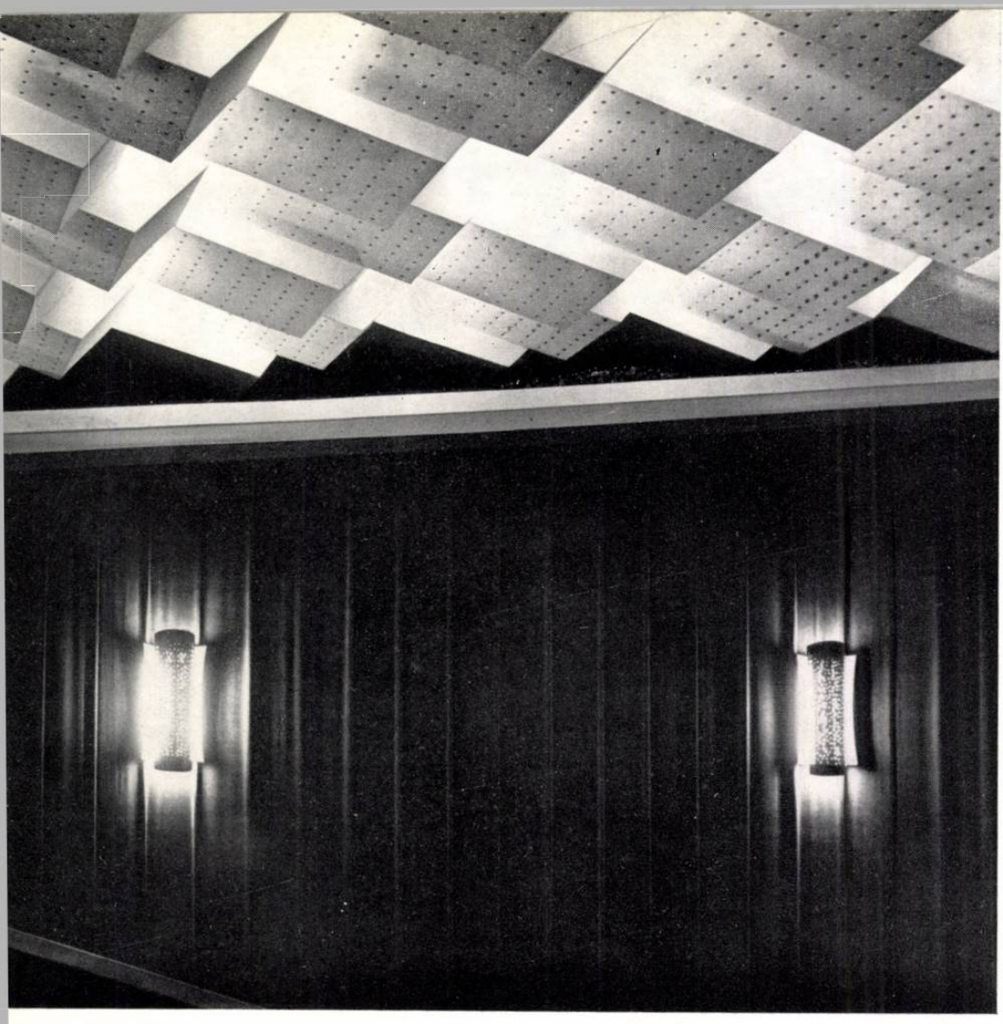

Detaliu

gradat, este completată cu o serie de aplice laterale și cu iluminarea părții de jos a cortinei decorative.

Instalațiile cabinei de proiecție sînt adaptate pentru 6 canale de sunet. Al șaselea canal, cel cu efecte pentru sunetele de fond este prevăzut cu 18 difuzoare amplasate în pereții și plafonul sălii.

Legături telefonice asigură comunicația dintre diversele sectoare tehnice; iluminatul de siguranță și gardă este rezolvat prin locuri de lampă speciale, studiate în cadrul decorației interioare.

Încălzirea de gardă (calorifere care asigură o temperatură permanentă de 5°) ca și nișele de hidranți sînt mascate în lambriurile vomitoriului și ale evacuărilor.

Sala este prevăzută cu o instalație modernă de aer condiționat și umidificare a aerului — admisia efectuîndu-se prin plafonul perforat, iar evacuarea aerului prin gradenele sălii. Instalații separate de ventilație sînt prevăzute și pentru hol și pentru complexul cabinei de proiecție.

În hol și vestibul sînt prevăzute finisaje durabile din materiale nobile: pardoseala din plăci de marmură așezate în mozaic roman; stîlpii îmbrăcați în travertin; mobilierul din oțel cromat, melacart, mase plastice etc. Decorațiile murale din vestibul, precum și cortina decorativă au fost executate de pictor Maria Dumitrescu.

Fațadele fiind vizibile, atît dinspre strada Timișului cît și din incinta ansamblului, s-a căutat o tratare care să evite aspectul greoi al unei clădiri masive lipsite de ferestre. Astfel, soclul și partea de legătură cu blocul de locuințe, sînt tratate diferit prin reiuri verticale din similipiatră, gradinate, iar restul volumului, scos puțin din linia zidului, este în terasit de culoare deschisă, decorat cu elemente ceramice colorate. Deasupra ieșirilor sînt prevăzute copertine larg dimensionate, iar jardiniere amplasate la diverse înălțimi contribuie la agrementarea fațadelor. De asemenea, atît la intrare cît și lîngă ieșiri, sînt prevăzute vitrine pentru panouri publicitare.

Arh. A. EREȚIAN

Holul de intrare

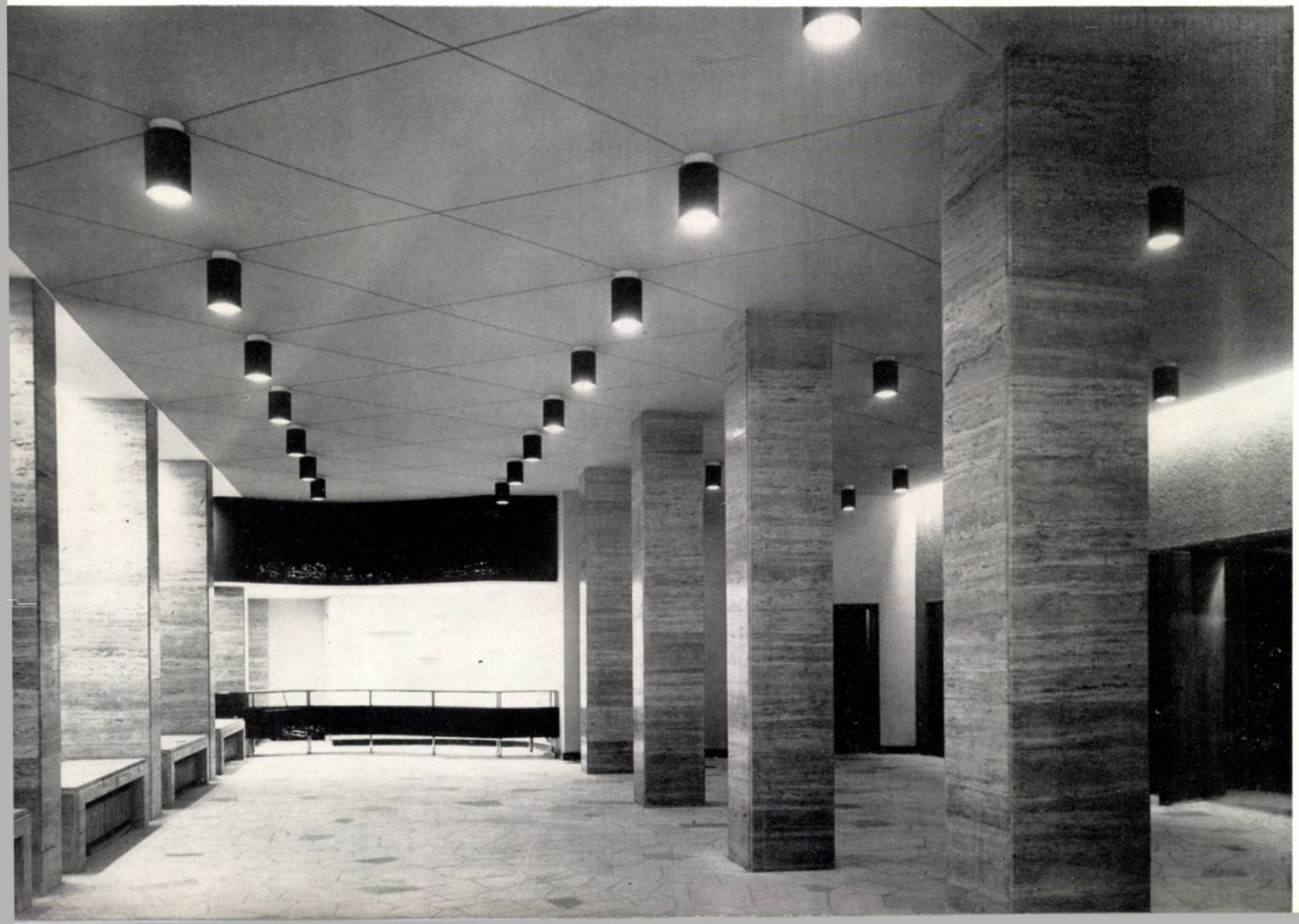

CASA DE CULTURĂ DIN FĂGĂRAȘ

Autori:
Arhitectură: *arh. Violeta Morariu*
Rezistență: *ing. E. Țigănescu*
ISCAS

Fațada principală

La Făgăraș s-a construit recent o casă de cultură raională, situată în centrul orașului, în imediata apropiere a Cetății.

Amplasarea sa într-una din piețele centrale ale micului oraș de la poalele munților (piață în care debușează accesele dinspre Brașov și Sighișoara) trebuia să răspundă unor cerințe de ordin urbanistic și compozițional, să se integreze în ansamblul pieței fără a concura monumentul istoric și să permită crearea unui spațiu prin care — penetrînd în piață dinspre est — să se sesizeze într-un unghi cît mai larg vechea cetate a lui Mihai Viteazul și frumoasa promenadă mărginită de castani încercuind șanțul de gardă al cetății în ale cărui ape se oglindesc zidurile îmbătrînite.

Pentru moment, fronturile propuse pentru piață nu sînt realizate, iar accesul autostrăzii naționale se face încă pe traseul ce va trebui în viitor părăsit. De aici, o oarecare senzație de dezordine a spațiului, întreținută în special de prezența clădirii băii populare, ce participă la acest ansamblu cu fațada sa posterioară și într-un unghi defavorabil.

Planul actualei case de cultură derivă dintr-un proiect elaborat anterior pentru un program asemănător în orașul Odorhei, adaptarea sa la situația specifică Făgărașului implicînd însă o restructurare aproape radicală.

Tema program prevede o sală de spectacole cu o capacitate de 600 de locuri, bibliotecă raională și club pentru circa 250 de persoane.

În remanierea planului inițial s-a urmărit crearea unei cît mai mari independențe în funcționarea concomitentă a activităților multiple de club și spectacol, exprimarea cît mai fidelă a structurilor de plan în fațadă și satisfacerea cerințelor de ordin economic.

Sala de spectacole dispune, pentru reprezentațiile de teatru, de toate anexele necesare: scenă, fosă de orchestră, depozit de decoruri și recuzită, sală de repetiție și cabină pentru actori și figurație. Accesul în hol se face de pe un peron amplu, prin intermediul unui vestibul cu case de bilete, holul cuprinzînd în volumul său spațiile destinate garderobelor și bufetului. Legătura cu sala se face direct la nivelul superior al plateei unice a acesteia.

Forma sălii de spectacol este trapezoidală, latura mică fiind ocupată de scenă. Lateral, pe o parte, sînt evacuările direct spre exterior; de cealaltă parte, ușile de legătură cu foaierul situat la nivelul culoarului de circulație transversal.

Legătura scenei cu publicul se poate face în timpul pauzelor printr-unul din tamburii de evacuare. Toate anexele scenei, în afara depozitelor, sînt situate la nivelul inferior. Sînt prevăzute aici șase cabine pentru actori, o sală de figurație și un foaier de repetiție, prevăzute cu utilitățile corespunzătoare. Accesul se face direct din afară, din caja scării de legătură cu scena.

Pentru spectacolele de cinematograf, sala utilizează drept anexe pentru deservirea publicului doar holul cu garderobe și bufet. Foaierul este scos din circuit și poate fi utilizat drept sală de expoziție, accesul făcîndu-se în acest caz separat, din holul clubului, situat în prelungirea acestuia. La etaj, se află cabina de proiecție flancată de camera de derulare și redresori. Sînt asigurate operatorilor cele două evacuări necesare în caz de forță majoră.

Clubul și biblioteca funcționează complet separat, accesele făcîndu-se fără interferarea fluxurilor sălii de spectacol. Intrarea este situată pe fațada laterală nord. Din holul parterului, o scară desfășurată în lungul unui perete conduce la etaj, într-un spațiu de circulație comun clubului și sălii de lectură. Aceasta din urmă ocupă latura mică a dreptunghiului cu ferestrele în fațada principală. Anexele sale constau în două depozite de cărți.

Sălile de club se succed în lungul unui culoar al cărui perete, în întregime din glassbeton, asigură suficientă lumină. Diversele încăperi de cercuri sînt orientate spre nord, pentru a beneficia de condiții de lumină uniformă. Toate aceste încăperi sînt deservite și de scara de acces a actorilor, putînd fi utilizate — în cazul spectacolelor de mari ansambluri de dans sau cor — drept săli de dezbrăcare sau repetiție.

Vedere foaier

În ceea ce privește instalația electrică s-a utilizat în exclusivitate iluminatul incandescent.

Scena este prevăzută cu lumini de rampă, rivaltă și reflectoare cu schimbătoare de culori. S-a rezervat un loc special pentru orga de lumini.

Din punct de vedere acustic, tratarea pereților sălii a fost studiată de specialiști pentru a asigura posibilități de captare și redare optimă a sunetului, în funcție de forma în plan și înălțimea convenabilă corespunzătoare unei săli fără reverberație accentuată. Pentru pereți s-a propus un înveliș din material reflectant, capabil de a vibra, în speță placaj de lemn furniruit, prins pe un schelet casetat, fiecare casetă fiind căptușită cu material absorbant.

Plafonul sălii încearcă o formulă nouă. Abandonînd soluția «evantaielor» în trepte, s-a realizat un plafon drept pe suprafața căruia sînt distribuite uniform corpuri de iluminat dispuse pe arce de cerc progresive. Dimensiunile acestor corpuri de iluminat cresc gradat spre fundul sălii. Ele sînt constituite dintr-un element pe plan pătrat, cu un intrados concav în trunchi de piramidă, foarte aplatisat. Baza mică a corpului de ipsos este o sursă de lumină. Elementele sînt suspendate la o oarecare distanță sub plafonul sălii prin intermediul a două lamele verticale dispuse doar pe două din laturile pătratului de bază. Celelalte două laturi sînt vitrate, lăsînd libertate de radiere sursei luminoase. Din fixarea alternată a lamelelor opace cu cele translucide rezultă un interesant efect de luminare a plafonului.

Față de soluția propusă de proiect pentru tratarea pereților sălii, beneficiarul și-a manifestat dorința expresă de a avea această suprafață tapetată cu electropluș. Acest deziderat a survenit ulterior executării stelajului de suport și a izolației de material absorbant și a fost atît de puternic, încît, fără nici un studiu de acustică prealabil, s-a trecut direct de la materialul reflectant la unul cu totul absorbant.

Rezultatul a fost surprinzător: o acustică perfectă.

Finisajele fiind modeste, pentru a compensa lipsa materialelor prețioase, s-a încercat obținerea unor efecte plastice din înseși elementele structurale și de rezistență. Plafoanele holului și foaierului au fost alcătuite din planșee cu grinzi dese, de un anumit ritm și formă pentru o cît mai agreabilă impresie, și din zone contrastante de suprafețe drepte care să constituie în același timp și scafe de lumină.

Soluția de rezistență a adoptat două sisteme independente. S-au utilizat pentru sală arce cu tirant de beton armat de care s-a suspendat plafonul de rabiț prin intermediul unei rețele de grinzișoare prefabricate rezemate pe tiranți, constituind în același timp plafonul tehnic și de control al instalației de iluminat a sălii. Pentru restul construcției s-au prevăzut planșee monolit pe schelet de beton armat. Întreg subsolul centralei termice și de ventilație, fiind sub nivelul pînzei de apă, este executat în cuvă.

Detaliu hol

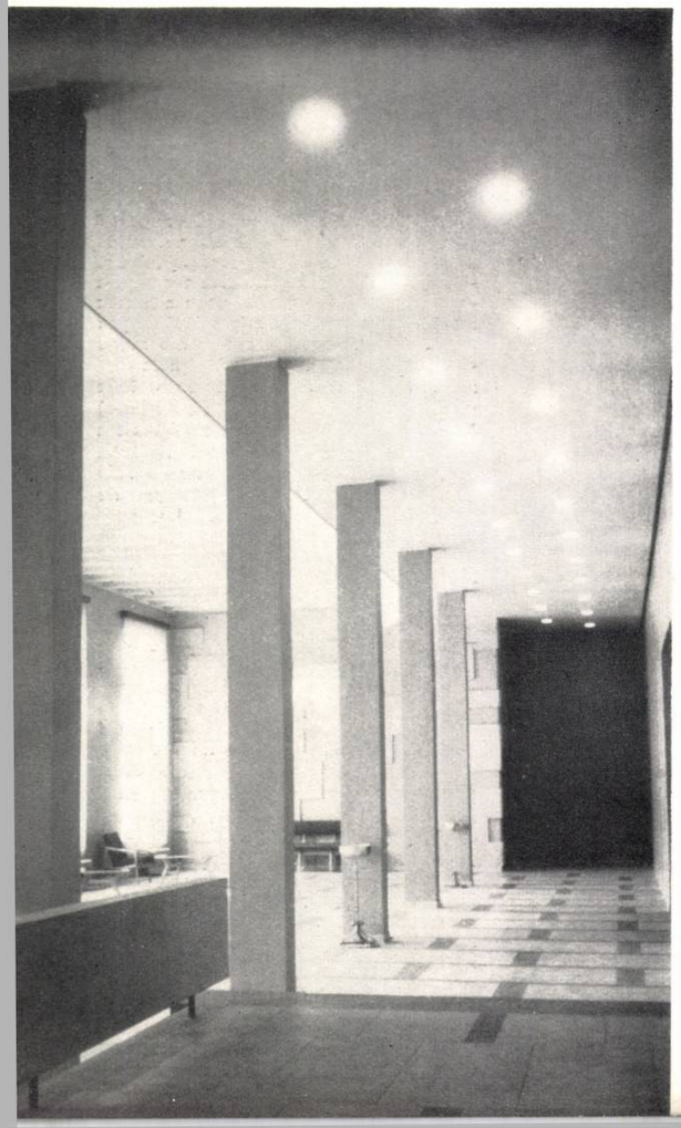

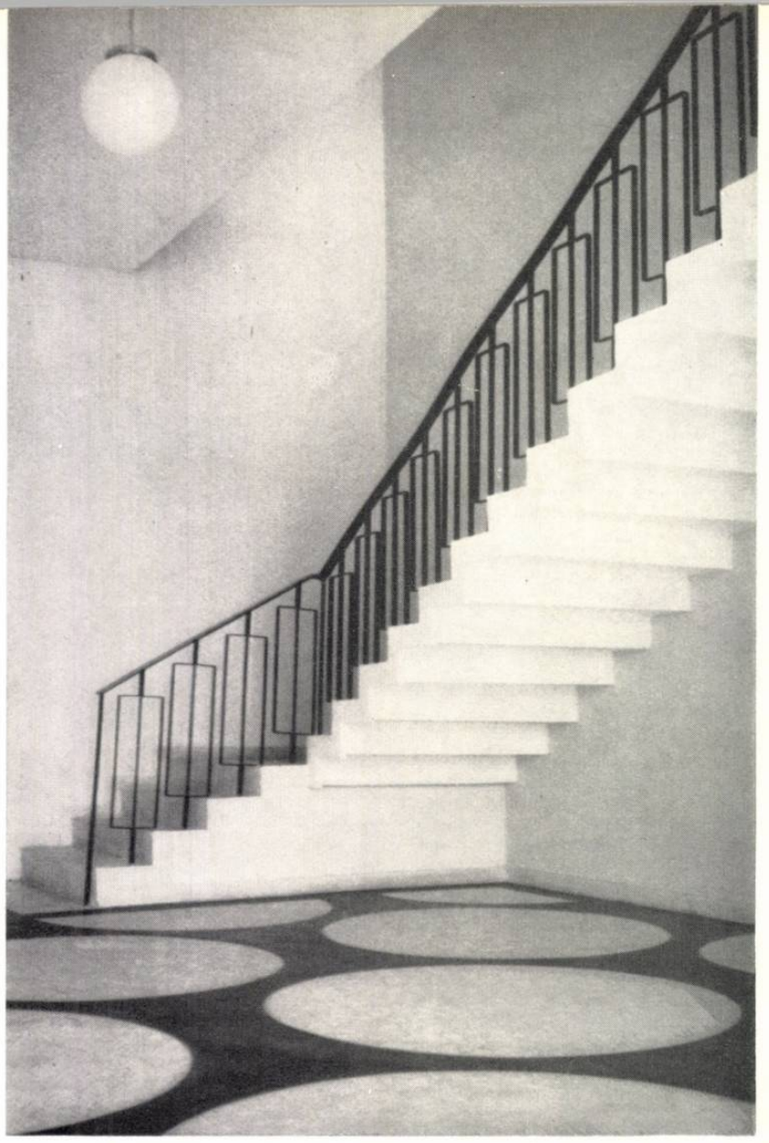

Detaliu scară

Învelitoarea este realizată din straturi izolatoare termice și hidrofuge aplicate pe placa ultimului nivel. Ea urmărește pantele de scurgere, plafonul încăperilor fiind executat prin rabițare. O frumoasă soluție de rezistență a fost dată peretelui de glassbeton al culoarului etajului (rezolvat cu montanți foarte fini față de marile sale dimensiuni) și scării de acces la club, realizată dintr-o placă continuă «plisată», de o grosime de numai 6 cm.

Instalația de încălzire este asigurată de o centrală proprie situată în subsolul clădirii. Sala de spectacole, scena și foaierul beneficiază de instalație de ventilație, asigurîndu-se $5\,^1/_2$ schimburi de aer pe oră. Pentru timpul friguros, instalația de condiționare este prevăzută cu cameră de umidificare și încălzire a aerului; pentru timp de vară cele $5\,^1/_2$ schimburi de aer asigură o bună ventilare.

În anumite împrejurări, în zile toride, prin introducerea unor blocuri de gheață în camera de umidificare, se poate obține — pe timp limitat — o răcire mai accentuată a aerului, fără a recurge la instalații speciale costisitoare.

Instalația de ventilație mecanică este asigurată de asemenea și pentru cabina de proiecție, derulare și camera acumulatorilor. Ventilația naturală a grupurilor sanitare este activată și prin deflectoare.

Pardoselile sînt din mozaic de marmură sau venețian, urmărind desene simple, liniștite.

Pentru a obține unele efecte plastice fără mijloace costisitoare s-au utilizat porțiuni în plan din panouri de elemente de trafor prefabricate care — pe lîngă rolul constructiv — încearcă să introducă o vibrație în interioare. Unii pereți s-au tratat în tencuieli brute, cu bosaje puternice în planuri diferite, pentru a întrerupe monotonia suprafețelor lise. În rest, vopsitorie în ulei și efecte de culoare.

Gama de nuanțe a pieselor de recepție este discretă, lăsîndu-se să se evidențieze doar unele accente.

Holul principal are un paviment din mozaic de marmură alb, cu rare încrustații negre; pereții cafeniu deschis, fundalul roșu venețian, pe care se detașează desenul cretos al traforurilor. Pardoseala foaierului este de mozaic venețian (spărturi de marmură albă de Ruschița), cu desen din plăcuțe de mozaic galben; pereții, fumuriu deschis; panoul decorativ din tencuială în simili-piatră executat foarte brut; plafonul riglat alb cu plafon-scafă, galben-deschis; mobilă pe schelet de paltin, tapisată în roșu, cristalul meselor fiind negru.

Holul clubului are mozaicul executat din discuri de mozaic venețian alb, prinse într-o masă de mozaic de marmură neagră; scara, mozaicată în alb, este profilată pe un perete de culoare galben-ocru; mobila, tapisată coral.

Spre deosebire de aceste prime încăperi, sala de spectacole nu a putut fi executată după indicațiile proiectului.

Dermatina de tapisare a scaunelor și electroplușul pereților au fost alese și comandate de beneficiar, fără avizul proiectării. Astfel, scaunele sînt maro-roșcat, iar pereții kaki-mustar, la care se adăuga cortina a cărei culoare trebuia să fi fost neutră, dar care a fost recepționată fără confruntare cu eșantionul, distonînd prin culoarea sa grej-oliv.

Volumul sălii și suprafața plafonului nu sînt însă supărătoare, iar deosebit de buna acustică de care se bucură va reuși desigur să atenueze măcar în parte neplăcuta senzație vizuală.

Pentru restul încăperilor clubului și bibliotecii, finisajele sînt curente, efectele fiind obținute din culoare.

Trebuie să subliniez cu această ocazie aportul constructorului în ultima perioadă de finisaje, cînd, grație unei execuții foarte îngrijite, s-au obținut efecte apreciabile cu mijloace reduse.

În materie de finisaje și materiale de instalații electrice, ce stau la dispoziția execuției, ar fi de relevat necorespunzătoarea expresie a corpurilor de iluminat, aplicelor și difuzoarelor care — în cazul că nu pot fi executate la comandă și după desene speciale — sînt nereușite estetic, compromițînd eforturile de a se obține un aspect plastic cît mai bun al ansamblului.

Plastica fațadelor este realizată simplu, prin profile cît mai reduse, care subliniază elementele constructive.

Finisajul exterior este tencuială de terasit cu granulație mare; culoarea este alb de piatră cu desen de rosturi fine și adîncite. Fațada sud, urmărind același ritm ca și cea opusă, intercalează între pilaștri panouri de elemente de trafor prefabricate.

Zona înconjurătoare casei de cultură este încă în curs de amenajare. S-a acordat o atenție deosebită creării unei ambianțe de verdeață care să continue frumusețea cadrului natural al Cetății și să confere noului edificiu expresia corespunzătoare rolului ce îl joacă în cadrul orașului.

Arh. VIOLETA MORARIU

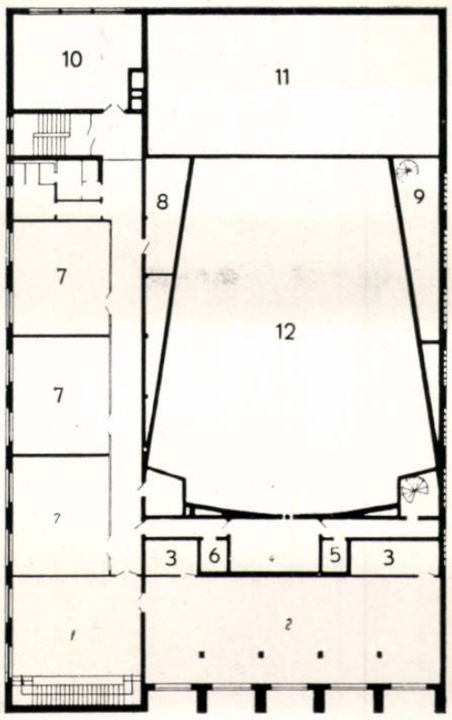

PLAN ETAJ

1. Hol de intrare în club — 2. Bibliotecă — 3. Depozite cărți — 4. Cabină proiecții — 5. Cabină derulare 6. Cabină derulare — 7. Camere club — 8. Cameră radioficare — 9. Depozit recuzită — 10. Cameră repetiții 11. Scena — 12. Sala spectacole.

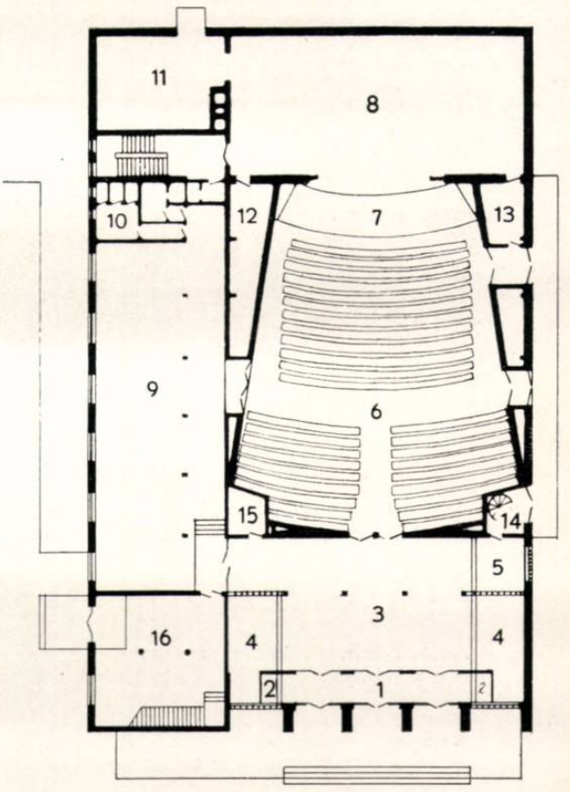

PLAN PARTER

1. Windfang — 2. Case de bilete — 3. Hol de intrare sală spectacole — 4. Garderobe — 5. Bufet — 6. Sala spectacole — 7. Fosa orchestră — 8. Scena — 9. Foaier 10. Grup sanitar — 11. Depozit decoruri — 12. Depozit decoruri — 13. Depozit recuzită — 14. Evacuare pentru cabina de proiecții — 15. Camera de tablouri electrice 16. Hol de intrare în club.

Vedere din sală spre scenă

ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL „TRACTORUL" — BRAȘOV

Autor: arh. *D. Cristescu*
D.S.A.P.C.-Brașov

Cartierul de locuințe « Tractorul » din Brașov ocupă o suprafață de cca. 25 ha în partea de nord a orașului, în preajma Uzinei de tractoare și a noii gări de călători.

În acest cartier primele construcții de locuințe de tip vilă (cca. 300 apartamente) datează încă dinainte de 1944.

Imediat după 1944 cartierul s-a extins cu construcții de blocuri p + 1, p + 2 niveluri și locuințe individuale însumînd un volum de cca. 500 apartamente, așa încît la data restructurării actuale (1961) cartierul cuprindea un total de cca. 800 apartamente în blocuri de locuințe individuale.

Restructurările începute în 1961 au urmărit completarea ansamblului cu noi blocuri de locuințe, astfel încît să se îmbunătățească aspectul general precum și indicii tehnico-economici.

Prin detaliul de sistematizare întocmit în acest scop s-au fixat amplasamentele blocurilor de locuințe și ale dotărilor sociale, precum și regimul de construcții, s-a propus demolarea construcțiilor provizorii și a unor construcții existente necorespunzătoare și s-a propus supraetajarea unora dintre construcțiile existente.

O atenție deosebită s-a acordat soluționării compoziționale a frontului sudic (paralel cu noua magistrală C.F.) pe care s-a amplasat o suită de 9 blocuri cu 4 niveluri, flancată spre pasajul superior C.F. de un bloc cu p + 10 niveluri, cu un restaurant și anexe.

Frontul dinspre Calea 13 Decembrie s-a soluționat prin amplasarea unui grup de 3 blocuri « bară » cu p + 4 niveluri, legate între ele printr-un parter comercial.

În interiorul cartierului s-a propus construirea unei serii de « plombe » menite să întregească fronturile spre arterele interioare și să ocupe spațiile libere.

Schema stradală s-a restructurat, îmbunătățindu-se traseele, profilele, precum și îmbrăcămintea. Spre sud, paralel cu magistrala C.F., a fost prevăzută o arteră de agrement.

La un număr de construcții existente s-a propus restudierea actualelor fațade. Întregul spațiu verde s-a reanalizat, prevăzîndu-se plantații de parc, plantații de aliniament, spații pentru copii, zone de agrement, parcaje și garaje pentru turisme și motociclete etc. Zona verde dintre frontul sudic construit și magistrala C.F. se va planta în vederea realizării unei perdele de protecție.

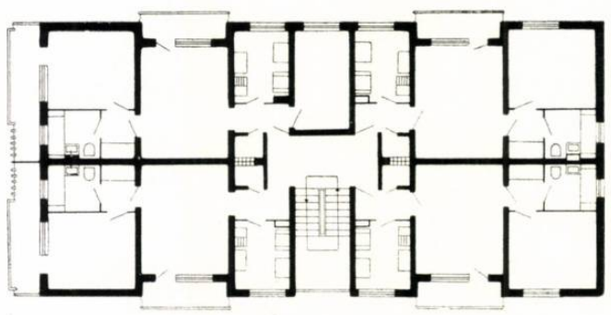

1 — Vedere parțială a zonei de locuințe « Tractorul »
2 — Plan etaj curent — Bloc din zidărie de cărămidă eficientă cu ziduri portante transversale
3 — Blocuri de locuințe — Vedere
4 — Blocuri de locuințe
5 — PLAN DE SITUAȚIE
1. Construcții existente — 2. Etapa I — 3. Etapa a II-a — 4. Etapa a III-a

1 | 4
2 | 5
3 |

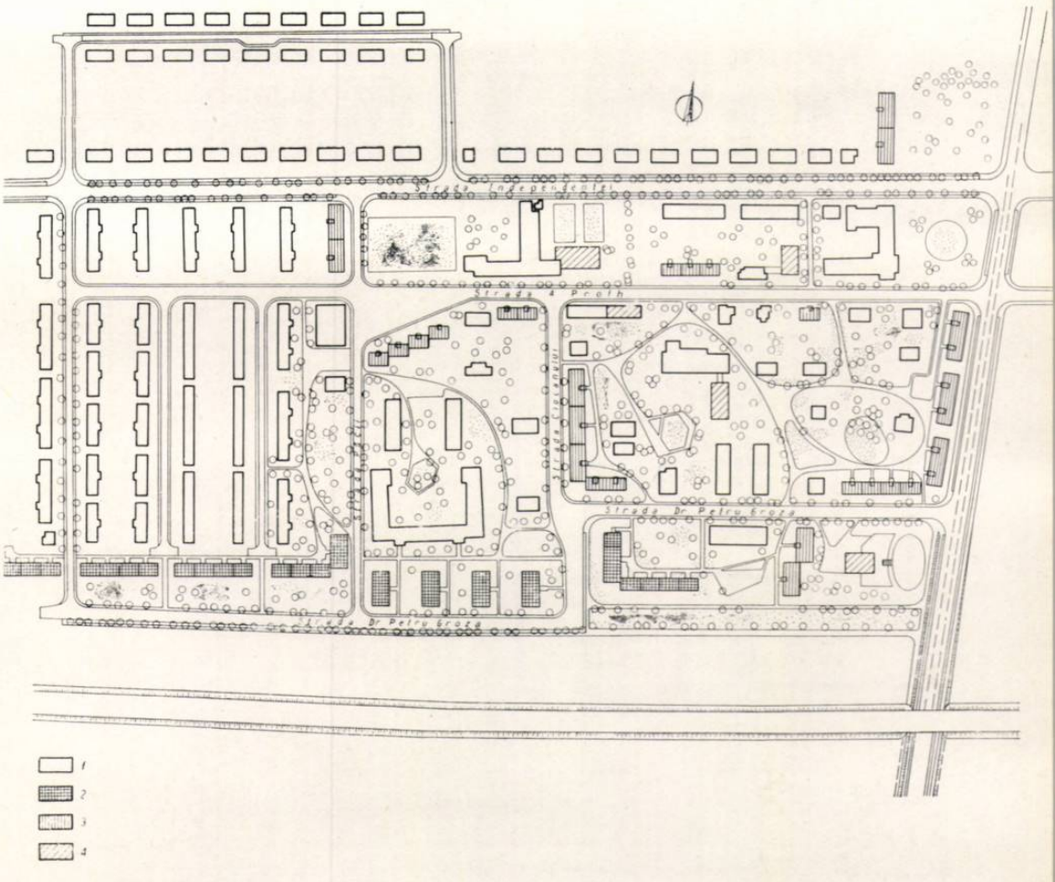

Cartierul este dotat cu spații de comerț, magazin universal, cooperativă meșteșugărească, școală cu 24 clase, creșă-grădiniță, spital, policlinică, dotări tehnico-edilitare complete. El va fi racordat în viitor la rețeaua de termoficare a orașului.

De asemenea populația acestui cartier va putea beneficia de sala de spectacole (cu 800 de locuri) a Uzinelor de tractoare, de stadionul regional (cu 25 000 de locuri) și de teatrul în aer liber amplasat în parcul « Tractorul ».

Soluționarea în plan a apartamentelor este variată.

Pe întreg ansamblul s-au adoptat 3 tipuri de tronsoane și anume:

a) tip de tronson cu 2 apartamente la scară, cu 2 camere decomandate, pe sistem constructiv cu pereți din beton greu monolit, turnat în cofraje de aluminiu (blocurile 1, 2, 3, 4, 9, 12, 14, 16, 17′, 22, 23);

b) tip de tronson cu 2 apartamente la scară, cu cîte 3 și 4 camere, total sau parțial decomandate, pe un sistem constructiv din cadre de beton armat la blocul 13 (avînd în vedere soluționarea la parter cu spații comerciale);

c) tip de tronson cu 4 apartamente la scară, cu cîte 2 camere semicomandate pe structură cu pereți din zidărie de cărămidă portantă transversală într-o variantă și longitudinală portantă în altă variantă (blocurile 1′, 4′, 5, 6, 7, 8, 9′, 10, 15, 17, 24).

Pentru blocul turn se preconizează un sistem tehnologic cu folosirea cofrajelor glisante.

Plastica fațadelor este susținută de loggii și balcoane, de panouri din geam armat colorat, traforuri, jardiniere, copertine la terasele accesibile, precum și de un colorit viu și variat, realizat prin sprițuiri de poliacetat de vinil și tencuieli în terasit.

Gradul de finisare a apartamentelor este mult îmbunătățit:

— pardoseli din parchet lamelar de 10 mm, precum și covor PVC pe suport textil lipit cu adeziv pe un strat fonoizolant din rogojină de papură;

— tapete lavabile, în soluția cu pereți din beton monolit turnat în cofraje de aluminiu;

— scări din elemente prefabricate mozaicate și mînă curentă din PVC la balustrade;

— socluri cu placaje de faianță și sprițuri de vinacet la băi și bucătării;

— portaluri din profile metalice la intrările în blocuri;

— noduri sanitare la grupurile de băi, precum și blocuri electrice centralizate pe apartament;

— încălzire centrală cu elemente din convectori etc.

1

Pentru realizarea întregului ansamblu s-au propus 3 etape:

etapa I 1961/1962	330	apartamente
etapa a II-a 1962/1963	380	apartamente
etapa a III-a 1963	40	apartamente (bloc turn)
Total	750	apartamente cu cca. 3 000 locuitori.

În final întregul cartier va cuprinde cca. 1 600 apartamente (inclusiv supraetajările și restructurările de construcții existente) și un număr de cca. 6 200 locatari.

Densitatea netă realizată este de 340 loc./ha.

★

După cum s-a arătat mai sus, unul din sistemele constructive adoptate este o structură cu pereți din beton greu monolit, placat spre exterior cu plăci termoizolante de fibrobeton de 10 cm (cofraj pierdut) și turnat în cofraje de aluminiu.

Din practica de pînă acum, sînt evidente avantajele acestui sistem astfel:

— executarea construcțiilor prin această metodă industrială și cu mecanizare avansată mărește viteza de execuție prin posibilități de aplicare a lucrului în lanț; ritmul de turnare este în medie de 1,8 ap./zi, adică un bloc de 36 apartamente turnat în 18 zile, cu un efectiv de 20 oameni (din care numai 10 cu calificare superioară); productivitatea muncii crește

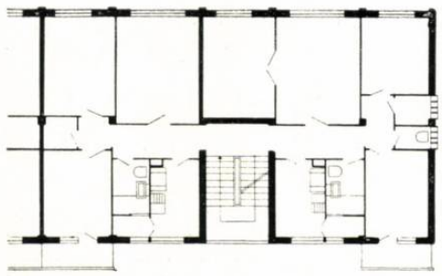

2

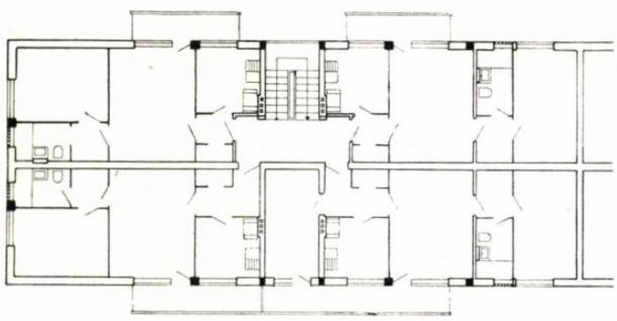

3

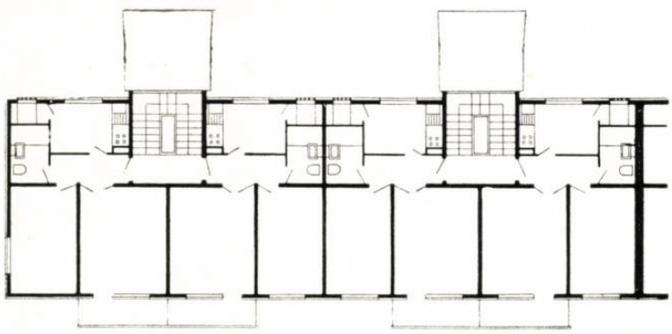

4

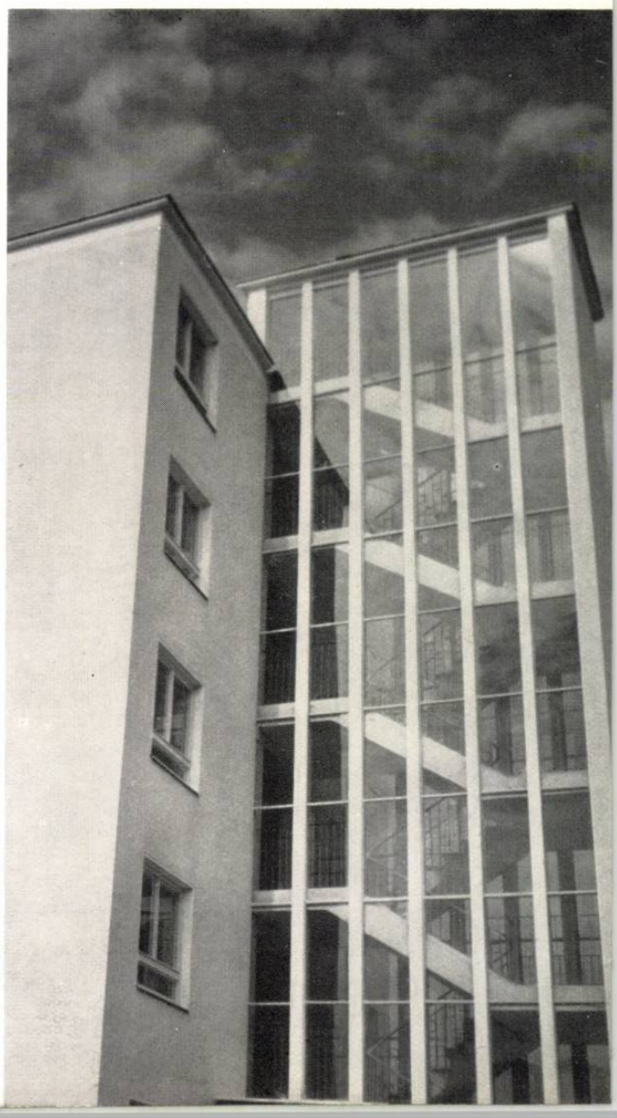

5

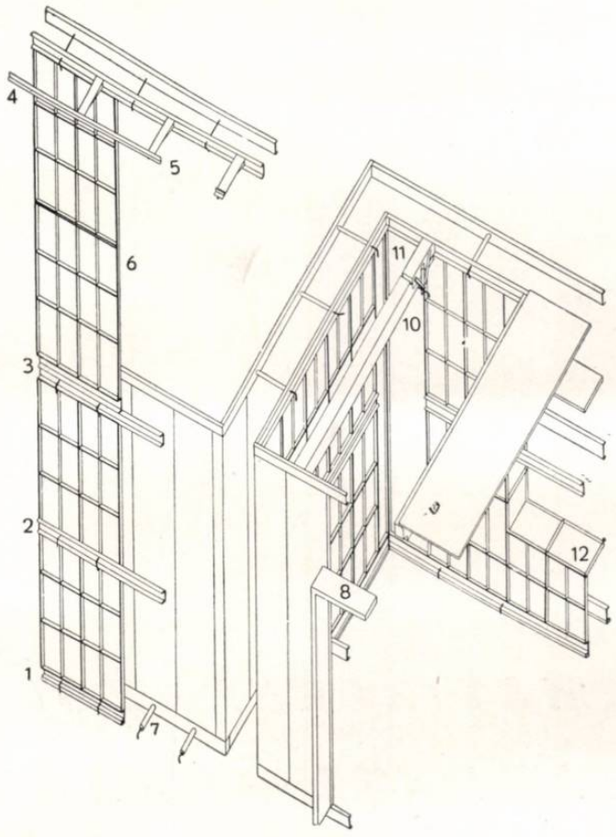

6

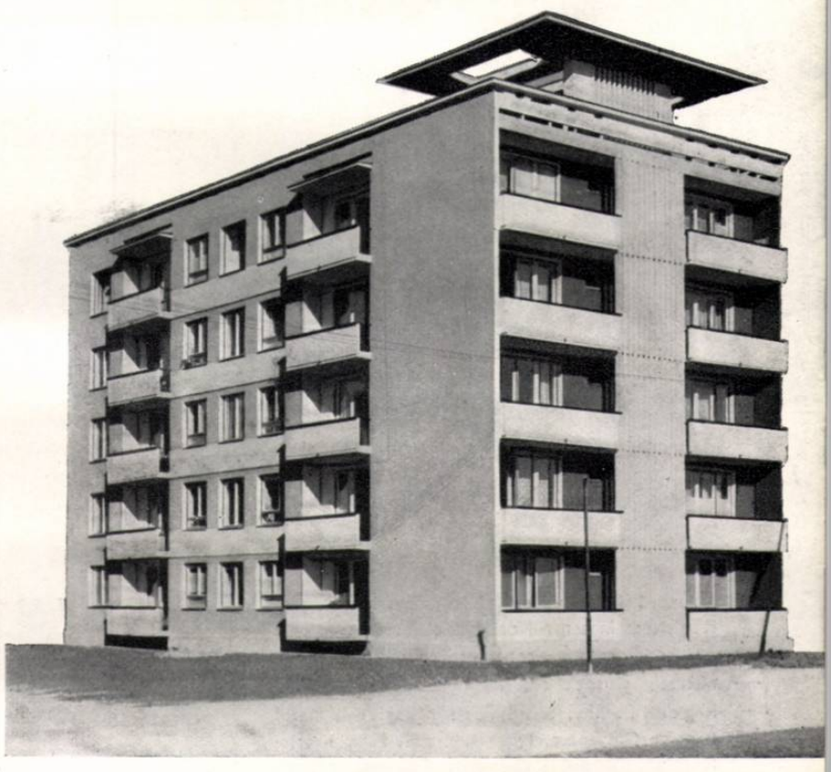

7

1 Blocuri de locuinţe — Vedere
2 PLAN ETAJ CURENT — Tronson de bloc pe cadre de beton armat
3 PLAN ETAJ CURENT — Bloc din zidărie de cărămidă eficientă cu ziduri portante longitudinale
4 PLAN ETAJ CURENT — Bloc din pereţi de beton, turnat în cofraje de aluminiu
5 Detaliu — Vedere
6 MONTAJUL UNUI SET DE COFRAJ
1. Ghidaj inferior — 2. Longrină mediană — 3. Centură ghidaj superior — 4. Colţar streaşină 5. Consolă streaşină — 6. Panou curent Pc — 7. Distanţier tub azbociment — 8. Ramă toc lemn uşă — 9. Panou cofraj — 10. Grindă extensibilă — 11. Armătură grindă — 12. Bloc fereastră
7 Vederea unui bloc
8 Faţadă

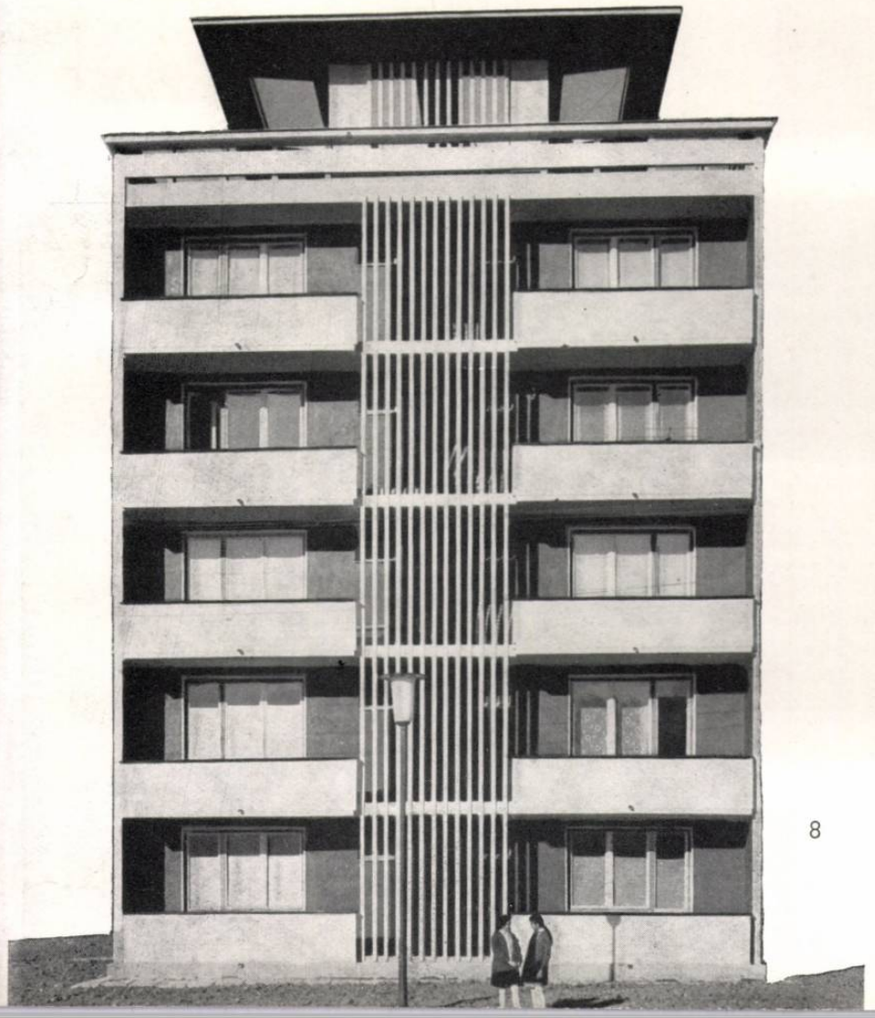

8

şi ea paralel cu ritmul de turnare, înregistrînd în medie o productivitate de 5 500—5 600 lei; consumul de manoperă se reduce de la 14 ore/supr. locativă la 10 ore/supr. locativă;

— reducerea grosimii pereţilor exteriori şi interiori (exterior 15 cm beton + 10 cm fierbeton şi interior 15 cm gros.) şi de aici implicit reducerea greutăţii proprii cu 35%; costul pereţilor exteriori din beton este cu 16,5% mai mic decît al unui zid exterior de cărămidă de 37,5 cm grosime, iar al pereţilor interiori din beton, cu 12,5% mai mic decît al unui zid interior de cărămidă de 25 cm gros.; astfel, pe un apartament convenţional se pot realiza economii de cca. 4,75% din preţul plafon pe apartament, adică de cca. 1 880 lei;

— reducerea indicilor de consum de oţel-beton, sub indicii de consum în cazul soluţiilor cu ziduri portante de cărămidă, este substanţială; de asemenea consumul de cherestea se reduce cu 2/3 faţă de soluţiile cu ziduri portante de cărămidă.

Utilizarea plăcilor de fibrobeton în structura peretelui exterior drept cofraj pierdut duce la mărirea capacităţii de cofrare a setului şi facilitează executarea lucrărilor pe timp friguros (fără pregătiri speciale) pînă la — 10...—15°.

În cele de mai jos se dau caracteristicile structurale ale pereţilor exteriori şi interiori:

a) *plăcile din fibrobeton* se confecţionează din agregate naturale sortate şi puzderie de in şi cînepă mineralizate chimic, aglomerate cu ciment şi presate; ele nu lucrează sub influenţa umidităţii şi nu putrezesc; greutatea specifică în medie este de 650 kg/m², iar $\lambda = 0{,}09—0{,}12$ K/cal/mh/m²;

b) *pereţii de beton* se execută cu un dozaj de 300 kg/m² ciment P. 500 sau RIM, realizîndu-se B.170 ce permite o rezistenţă minimă la decofrare (după 24 ore) de 8 kg/cm².

Arh. D. CRISTESCU

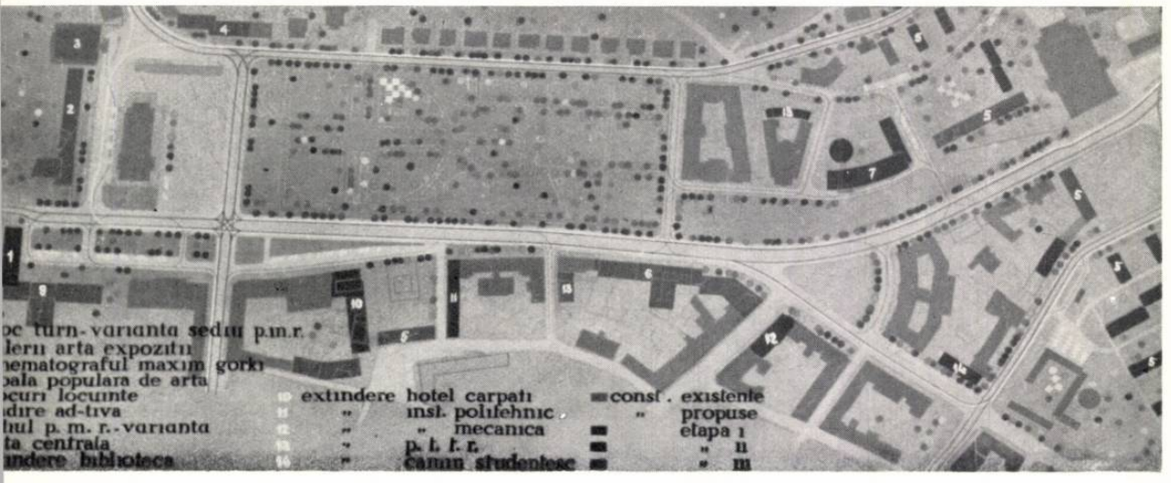

1

SISTEMATIZAREA ZONEI BD. CARPAȚI — BRAȘOV

Autor: *arh. D. Cristescu*
D.S.A.P.C.-Brașov

Arteră de bază a orașului Brașov, bd. Carpați este situat în centrul orașului și încadrat de cele mai reprezentative construcții de interes administrativ și social-cultural (clădirea Comitetului Regional P.M.R., Sfatul Popular Regional, Sfatul Popular Orășenesc, Poșta Centrală, Palatul telefoanelor, hotelul « Carpați », Teatrul de Stat, Casa Ofițerilor, clădirea A.R.L.U.S., Institutul Politehnic).

Această arteră nu mai putea face față însă cerințelor urbanistice și funcționale ale orașului, în continuă creștere. Traseul bulevardului avea o formă sinuoasă și un gabarit de 12 m, fără posibilități de lărgire datorită valului de umplutură al promenadei (pînă la h = 1,50 m) din fața hotelului « Carpați ». Totodată, profilul transversal al bulevardului apărea în debleu, ceea ce dădea un aspect cu totul necorespunzător. În fața clădirii Comitetului Regional P.M.R., circulația se făcea în mod artificial printr-o giratie, iar în dreptul Teatrului de Stat profilul longitudinal prezenta o cocoașă ce făcea ca această clădire să apară îngropată.

Fronturile construite prezentau contraste izbitoare, atît în ceea ce privește gabaritele, cît și în ceea ce privește funcțiunile și gradul de uzură. Astfel, pe lîngă construcții de valoare și reprezentative, după cum s-a arătat la început, fronturile bulevardului erau presărate cu unele construcții insalubre, cu aspect cu totul necorespunzător, unele improprii pentru a putea fi etajate sau adaptate altor funcțiuni (de exemplu construcția fostei manutanțe, clădirea fostului garaj « Leonida », clubul U.T.M. etc.).

În consecință, fronturile bulevardului nu erau închegate, remarcîndu-se lipsa unei unități arhitecturale în ansamblu.

Proiectul de față și-a propus crearea unui ansamblu arhitectonic, corespunzător unui centru de oraș, care să încadreze armonios bulevardul Carpați, precum și soluționarea circulației rutiere în funcție de traficul intens existent pe această zonă, în special soluționarea circulației în fața hotelului « Carpați ».

În acest sens s-a considerat necesar, în primul rînd, a se realiza un traseu al bulevardului Carpați în linie dreaptă începînd de la clădirile Palatului telefoanelor și A.R.L.U.S. De asemenea asigurarea unei circulații proprii și parcajului necesar hotelului « Carpați » și Sfatului Popular Regional.

2

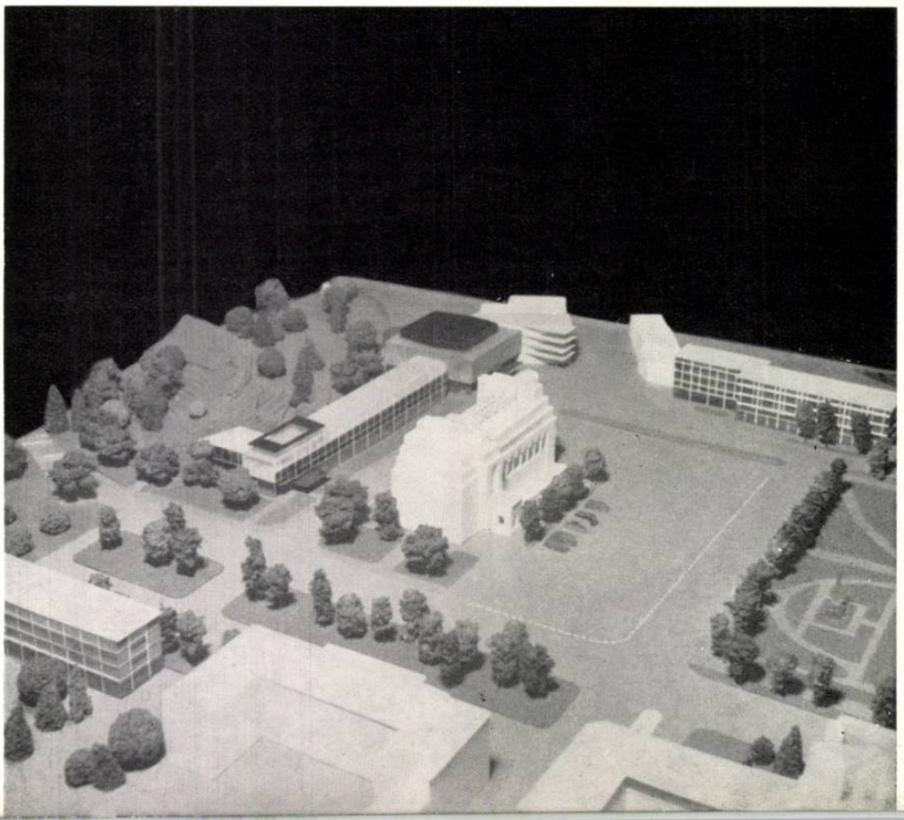

1 — Plan de sistematizare
2 — Piața din fața Casei Ofițerilor — Machetă
3 — Sistematizare Bd. Carpați, porțiunea dintre Institutul Politehnic și Palatul telefoanelor — Machetă
4 — Sistematizare Bd. Carpați, porțiunea Piața Teatrului de Stat — Machetă
5 — Vederea Bulevardului Carpați dinspre Casa Ofițerilor

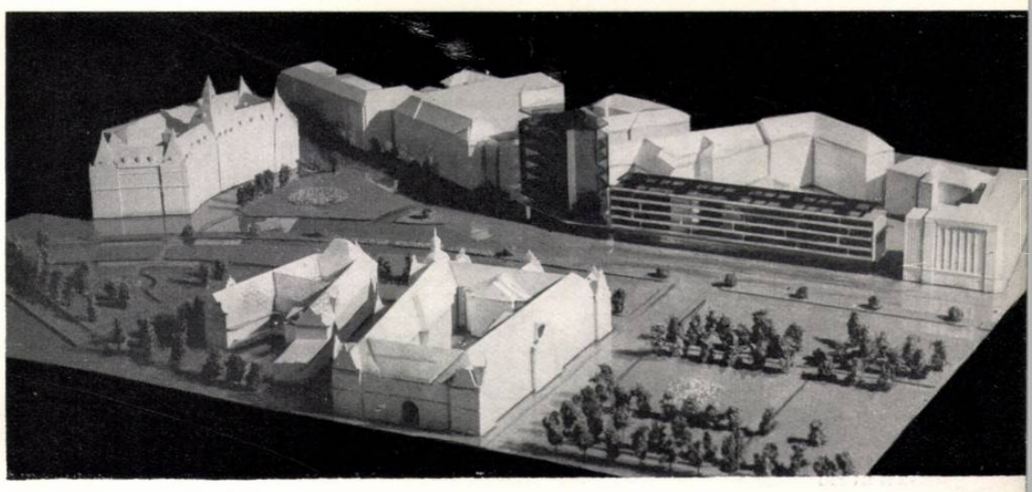

3

Pentru a se putea realiza aceste deziderate a fost necesară dezafectarea promenadei și decaparea ei pînă la carosabilul bulevardului.

Circulația de la Teatrul de Stat și clădirea Palatului telefoanelor se face fluent prin desființarea giratiei artificiale din fața Comitetului Regional P.M.R.

S-a stabilit un gabarit de 16 m pe tot traseul, de la Teatrul de Stat și Hotelul « Carpați ». Pe latura dinspre parcul orașului, circulația pietonală este asigurată de o alee de agrement de 8 m lărgime, asfaltată și despărțită de carosabil printr-o zonă gazonată, discret plantată, lată de 6 m.

Efectul plastic a fost simțitor îmbunătățit, creîndu-se o perspectivă plină de vigoare și optimism, întregului ansamblu.

În fața Casei Ofițerilor s-a prevăzut organizarea unei piețe festive pavată cu bazalt, destinată manifestațiilor de masă, circulația făcîndu-se perimetral pieței. Cadrul acestei piețe este format de parcul central al orașului, precum și de un front nou construit (în locul celui existent și anarhic construit), cu o sală de cinematograf de 800 locuri (pe locul actualului cinematograf « Maxim Gorki »), clădiri pentru muzeu și săli de expoziție.

Frontul bd. Carpați a fost complet reanalizat, prevăzîndu-se dezafectări, restructurări ale clădirilor existente, supraetajări.

Astfel, s-a propus extinderea hotelului « Carpați » (în anul 1962 au început lucrările de organizare), extinderea clădirii Palatului telefoanelor și supraetajarea corpului existent (în construcție), reanalizarea frontului și supraetajarea Institutului Politehnic și reanalizarea intersecției bd. Carpați — str. Republicii pe locul fostei clădiri « Kerci », unde s-a propus construirea unui magazin universal.

În continuare, s-a preconizat completarea frontului construit între Teatrul de Stat și clădirea Poștei Centrale, precum și restructurări în interiorul zonei sistematizate.

Bilanțul teritorial se prezintă astfel:

— suprafața considerată — cca. 26 ha din care:
— suprafața ocupată de locuințe — cca. 5 ha
— suprafața ocupată de dotări — cca. 7 ha
— suprafața ocupată de spații verzi — cca. 6 ha
— suprafața ocupată de străzi — cca. 8 ha
— blocuri de locuințe realizate — cca. 690 apartamente.

Dotările tehnico-edilitare se vor aduce la nivelul impus prin sistematizare, întreaga zonă urmînd a se racorda la rețeaua de termoficare a orașului.

Arh. D. CRISTESCU

4

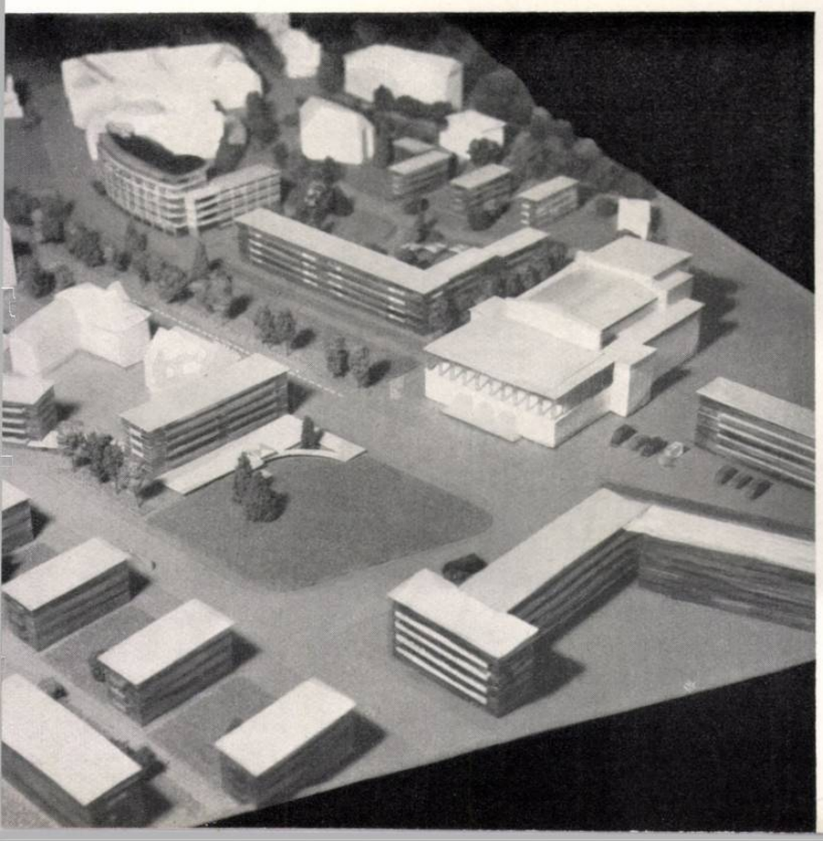

5

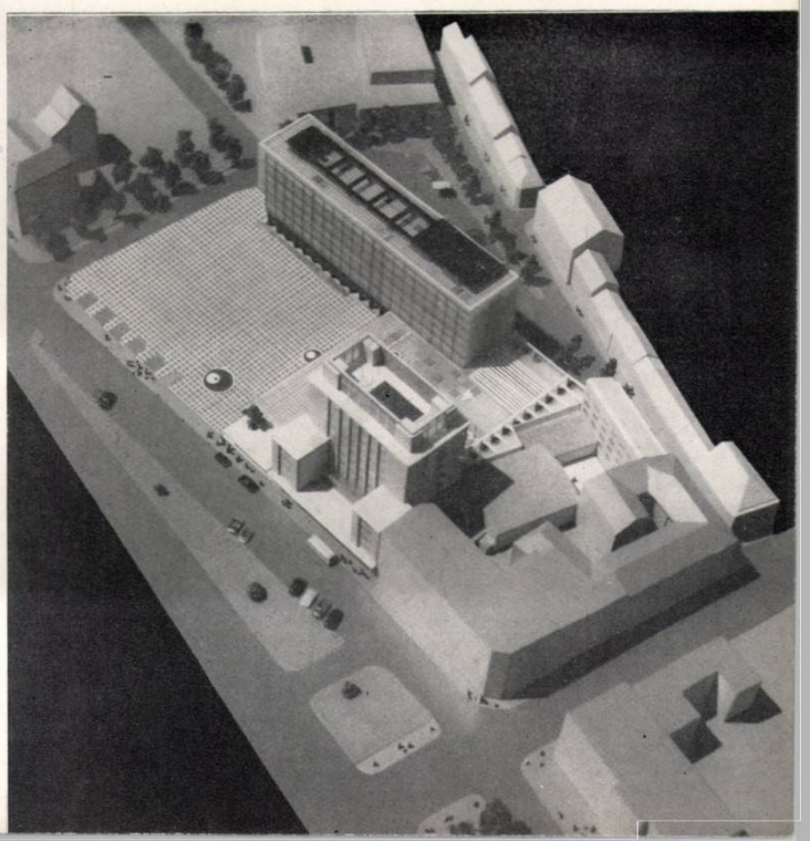

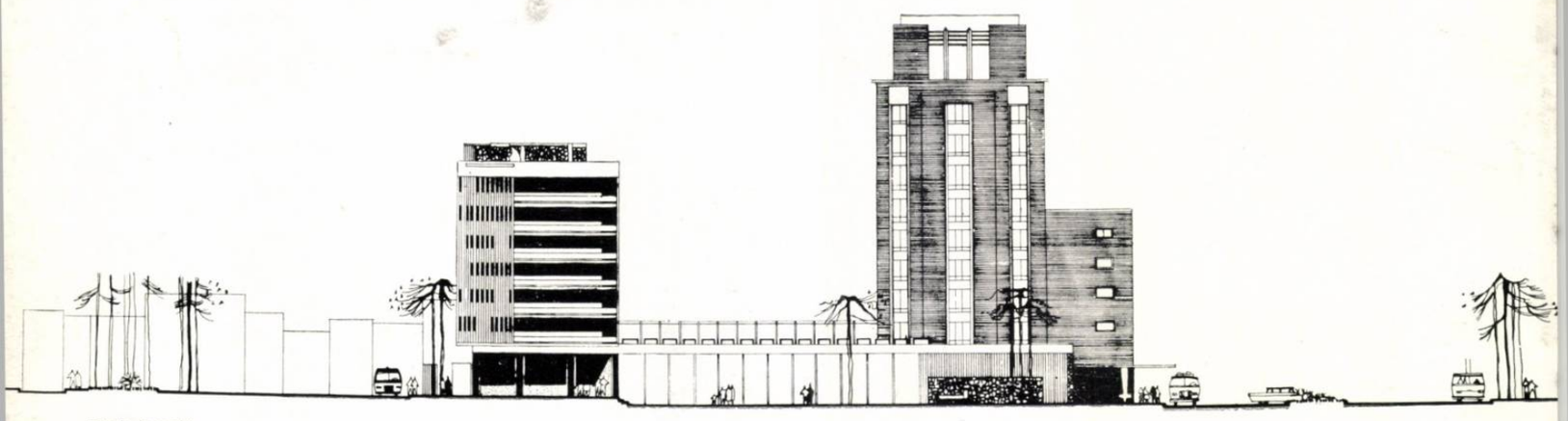

Fațada laterală

STUDIU PENTRU EXTINDEREA HOTELULUI „CARPAȚI" — BRAȘOV

Autor, *arh. I. Rădăcină*
D.S.A.P.C.-Brașov

Plan de situație (variantă de studiu)

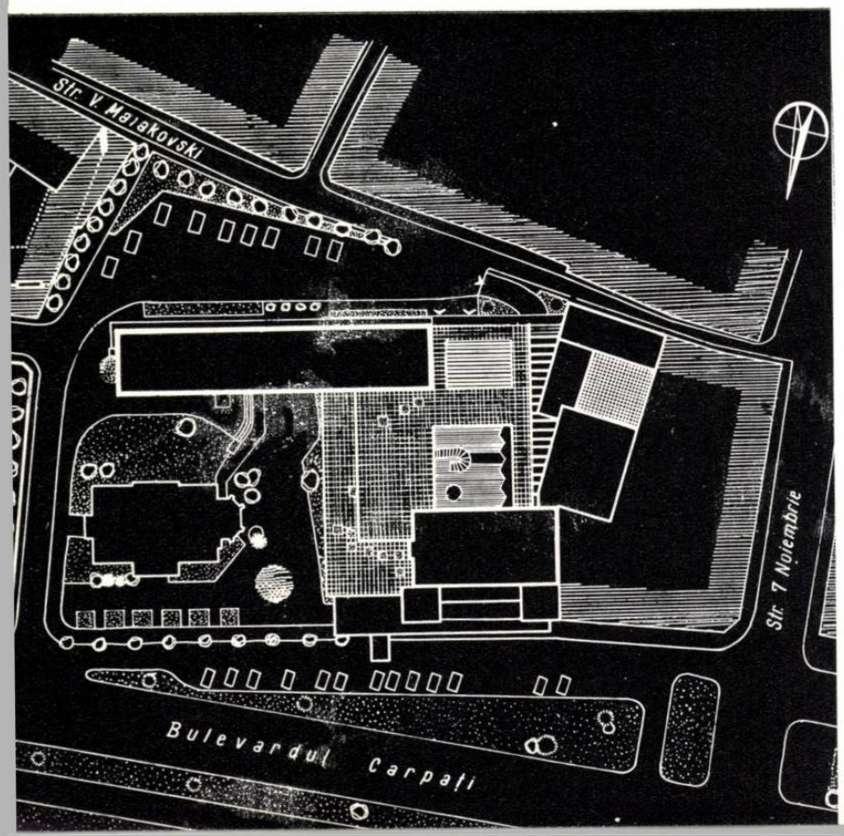

Prin acest proiect s-a prevăzut mărirea capacității de cazare a actualului hotel « Carpați » cu încă 334 paturi, ajungînd în final la o capacitate de 543 paturi.

Soluția prevede executarea unui corp de cazare, independent ca volum de actualul hotel și legat funcțional de acesta printr-un corp de recepție pe parter.

Prin această soluție, hotelul existent își păstrează personalitatea ; camerele hotelului nou pot avea înălțimi mai mici de nivel 2,85 m, față de 3,20 m la cel actual. Tratarea exterioară a hotelului existent nu mai este obligatorie și se pot realiza circulații mai funcționale.

Desigur că soluția generală a fost influențată și de situația existentă a circulațiilor și demolărilor care au impus o serie întreagă de condiții.

Prin proiect se prevede un număr de 334 paturi, din care 60 în camere cu 1 pat și 120 în camere cu 2 paturi, precum și 6 apartamente cu 2 camere și 1 apartament oficial cu 4 camere, pe terasă ; un bar de noapte cu 230 locuri ; spații de recepție (primire, hol, saloane, bar de zi) ; spații comerciale (artizanat, florărie, frizerie, coafură și agenție O.N.T.) ; grădină interioară ; garaj pentru cca. 40 mașini ; extinderea anexelor existente.

O sală pentru micul dejun, două saloane ale restaurantului, terasa și salonul de la etajul I ale hotelului existent cu o capacitate totală de peste 1 000 locuri vor completa complexul ce se va crea.

Toate camerele au prevăzute vestibule și grupuri sanitare complete (băi, lavoar și W.C.).

Ca finisaje sînt prevăzute : în camere, vestibul și culoar, mochetă ; în băi, gresie și faianță ; pereții, cu zugrăveli ; tîmplăria interioară, din panel furniruit cu paltin.

Camerele au prevăzute cîte un dulap de serviciu pentru curățatul pantofilor, spălatul rufăriei și călcatul pantalonilor, accesibil din vestibul și culoar ; un sistem de semnalizare electrică anunță atît depunerea cît și sosirea.

Structura de rezistență este din schelet de beton armat și planșee turnate monolit.

Încălzirea va fi centrală, prin tavane radiante, iar în bar și recepție, cu aer cald.

La grupurile sanitare comune se prevede un sistem pentru uscarea prosoapelor, înlăturarea aburirii oglinzii și aer cald uscat, pentru mîini.

Sînt prevăzute de asemenea sisteme electrice de semnalizare și apel care asigură toate serviciile solicitate de pasageri.

Pentru tratarea exterioară se va folosi placaj ceramic astfel încît să se obțină un ansamblu unitar.

Arh. I. RĂDĂCINĂ

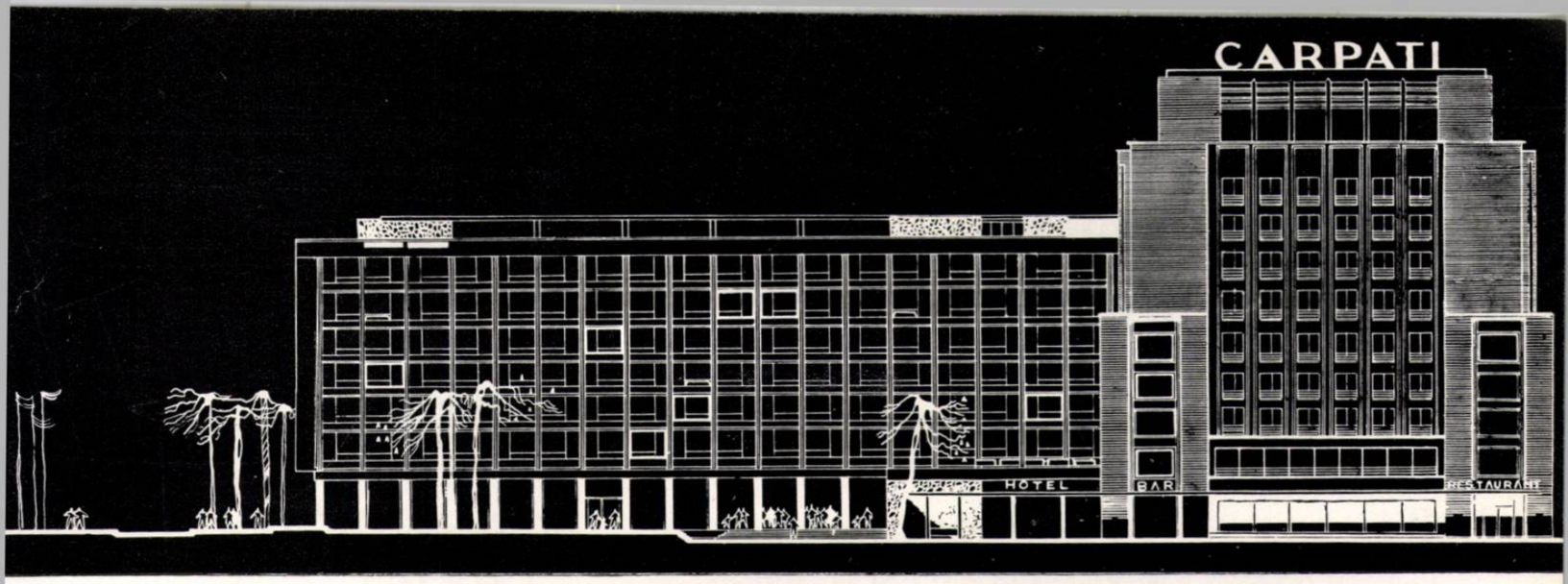

Fațada spre bd. Carpați

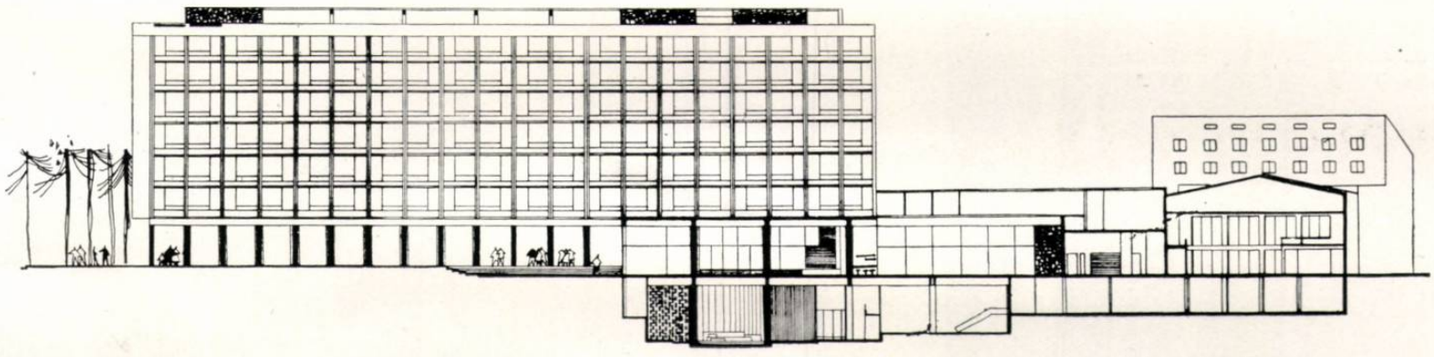

Secțiune longitudinală

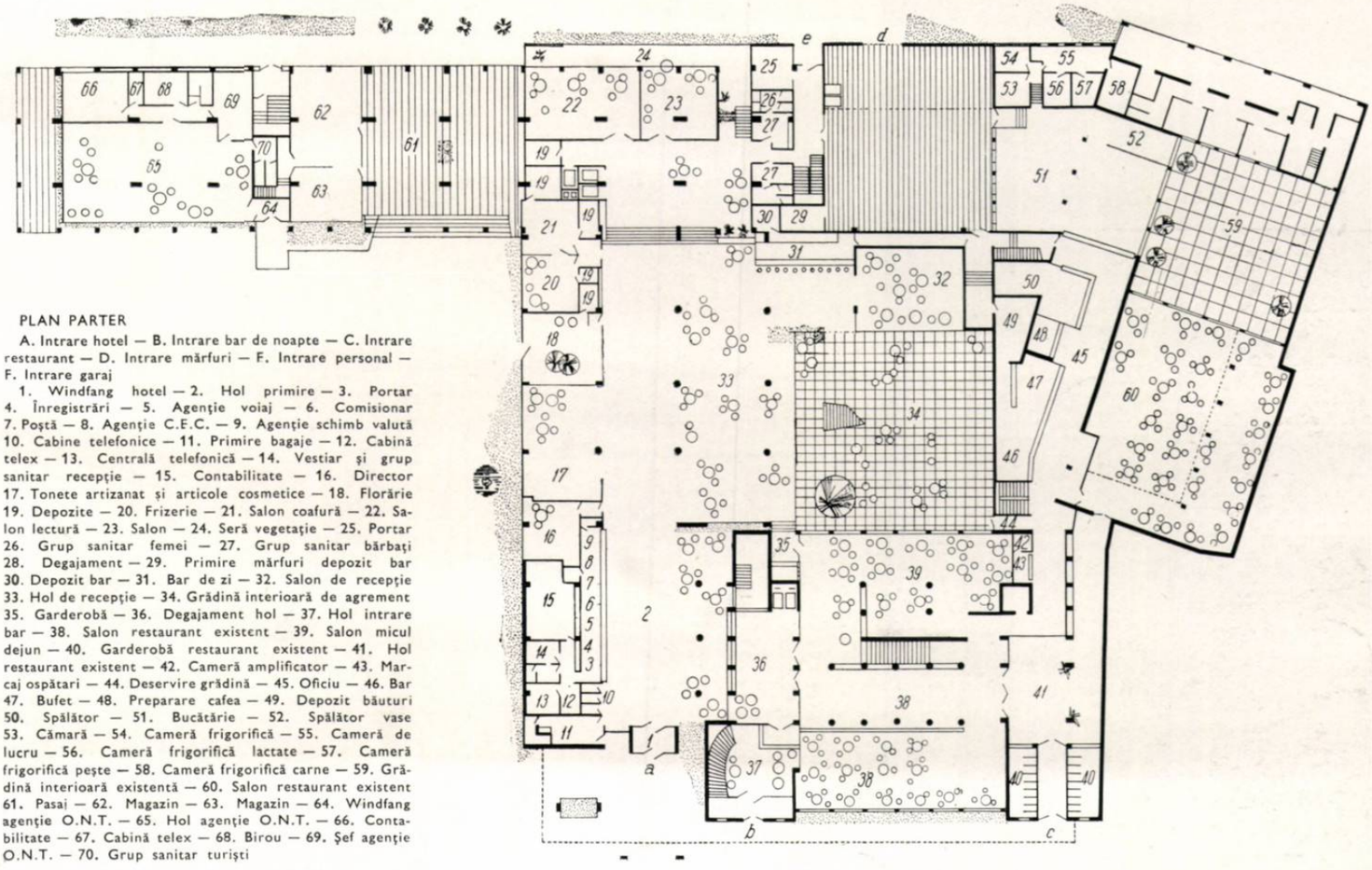

PLAN PARTER

A. Intrare hotel — B. Intrare bar de noapte — C. Intrare restaurant — D. Intrare mărfuri — F. Intrare personal — F. Intrare garaj

1. Windfang hotel — 2. Hol primire — 3. Portar 4. Înregistrări — 5. Agenție voiaj — 6. Comisionar 7. Poștă — 8. Agenție C.F.C. — 9. Agenție schimb valută 10. Cabine telefonice — 11. Primire bagaje — 12. Cabină telex — 13. Centrală telefonică — 14. Vestiar și grup sanitar recepție — 15. Contabilitate — 16. Director 17. Tonete artizanat și articole cosmetice — 18. Florărie 19. Depozite — 20. Frizerie — 21. Salon coafură — 22. Salon lectură — 23. Salon — 24. Seră vegetație — 25. Portar 26. Grup sanitar femei — 27. Grup sanitar bărbați 28. Degajament — 29. Primire mărfuri depozit bar 30. Depozit bar — 31. Bar de zi — 32. Salon de recepție 33. Hol de recepție — 34. Grădină interioară de agrement 35. Garderobă — 36. Degajament hol — 37. Hol intrare bar — 38. Salon restaurant existent — 39. Salon micul dejun — 40. Garderobă restaurant existent — 41. Hol restaurant existent — 42. Cameră amplificator — 43. Marcaj ospătari — 44. Deservire grădină — 45. Oficiu — 46. Bar 47. Bufet — 48. Preparare cafea — 49. Depozit băuturi 50. Spălător — 51. Bucătărie — 52. Spălător vase 53. Cămară — 54. Cameră frigorifică — 55. Cameră de lucru — 56. Cameră frigorifică lactate — 57. Cameră frigorifică pește — 58. Cameră frigorifică carne — 59. Grădină interioară existentă — 60. Salon restaurant existent 61. Pasaj — 62. Magazin — 63. Magazin — 64. Windfang agenție O.N.T. — 65. Hol agenție O.N.T. — 66. Contabilitate — 67. Cabină telex — 68. Birou — 69. Șef agenție O.N.T. — 70. Grup sanitar turiști

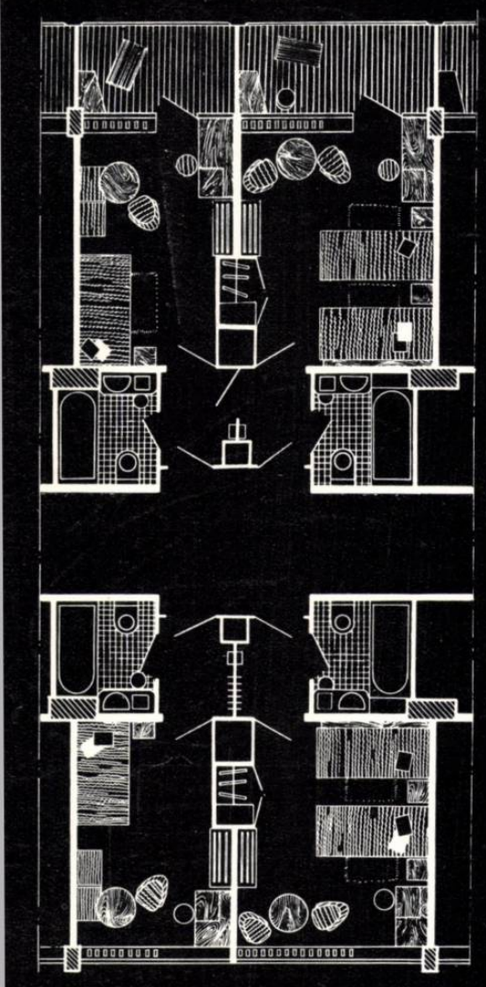

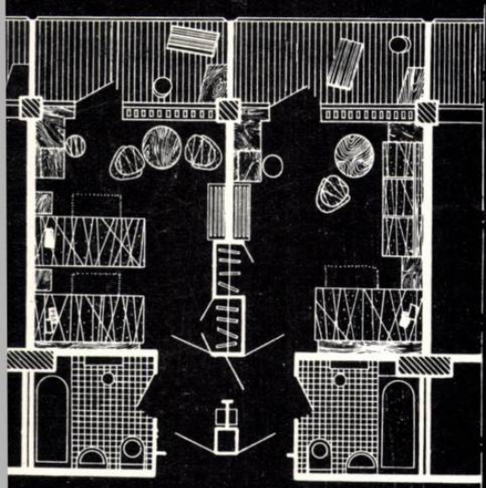

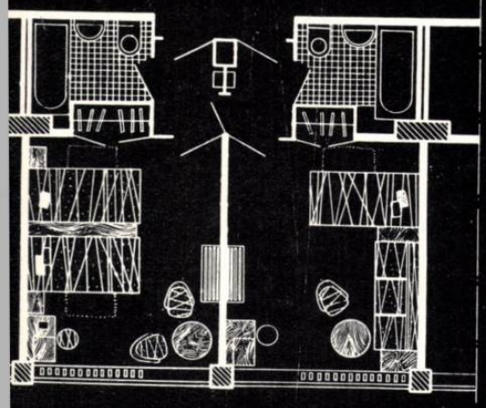

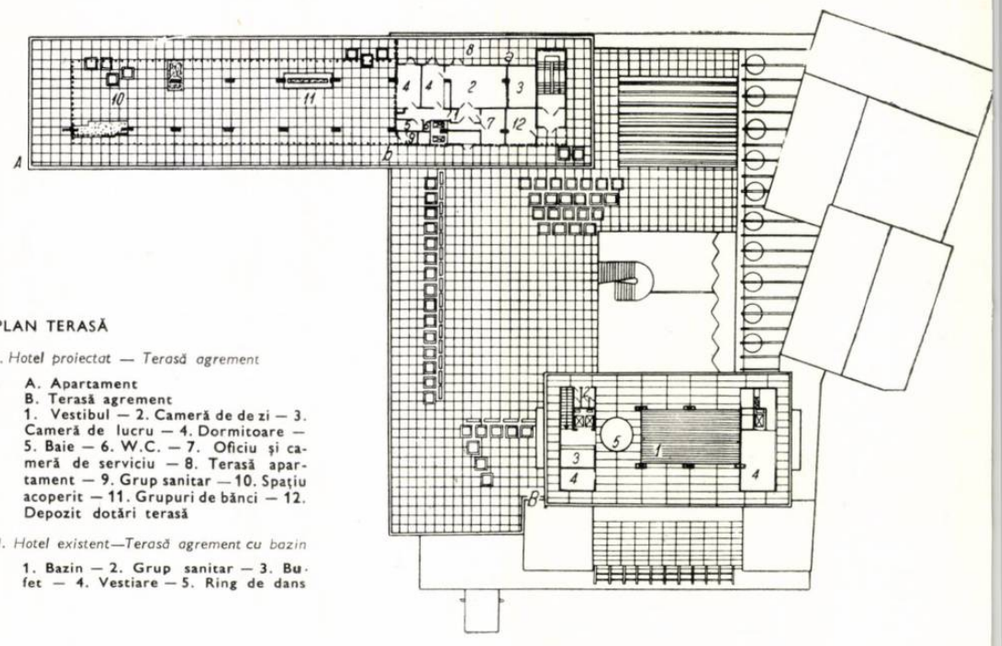

PLAN TERASĂ

I. Hotel proiectat — Terasă agrement

A. Apartament
B. Terasă agrement
1. Vestibul — 2. Cameră de de zi — 3. Cameră de lucru — 4. Dormitoare — 5. Baie — 6. W.C. — 7. Oficiu şi cameră de serviciu — 8. Terasă apartament — 9. Grup sanitar — 10. Spaţiu acoperit — 11. Grupuri de bănci — 12. Depozit dotări terasă

II. Hotel existent—Terasă agrement cu bazin

1. Bazin — 2. Grup sanitar — 3. Bufet — 4. Vestiare — 5. Ring de dans

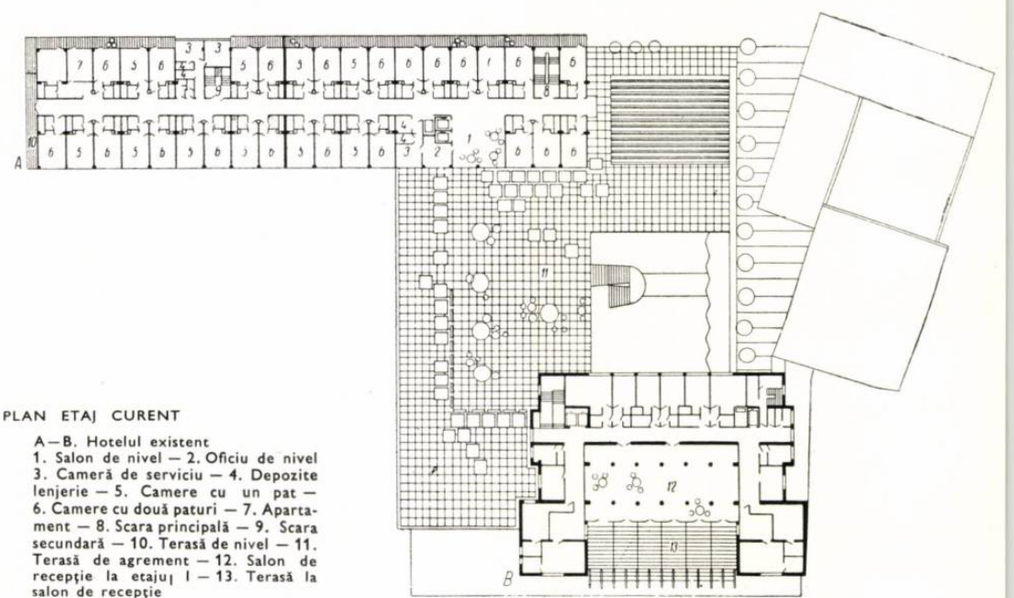

PLAN ETAJ CURENT

A—B. Hotelul existent
1. Salon de nivel — 2. Oficiu de nivel 3. Cameră de serviciu — 4. Depozite lenjerie — 5. Camere cu un pat — 6. Camere cu două paturi — 7. Apartament — 8. Scara principală — 9. Scara secundară — 10. Terasă de nivel — 11. Terasă de agrement — 12. Salon de recepţie la etajul I — 13. Terasă la salon de recepţie

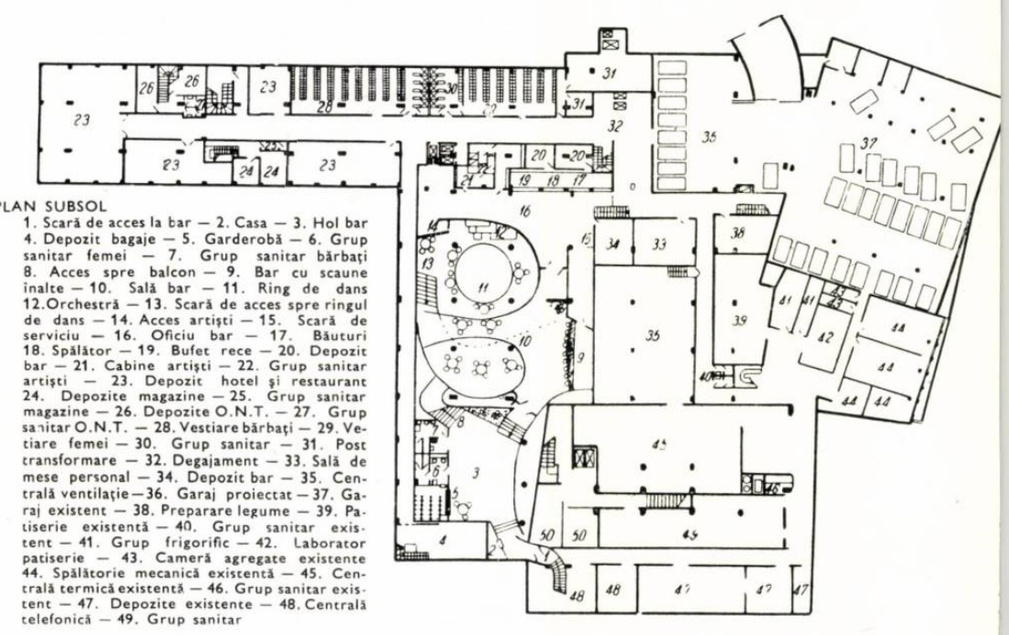

PLAN SUBSOL

1. Scară de acces la bar — 2. Casa — 3. Hol bar 4. Depozit bagaje — 5. Garderobă — 6. Grup sanitar femei — 7. Grup sanitar bărbaţi 8. Acces spre balcon — 9. Bar cu scaune inalte — 10. Sală bar — 11. Ring de dans 12. Orchestră — 13. Scară de acces spre ringul de dans — 14. Acces artişti — 15. Scară de serviciu — 16. Oficiu bar — 17. Băuturi 18. Spălător — 19. Bufet rece — 20. Depozit bar — 21. Cabine artişti — 22. Grup sanitar artişti — 23. Depozit hotel şi restaurant 24. Depozite magazine — 25. Grup sanitar magazine — 26. Depozite O.N.T. — 27. Grup sanitar O.N.T. — 28. Vestiare bărbaţi — 29. Vestiare femei — 30. Grup sanitar — 31. Post transformare — 32. Degajament — 33. Sală de mese personal — 34. Depozit bar — 35. Centrală ventilaţie—36. Garaj proiectat — 37. Garaj existent — 38. Preparare legume — 39. Patiserie existentă — 40. Grup sanitar existent — 41. Grup frigorific — 42. Laborator patiserie — 43. Cameră agregate existente 44. Spălătorie mecanică existentă — 45. Centrală termică existentă — 46. Grup sanitar existent — 47. Depozite existente — 48. Centrală telefonică — 49. Grup sanitar

Arh. D. CRISTESCU

UNELE IDEI ȘI SUGESTII URBANISTICE

Activitatea în domeniul arhitecturii ocupă în cadrul procesului de transformare socialistă a orașului o poziție precumpănitoare, ca urmare a marelui volum de investiții pentru locuințe prevăzute a fi realizate prin planul de perspectivă. Această activitate nu poate fi considerată ca rezolvată atîta timp cît ea se limitează la spațiul de locuit și nu se raportează la întreg procesul de locuire urbană socialistă. Un întreg sistem de dotări și amenajări de interes obștesc cu caracter preponderent social sînt menite în viitor să satisfacă necesitățile mereu crescînde și variate ale nivelului de trai al oamenilor muncii.

Iată de ce am considerat că abordarea principială, în actualul stadiu de dezvoltare socialistă a orașului Brașov, a unor propuneri legate direct de viața și interesele orașului ar putea fi utilă și interesantă.

În cele ce urmează voi exprima cîteva puncte de vedere personale în legătură cu posibilitățile actuale și viitoare de realizare a unor complexe și ansambluri arhitecturale la nivelul unei concepții urbane moderne și al unei tehnici avansate.

★

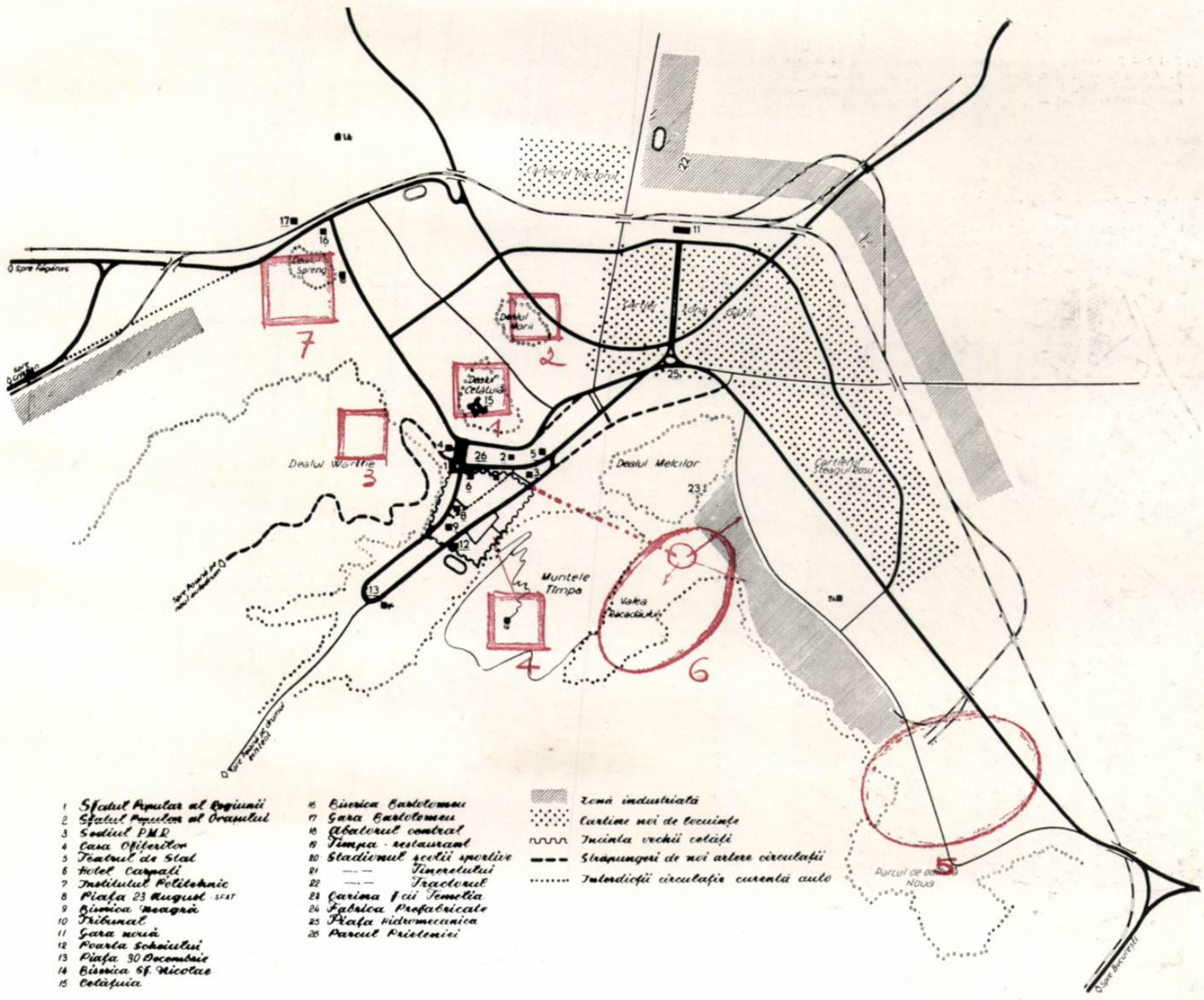

1 Sfatul Popular al Regiunii
2 Sfatul Popular al Orașului
3 Sediul P.M.R.
4 Casa Ofițerilor
5 Teatrul de Stat
6 Hotel Carpați
7 Institutul Politehnic
8 Piața 23 August - sfat
9 Biserica Neagră
10 Tribunal
11 Gara nouă
12 Poarta Școlilor
13 Piața 30 Decembrie
14 Biserica Sf. Nicolae
15 Cetățuia
16 Biserica Bartolomeu
17 Gara Bartolomeu
18 Abatorul comunal
19 Tîmpa - restaurant
20 Stadionul zonei sportive
21 — — Tîmpetului
22 — — Tractorul
23 Cariera și cimitirul
24 Fabrica Prefabricate
25 Piața Hidromecanica
26 Parcul Prieteniei

Fig. 1 — D. Silueta dealului Cetăţuia

Propunerea pentru realizarea *unui ansamblu de locuinţe pe Cetăţuia* (fig. 1, 2 şi 3) s-ar înscrie pe linia valorificării unor terenuri centrale ale oraşului care sînt improprii pentru construit. Configuraţia terenului determină o soluţionare urbanistică în care concepţia de masă arhitecturală perceptibilă face loc unei concepţii moderne, caracterizată printr-o suită de spaţii interioare şi exterioare. Cu toată aparenţa unei dezordini voite, elementele-tip se repetă după un ritm impus de configuraţia terenului şi de respectul pentru vegetaţia existentă.

Constructiv, se sugerează ca un şir de elemente spaţiale să se rezeme pe o platformă înclinată (diafragmă rigidă) formată dintr-o reţea de grinzi legate între ele.

Din punct de vedere plastic, jocul de volume, precum şi o policromie discretă ar imprima farmec întregului ansamblu, care ar mai putea fi îmbogăţit cu o terasă naturală formată din pinii existenţi şi cu un restaurant.

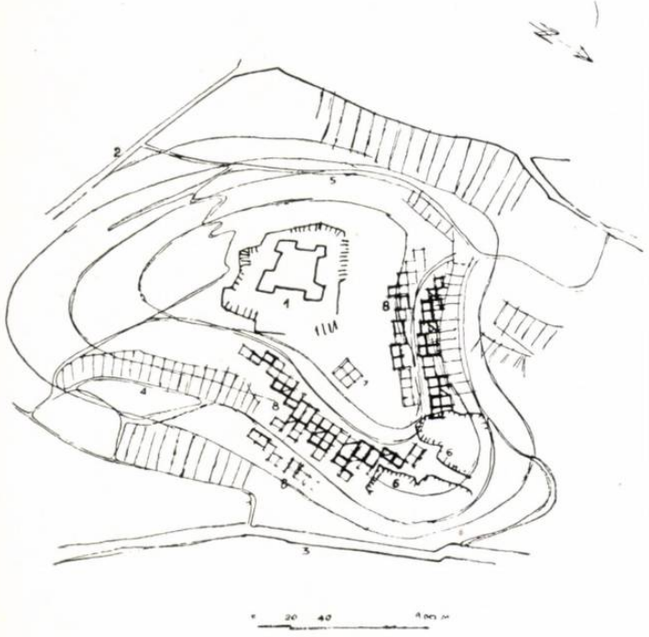

Fig. 2 şi 3 — Propunere pentru un ansamblu de locuinţe pe dealul Cetăţuia
1. Cetăţuia — 2. Str. Lungă — 3. Str. Cuza Vodă — 4. Str. Maior Cranţa — 5. Str. Mihail Eminescu — 6. Cariere părăsite — 7. Restaurant-terasă (propus) — 8. Unităţi de locuit (propuse)

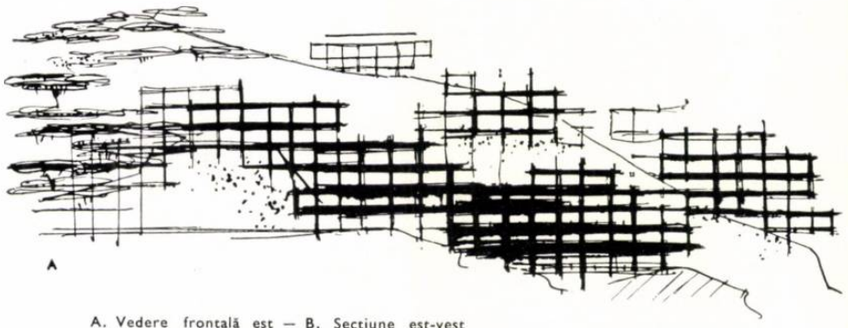

A. Vedere frontală est — B. Secţiune est-vest
1. Acces auto, prelungire str. Maior Cranţa
2. Acces autocorniţe — 3. Restaurant-terasă
C. Schemă de construcţie spaţială, elemente-tip
a. Reţea de grinzi beton armat — diafragmă rigidă

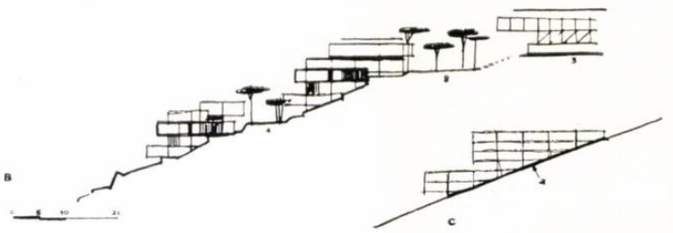

Fig. 4 şi 5 — Propuneri pentru valorificarea turistică a muntelui Tîmpa
1. Terasă-belvedere — 2. Ruinele cetăţii Braşov — 3. Escalator plan înclinat, capacitate zilnică 1 500—2 000 turişti ; l = 650 m — 4. Restaurant pe Tîmpa — 5. Serpentine existente — 6. Aleea « Filimon Sîrbu » 7. Bastionul Ţesătorilor — 8 Stadionul Şcolii Sportive — 9. Piaţa « 23 August » — 10. Zidul vechii cetăţi

Pe linia dezvoltării funcţiunii turistice se poate situa propunerea pentru *valorificarea turistică a muntelui Tîmpa*, element caracteristic în peisajul oraşului Braşov (fig. 4,5).

Propunerea se referă la îmbunătăţirea şi mecanizarea accesului prin realizarea unui escalator pe plan înclinat cu cabine închise. De asemenea, se propune mărirea suprafeţei terasei-belvedere (astăzi cu totul insignifiantă), realizarea unei platforme pentru elicoptere (care apare necesară o dată cu stabilirea rutei aeriene pentru elicoptere între gara de călători — Tîmpa — Poiana Braşov), precum şi a unui restaurant cu 400 de locuri.

Suprafaţa plană de circa 1 000 m², considerată ca necesară, s-ar soluţiona printr-o structură tridimensională pe osatură metalică. Construcţia s-ar compune în ansamblul ei din cuburi suprapuse a căror înţepenire ar fi asigurată de cabluri în diagonală în trei planuri principale. Planşeele restaurantului şi platforma superioară se suspendă de barele orizontale. Delimitarea spaţiilor este în principiu independentă în planul structurii, tinzîndu-se astfel spre o flexibilitate integrală.

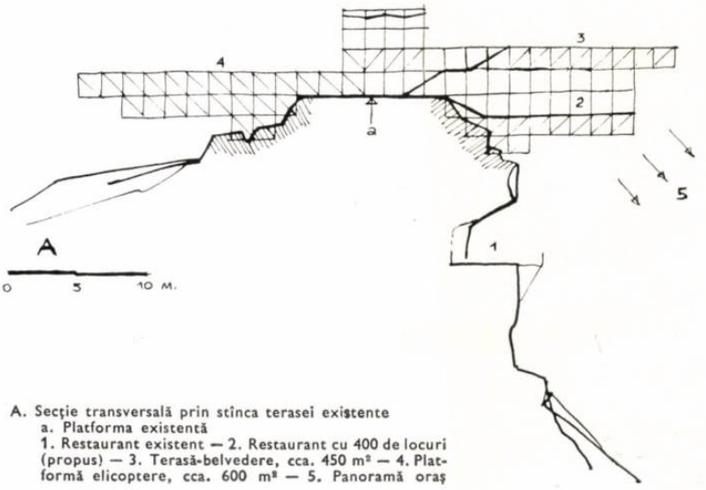

A. Secţie transversală prin stînca terasei existente
a. Platforma existentă
1. Restaurant existent — 2. Restaurant cu 400 de locuri (propus) — 3. Terasă-belvedere, cca. 450 m² — 4. Platformă elicoptere, cca. 600 m² — 5. Panoramă oraş

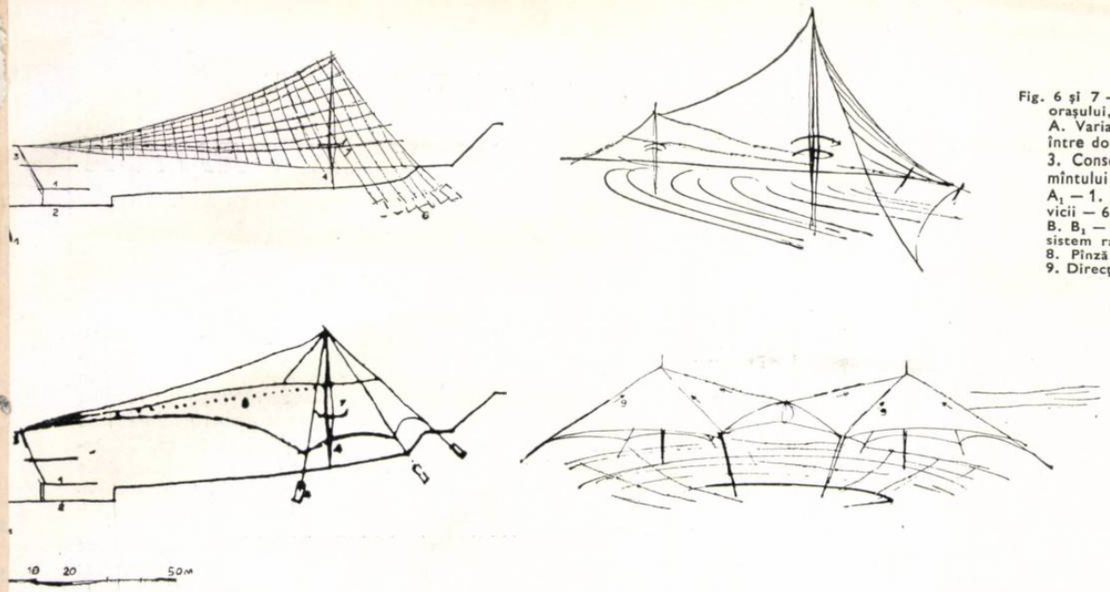

Fig. 6 şi 7 — Sugestii pentru un teatru în aer liber în centrul oraşului, capacitate 15 000 de locuri
A. Varianta cu acoperămînt din ţesătură plastică, preîntinsă între două axe verticale metalice
3. Console beton armat — 4. Catarge — 5. Limita acoperămîntului
A_1 — 1. Scenă cca. 500 m² — 2. Fosă orchestră, vestiare, servicii — 6. Fundaţii cablu principal — 7. Nacelă reflectoare
B. B_1 — Varianta cu două umbrele din polietilenă întinse pe un sistem radial de cabluri în iurul a două axe verticale metalice
8. Pînză complimentară pentru colectarea apelor pluviale — 9. Direcţiile de înfăşurare a polietilenei

Pentru desfăşurarea activităţii cultural-artistice de masă în oraşul Braşov se propune amenajarea, în zona centrală « Warthe », a unui *teatru în aer liber* cu o capacitate pînă la 15 000 de spectatori (fig. 6, 7).

În afară de retuşurile ce se vor aduce pantei naturale a terenului, se impun amenajări de instalaţii de scenă, necesare spectacolelor de masă (amplasate subteran pe cca. 500 m²), din care să nu lipsească grupurile de vestiare, cîteva birouri, distribuţiile, camerele de control radio, iluminatul scenei, precum şi camerele de control în vederea îmbunătăţirii sunetului transmis prin difuzoare.

Condiţiile specifice de climat duc la soluţii de învelitori totale sau parţiale realizate prin structuri uşoare cu caracter sezonier. Astfel, în varianta A se sugerează o soluţie tip cort, dintr-un ţesut fin plastic preîntins între două axe verticale metalice. Legăturile ce se prevăd între ţesutul plastic, consolele din beton armat şi sol sînt înseşi ele elastice în scopul de a permite preluarea unei părţi importante a energiei transmise prin ţesutul întins, pe timp nefavorabil. În varianta B se sugerează o soluţie cu două umbrele uriaşe din polietilenă susţinute de două catarge pilon. Un sistem radial de cabluri ar permite o desfăşurare aproape instantanee a celor două umbrele. Complimentar, pentru timp de ploaie, o foaie cu curbură inversă urmează să colecteze apele pluviale.

Una din funcţiunile importante ale oraşului Braşov este cea sportivă, cu caracter de masă şi performanţe.

În cele ce urmează se fac două propuneri privind realizarea *unui complex olimpic* în valea Răcădăului şi a *unei arene sportive* şi baze nautice la «Bartolomeu».

Complexul olimpic din valea Răcădăului (fig. 8, 9) ar cuprinde un mare stadion cu 50 000 de locuri, săli acoperite pentru diferite discipline, săli de antrenamente, velodrom, un palat al sporturilor, precum şi alte anexe. Un tunel realizat (cu concursu carierei de piatră « Temelia ») prin străpungerea Şeii Curmătura, în lungime de cca. 600 m, ar asigura o legătură directă a zonei vestice a oraşului, cu complexul olimpic şi cu zona sud-estică a oraşului. În funcţie de terminarea procesului de exploatare a carierei « Temelia », se vor stabili etapele de realizare a complexului sportiv. Pe locul actualei cariere, printr-o exploatare ordonată şi în terase, ar putea apare în viitor construcţii de noi locuinţe.

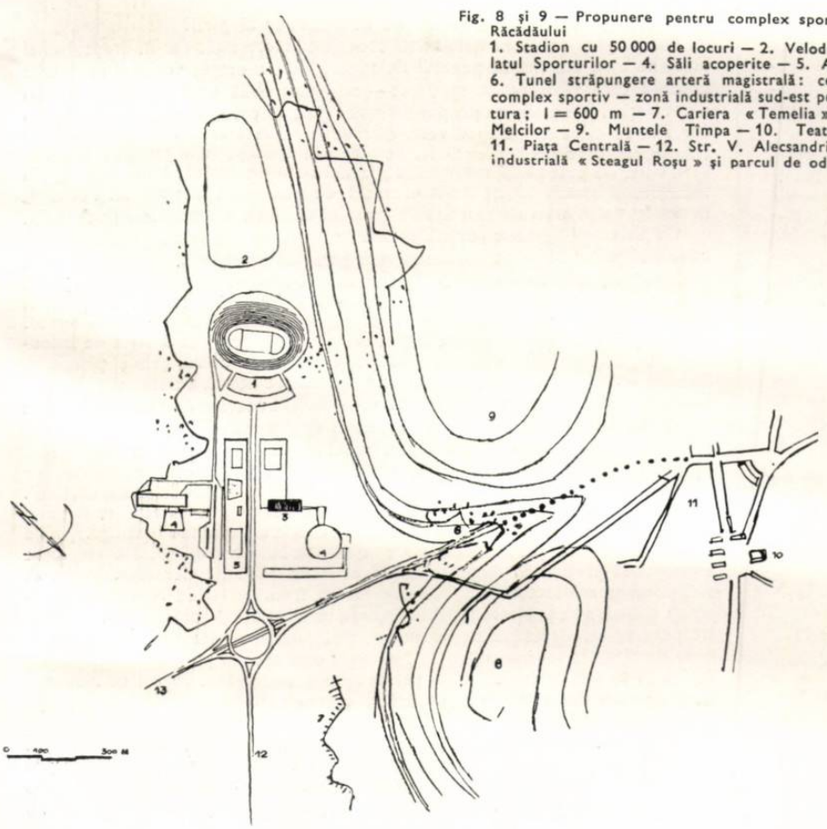

Fig. 8 şi 9 — Propunere pentru complex sportiv pe valea Răcădăului
1. Stadion cu 50 000 de locuri — 2. Velodrom — 3. Palatul Sporturilor — 4. Săli acoperite — 5. Antrenamente 6. Tunel străpungere arteră magistrală: centru oraş — complex sportiv — zonă industrială sud-est pe sub Curmătura; l = 600 m — 7. Cariera « Temelia » — 8. Dealul Melcilor — 9. Muntele Timpa — 10. Teatrul de Stat 11. Piaţa Centrală — 12. Str. V. Alecsandri — 13. Zona industrială « Steagul Roşu » şi parcul de odihnă « Noa »

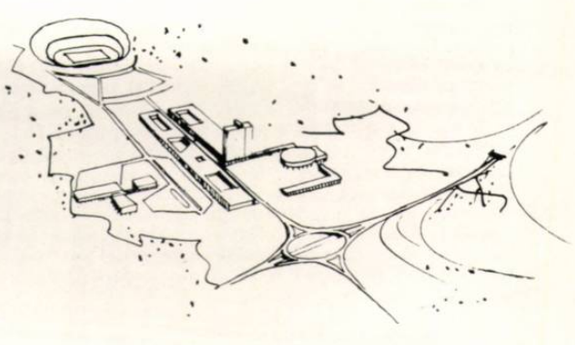

A. Secţiune schematică prin tribuna principală cu săpătură parţială şi umplutură
a. Circulaţie spectatori — b. Circulaţie sportivi — c. Pista stadionului
B. Ipoteză pentru un acoperămînt cu ferme din cablu de oţel preîntinse şi plăci de învelitoare ondulate translucide

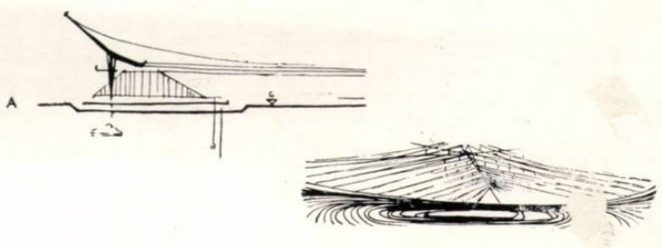

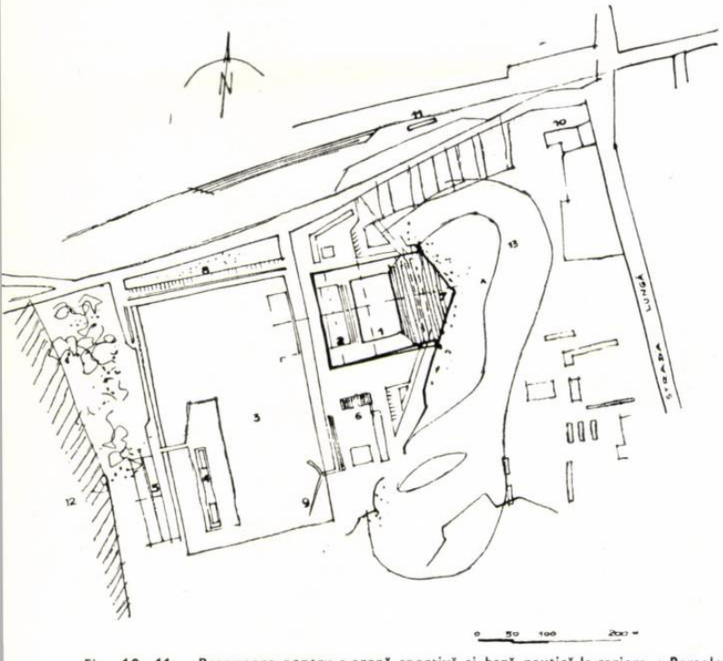

Fig. 10—11 — Propunere pentru o arenă sportivă şi bază nautică la cariera « Bartolomeu »
1. Arenă sportivă acoperită, cu 15 000 de locuri — 2. Piscină acoperită cu 3 000 de locuri — 3. Yachting-canotaj — 4. Cluburi nautice — 5. Terenuri sport — 6. Şcoala sportivă — 7. Cariera « Bartolomeu » — 8. Parcaj pentru 400 de turisme — 9. Debarcader — 10. Biserica Bartolomeu — 11. Gara Bartolomeu — 12. Zona depozite — 13. Dealul Spreng

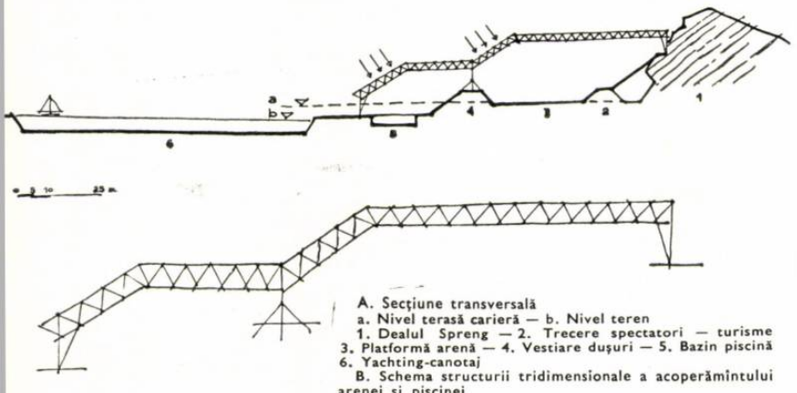

A. Secţiune transversală
a. Nivel terasă carieră — b. Nivel teren
1. Dealul Spreng — 2. Trecere spectatori — turisme 3. Platformă arenă — 4. Vestiare duşuri — 5. Bazin piscină 6. Yachting-canotaj
B. Schema structurii tridimensionale a acoperămîntului arenei şi piscinei

Cariera de piatră « Bartolomeu » (a cărei exploatare este pe terminate) are în momentul de faţă un aspect neplăcut şi distonant faţă de peisajul înconjurător. Ea oferă, totuşi, posibilităţi certe pentru amplasarea *unei baze sportive* cu arenă acoperită pentru cca. 15 000 de locuri, asamblată cu o piscină acoperită cu două bazine (fig. 10, 11). Arena ar asigura desfăşurarea unor competiţii sportive de atletism de sală, box, hochei şi patinaj artistic (pentru care ar fi necesară o instalaţie specială de refrigerare) etc.

Pentru acoperirea construcţiei se propune o soluţionare tridimensională (manieră de transmitere a eforturilor în materiale), care prin densitatea ei structurală s-ar preta acoperirii unor suprafeţe mari. Lumina de zi ar pătrunde în arenă şi piscină în zona planurilor înclinate prevăzută cu vitralii mobile escamotabile. Ansamblul ar fi completat cu o suprafaţă de apă de cca. 7 ha (pe locul unor vechi zone mlăştinoase şi neasanate) pentru sporturi nautice (yachting, canotaj) şi cu construcţii pentru cluburile nautice, terenuri de sport, zone verzi etc.

În prim plan panoramic al oraşului, dinspre magistrala C.F. şi Calea Bucureştilor, dealul Morii oferă o platformă supraînălţată, propice pentru construit şi indicată pentru realizarea unui ansamblu urban reprezentativ, de factura unui *centru universitar* (fig. 12). Frumuseţea peisajului, denivelările terenului, necesitatea unei flexibilităţi totale a construcţiilor sînt elemente determinante ale unui asemenea ansamblu urbanistic de prestigiu în oraşul Braşov.

Fig. 12 — Propunere pentru un centru universitar pe dealul Morii. Silueta ansamblului dinspre sud-vest: pavilioanele facultăţilor sînt grupate la centru; în dreapta este plasat pavilionul central al rectoratului

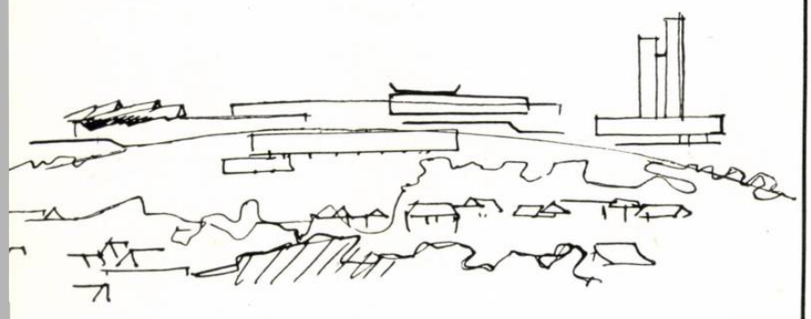

Arh. T. EVOLCEANU

PRIVIRE CRITICĂ

În zilele de 17—19 iunie 1961 a avut loc la Braşov plenara filiale Braşov a Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. cu tema: « Sistematizarea microregiunii şi a oraşului Braşov » (vezi « Arhitectura R.P.R. » nr. 2/1961). În cadrul acestei plenare a fost discutată pe lîngă sistematizarea generală a oraşului şi problema restructurării zonei gării noi, pentru care se elaborase un detaliu de sistematizare de către ISCAS, prezentat plenarei o dată cu schiţa. De asemenea au suscitat vii discuţii în plenară şi problemele centrului oraşului şi ale sistematizării noilor cartiere de locuinţe: « Steagul roşu » şi « Tractorul ».

Începînd din toamna anului 1961 toate aceste probleme au intrat în studiu la D.S.A.P.C. — Braşov.

În paginile ce urmează sînt prezentate cinci proiecte de sistematizare întocmite de această organizaţie de proiectare. Patru din aceste proiecte: zona gării Braşov, bd. Carpaţi, microraionul « Steagul roşu » II B şi ansamblul « Tractorul » privesc zone şi ansambluri mari din oraş care au intrat în discuţiile ce au avut loc la plenara din iunie 1961.

În privirea critică asupra acestor proiecte a fost examinată şi situaţia lor faţă de propunerile şi observaţiile făcute la plenară. În general se poate constata că în toate cele patru proiecte au fost adoptate aceste propuneri şi observaţii; astfel, de exemplu, la sistematizarea zonei gării, trecerea rocadei la acelaşi nivel şi scăderea înălţimii blocurilor de-a lungul acestei rocade, la bd. Carpaţi schiţarea unei legături între elementele noi şi vechi din cadrul oraşului, iar la cele două ansambluri observaţiile generale făcute asupra schiţei.

Astfel, s-a putut dovedi utilitatea şi caracterul rodnic al plenarelor organizate de Uniunea Arhitecţilor privind problemele de sistematizare.

I. ZONA GĂRII BRAŞOV

Pe linia înnoirilor continue din anii puterii populare, vechiul cartier al gării Braşovului a căpătat o nouă înfăţişare, dezvoltîndu-se în acelaşi timp cu complexul feroviar un nou cartier al oraşului.

Noua aşezare a gării a eliberat în parte oraşul de servitutea de trecere a liniei principale. De asemenea a fost eliberată şi o suprafaţă destul de mare din teritoriul urban care a rămas la dispoziţia constructorilor oraşului. Realizarea legăturii noii gări cu reţeaua oraşului şi grija pentru soluţionarea estetică satisfăcătoare a accesului gară-oraş sînt elementele principale ale temei detaliului pentru sistematizarea zonei gării.

O examinare critică a propunerilor de sistematizare făcute de D.S.A.P.C.-Braşov pentru această zonă a oraşului nu poate fi despărţită de răspunsul la întrebările:

— cum a fost rezolvată circulaţia de toate felurile între oraş şi gară?

— care sînt propunerile făcute pentru a crea călătorilor sosiţi în Braşov o cît mai plăcută imagine a oraşului?

— cum se va organiza urbanistic noul cartier al gării?

Poziţia gării noi — în afara zonei construite a oraşului, dar în dreptul unei mediane care marchează punctul de sudură dintre oraşul vechi şi noul oraş socialist care se dezvoltă spre est — este favorabilă unei bune soluţionări a circulaţiei. În detaliu se propune legarea gării de oraş prin artera de rocadă, paralelă cu calea ferată spre vest, care devine colectoarea principală a cartierului «Steagul roşu» spre sud-est. Această arteră, cel puţin în primul ei tronson spre vest, s-a putut înfăptui imediat şi astfel s-a legat oraşul vechi cu gara prin intermediul străzii 13 Decembrie, arteră de penetraţie dinspre Sf. Petru şi, în acelaşi timp, arteră de legătură a oraşului cu uzina şi cartierul «Tractorul».

Cu toate că teoretic această arteră ar apare ca suficientă pentru legarea centrului principal de atracţie care este gara, de oraş, proiectanţii au socotit neapărat necesară crearea unei legături axiale, crearea unui bulevard al gării. Reţeaua de circulaţie majoră din zona gării se completează cu str. Ilie Pintilie, prelungită spre vest cu o stradă nouă, aşezată pe fostul traseu al căii ferate.

Din punct de vedere al circulaţiei, această reţea prezintă o serie de inconveniente, cele mai importante fiind: încărcarea pieţei «Strungul» şi pierderea fluenţei actuale a străzii Ilie Pintilie. La o cîntărire atentă a situaţiei se ajunge totuşi la concluzia că bulevardul gării este absolut necesar nu numai din punct de vedere al circulaţiei (căci este menit să dubleze şi să descarce fluxul prea mare al str. 13 Decembrie), ci şi din punct de vedere psihologic. Aici intrăm în domeniul celei de a doua întrebări: care sînt propunerile proiectanţilor menite a crea călătorilor sosiţi în Braşov o cît mai plăcută imagine a oraşului. Într-adevăr, sosind în oraş, călătorului îi place să se afle în faţa unei porţi deschise şi nu a unui zid care să-l silească să o ia la dreapta sau la stînga. Ţinînd seama de aceasta, proiectanţii s-au silit să dea bulevardului gării o amploare neobişnuită propunînd lărgimea de 84 m între fronturi. Considerăm însă că soluţionarea arhitectonică a bulevardului cu fronturi rigide reprezintă principala slăbiciune a proiectului. Prin crearea unor ziduri drepte de p+7 niveluri înălţime se stabileşte un ax de perspectivă puternic, care este însă susţinut doar de clădirea întinsă şi joasă a noii gări, care este în plus dezavantajată de faptul că se află la capătul unei perspective descendente. Faptul că blocurile de pe partea de est sînt mai depărtate de axa bulevardului decît cele de pe partea de vest, în scopul de a degaja vederea spre blocul înalt din colţul de sud-est al pieţei gării, nu îmbunătăţeşte din punct de vedere estetic soluţia.

Privind dinspre gară, punct de vedere încă mai important decît cel dinspre oraş, călătorul se află în faţa unei perspective ascendente ce se termină printr-o clădire «punct» cu multe etaje aşezată în piaţa «Strungul», care nici ea nu

ASUPRA UNOR NOI SISTEMATIZĂRI DIN REGIUNEA BRAȘOV

poate susține perspectiva de peste 1 km lungime ce se deschide de la gară. O frîngere sau chiar o decalare a traseului arterei ar aduce, desigur, o ameliorare a soluției din punct de vedere estetic și o ieșire din șablonul obișnuit al străzii coridor, chiar dacă acesta are amploarea unei esplanade.

Prin propunerea de așezare a blocurilor pe tronsonul de vest al arterei de rocadă este posibilă obținerea unei vederi deschise din piața gării spre munții ce străjuiesc orașul la sud. Deoarece amplasarea aici a blocurilor nu se poate evita, din cauza existenței în această parte a unui cartier dezvoltat haotic sub regimul trecut, ar fi poate indicată o verificare a înălțimii blocurilor.

Propunerile pentru sistematizarea pieței «Strungul», amplificată spre nord, nu au ținut seama de modul cum aceste clădiri se vor vedea de pe artera Ilie Pintilie, venind spre oraș. Printr-o justă așezare ar putea fi evitat aspectul eteroclit al acestei din urmă străzi, ordonat pe o parte și dezordonat pe cealaltă.

Din punct de vedere al organizării urbanistice a teritoriului, proiectul este mai reușit, microraionul de est fiind rezolvat în conformitate cu cele mai noi idei în această privință. Pentru microraionul de vest nu s-au făcut propuneri, socotindu-se desigur că amploarea fondului de locuințe existent va împiedica încă mult timp sistematizarea lui.

II. BULEVARDUL CARPAȚI

Vechea promenadă a Brașovului reprezintă un exemplu tipic de dezvoltare haotică, necontrolată, a orașelor în regimul trecut. Cu peste 100 de ani în urmă a fost dărîmat zidul vechii cetăți și în locul ei, după modelul apusean, au fost plantați arbori pentru crearea unei promenade. S-a construit apoi frontul de sud-vest al marelui spațiu rămas între oraș și pantele dealului Cetățuii. Mai tîrziu, a apărut clădirea administrației financiare (actualmente Sfatul Popular Orășenesc), clădirea poștei, a tribunalului și clădirea în care se află acum Sfatul Popular Regional. Puțin înainte de cel de al doilea război mondial a fost clădit hotelul «Carpați», cea mai înaltă clădire civilă a orașului, clădirea Palatului telefoanelor, precum și biserica și șirul de vile din partea de nord-est a spațiului liber. După ultimul război s-a terminat clădirea Casei Ofițerilor, pe latura de nord-vest a pieței.

Toate aceste clădiri au «individualitatea» lor. Nici una nu seamănă cu cealaltă nici ca stil, nici măcar la culoare. Din fericire, plantația bogată cu arbori bătrîni a spațiului central a împiedicat pînă în anul trecut ca această înfățișare haotică să fie percepută.

Creșterea debitului de circulație și cerințele de parcaj mărite din fața hotelului «Carpați», precum și dorința de a se crea o arteră majoră, au dus însă în anul 1961 la suprimarea unui mare număr de arbori plantați în secolul trecut pe «promenadă». Abia după aceasta s-a văzut că ar fi fost posibilă și indicată păstrarea unei părți din plantație pentru a forma umbră parcajului creat în fața hotelului «Carpați».

Ideea de compoziție a noii piețe se bazează pe «umplerea golurilor». Astfel, pe latura de nord-vest a pieței se propune așezarea unor dotări menite să închidă perspectiva spre cartierele de locuit din această parte și spre clădirea A.R.L.U.S. Latura de sud-vest se propune a fi completată, spre strada Republicii, cu o clădire universitară, pe aceeași aliniere și lipită de clădirea Palatului telefoanelor. Pe aceeași latură se propune completarea clădirii hotelului «Carpați» și înlocuirea bisericii reformate, clădire fără valoare istorică. Pentru a forma un fel de gît de legătură între piața teatrului și spațiul central, se propune construirea unui șir de clădiri pe o aliniere convexă pornind de la actuala clădire a poștei.

În plan, soluționarea generală ar putea apare satisfăcătoare. Se uită însă prea des că arhitectura, ca și urbanismul, nu poate fi gîndită decît tridimensional. Pe de altă parte, urbanistic nu putem despărți ideea centrului de soluționarea problemei circulației.

Privit în acest fel, proiectul începe să-și dezvăluie unele slăbiciuni. Apare astfel o suprapunere supărătoare în partea de nord-vest, între clădirea Casei Ofițerilor și dotarea orășenească propusă în spatele ei. De asemenea, din proiect mai reiese că așezarea unei clădiri noi, cu arhitectură nouă, lîngă cele două clădiri în stil clasic existente, (Sfatul Popular Orășenesc și Poșta) nu va putea aduce o liniștire a actualului aspect haotic. Va fi desigur preferabilă păstrarea actualului spațiu plantat care formează un «hiatus» plăcut între piața teatrului și piața centrală.

Venind de la est, dinspre piața Teatrului de Stat, prima clădire care apare privirilor în piață este o vilă precum și cîteva clădiri diverse, în continuare spre nord-vest. Prin demolarea acestor clădiri se ivește ocazia realizării în acest punct foarte vizibil, a unui edificiu care să dea accentul noului în acest centru al orașului.

Cu privire la soluționarea circulației trebuie să amintim că situația grea de astăzi — cînd tot traficul se scurge pe o latură a pieței centrale (str. N. Iorga) — se va ameliora prin măsurile urbanistice prilejuite de mutarea gării. Rămîne să se facă față traficului de trecere spre Poiana Brașovului care actualmente se face pe bulevardul Carpați. Desigur că multă vreme profilul transversal propus pentru această arteră va fi satisfăcător.

Exprimăm aici deziderатul ca prelungirea în linie dreaptă a str. 7 Noiembrie să nu prilejuiască distrugerea brutală a arborilor ce există astăzi în fața clădirii Casei Ofițerilor. Este desigur posibilă rezolvarea problemei prin păstrarea unei părți a acestor arbori și eventuala mutare a altora. Este în orice caz recomandabilă păstrarea în jurul Casei Ofițerilor a unei vegetații înalte, cît de bogate, pentru a reduce ieșirea din scara pieței a acestei clădiri.

III. MICRORAIONUL «STEAGUL ROȘU» II B

Această unitate de organizare orășenească face parte din noul cartier «Steagul roșu», situat în partea de est a orașului, între Calea Bucureștilor, calea ferată Dîrste—Brașov și Calea Zizinului (str. Breiner Bela).

Datorită situației acestui microraion în cadrul cartierului «Steagul roșu» și a căilor de circulație, proiectantul a avut de rezolvat o problemă destul de dificilă. Rețeaua de căi de deservire a cartierului a dus către o formă alungită a microraionului, alungire ce a fost încă accentuată de necesitatea depărtării locuințelor de calea de ocolire a orașului și de calea ferată.

Pe lîngă această dificultate majoră au apărut și altele de mai mică importanță:

— blocurile noi din partea de sud-vest a cartierului au o orientare generală sud-est—nord-vest, pe cînd cele ale ansamblului realizat în anul 1950, în partea de est a cartierului, sînt net orientate nord-sud;

— deservirea locuințelor din microraionul nou nu se poate face decît pe o alee carosabilă centrală, legarea la artera ocolitoare fiind exclusă, iar la cea mediană a cartierului fiind nerecomandabilă;

— cea mai mare parte a clădirilor de locuit se vor construi din panouri mari, după proiectul nr. 1013 ISCAS, care nu prevede decît blocuri cu 2 și 3 tronsoane. Desigur că acest lucru restrînge considerabil posibilitățile de creare a unei diversități de aspecte, prin jocul lungimilor și al modului de așezare.

Cu toate aceste dificultăți, proiectanții au reușit să rezolve în mare măsură satisfăcător problema pusă. Ei au pornit de la ideea mascării axului median de mișcare al cartierului, strada colectoare care, plecînd de la gară, traversează Calea Zizinului și leagă cartierul «Steagul roșu» cu uzinele ce poartă același nume. Începînd de la Calea Zizinului și pînă în dreptul centrului de cartier propus, magistrala este străjuită de blocuri așezate perpendicular pe direcția ei sau paralel cu această direcție. Această dispoziție, oarecum rigidă, culminează cu un bloc lung, cu 8 niveluri, ce formează latura de nord a pieței centrale a cartierului. De aici înainte, orientarea blocurilor se schimbă, ea devenind paralelă cu cea a blocurilor construite în anul 1950, cu care se învecinează.

O asemenea orientare o regăsim și la blocurile așezate în partea de nord a microraionului, de-a lungul Căii Zizinului, care în acest fel sînt așezate perpendicular pe alinierea acestei magistrale de penetrație.

Blocurile din interiorul microraionului, în parte cu 8 niveluri, sînt așezate pe direcția nord-vest—sud-est, formînd o susținere a arterei magistrale mediane a cartierului în porțiunea de la Calea Zizinului și pînă la ansamblul construit în 1950.

Ceea ce se poate critica în compoziția acestui ansamblu este, în primul rînd, o viziune lipsită de amploare a spațiilor interioare ale microraionului. În al doilea rînd, se evidențiază lipsa unei organizări pe bază de grupe de locuințe a microraionului, singurul mod de organizare care poate oferi un nivel de trai ridicat și confortul necesar locuitorilor. Lipsa unei astfel de organizări este suplinită, ce e drept, printr-o așezare judicioasă a punctelor comerciale și prin vecinătatea centrului cartierului. Se remarcă de asemenea o amplasare nejudicioasă, a locurilor de joc pentru copii.

Din punct de vedere al aspectului general al ansamblului, se reamintește monotonia de care s-a vorbit mai sus și care se datorește în mare măsură sortimentului restrîns de tipuri de blocuri ca și grupării lor monotone.

IV. ANSAMBLUL «TRACTORUL»

Completarea cartierului existent «Tractorul» cu noi blocuri de locuințe a fost determinată în parte de necesitatea de a se mări spațiul locuibil pentru muncitorii uzinei.

În cea mai mare măsură cauza adevărată a acestei completări pare însă să fie dorința de a se crea o compoziție arhitectonică acceptabilă către noua linie ferată, pe limita de sud a cartierului.

Acest deziderat apare limpede în felul de așezare a noilor blocuri, dispuse în primul rînd astfel încît să mascheze aspectul eteroclit al restului cartierului, realizat în epoci diferite. Dacă acesta a fost principalul scop urmărit, putem spune că el a fost atins. În curînd, din vagoanele ce vor trece pe aici ansambul se va desfășura plăcut, lipsit de monotonie și culminînd cu «punctul» înalt din colțul de sud-est al cartierului. Desigur însă că acest fel de a privi lucrurile este incomplet. Nu se vede limpede cum va fi deservit cartierul, a cărui populație s-a mărit prin construcția noilor blocuri cu încă 2 000 de locuitori. Cum se întregesc și se aduc mai aproape de locuințe spațiile comerciale ale cartierului, astăzi destul de reduse? Numai ținînd seama de rezolvarea tuturor acestor probleme, a asigurării cerințelor de tot felul și a confortului locuitorilor se pot obține soluții urbanistice juste și viabile pentru cartierele de locuit.

V. ANSAMBLUL «PARTIZANUL ROȘU»

Acest ansamblu reprezintă o soluție corectă a accesului într-una dintre întreprinderile importante ale Brașovului — fabrica de postav «Partizanul roșu».

Prin crearea alveolei din dreptul debușării străzii Suzana Pîrvulescu se produce în același timp o întrerupere în frontul, oarecum monoton, al bd. Lenin. Amplasarea unui cinematograf în acest punct creează în același timp condițiile unui punct de atracție care va anima mai mult mișcarea pe această stradă importantă a orașului.

Punctul mai slab al ansamblului este accesul la cinematograf, cam ascuns și cotit, aspect care nu va putea fi rezolvat printr-un simplu panou de prezentare a filmelor.

Specialistul în construcția și organizarea spațială a zonelor de locuințe și a orașului, nu trebuie să se preocupe numai de bunul trai material al locuitorilor în general. Fără îndoială, viața celor ce locuiesc în orașe, munca lor, trebuie să se desfășoare în cele mai bune condiții ; de asemenea, circulația locuitorilor și a mărfurilor în oraș urmează să se facă pe căile cele mai scurte și fără impedimente.

Dar toate acestea nu sînt suficiente pentru a crea un mediu satisfăcător de viață orășenească. Este absolut necesar ca acest mediu să fie satisfăcător și din punct de vedere estetic. Cercetătorii acestei probleme au ajuns la concluzia că, în timp, caracteristicile estetice pozitive și negative ale orașului, în total, și ale părților sale, în detaliu, influențează în mare măsură viața locuitorilor săi. După o primă impresie neplăcută datorită părților și detaliilor urîte dintr-un oraș, locuitorii lui se obișnuiesc cu ele și această primă impresie pare că se șterge. Dar ele continuă a exercita o influență negativă asupra spiritului locuitorilor. Fenomenul acesta este într-o oarecare măsură asemănător cu cel produs de un zgomot neplăcut și repetat cu care ne obișnuim, dar care cu timpul lucrează negativ asupra echilibrului nostru nervos.

Locuitorii unui oraș frumos sînt scutiți de o asemenea influență dăunătoare. Ei se bucură de acțiunea binefăcătoare și generatoare de optimism a frumosului în tot ceea ce îi înconjoară. Mîndria pentru un astfel de oraș se răsfrînge în entuziasmul cu care ei participă la întreținerea lui și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai. Acesta este, pe lîngă economie și confort, al treilea țel ce trebuie urmărit în proiectarea și realizarea urbanistică.

Marele avînt constructiv din ultimii ani din țara noastră a contribuit, într-o măsură nemaiîntîlnită pînă acum, la schimbarea aspectului orașelor noastre, în multe cazuri în zonele lor centrale. În cea mai mare parte aceste schimbări pot fi considerate ca reușite certe. În unele cazuri însă latura estetică nu poate fi considerată ca satisfăcătoare. Credem că aceasta se datorează, printre altele, și lipsei de lucrări și chiar de articole de reviste, tratînd problemele de estetică a orașelor.

La înlăturarea acestei deficiențe va contribui desigur și lucrarea «*Probleme de estetica orașelor*» de Radu Laurian, recent apărută.

Autorul și-a propus să analizeze și să extindă problemele de estetică arhitecturală, la toate formele în care ele se manifestă în cadrul orașelor, bazîndu-se atît pe exemple din istoria universală a evoluției orașelor, cît și pe exemple din proiectele și realizările contemporane.

În prima parte a cărții sînt analizate noțiuni teoretice generale, iar în cea de a doua se urmărește o analiză estetică a orașului, atît în ansamblu cît și în elementele lui componente.

Exemplele pe care se sprijină ambele părți ale lucrării sînt grupate în funcție de problemele pe care le ridică și în funcție de similitudinea principiilor care au stat la baza creării lor, ținîndu-se seama numai în subsidiar de gruparea lor pe culturile care le-au dat naștere și pe înlănțuirea lor cronologică.

În același timp, autorul a urmărit o cît mai largă diversitate în alegerea exemplelor, încercînd totuși să nu piardă din vedere centrarea analizei pe exemple caracteristice. El ajunge la constatarea că există o serie de principii, reguli și procedee de compoziție valabil utilizate în țări diferite și în epoci diferite. Totodată observă că ideile estetice ale unei epoci, cu toată baza lor comună, diferă de la o țară la alta. Se desprinde din aceste observații faptul că urbanismul este strîns legat de viața economică, socială și culturală a țărilor și epocilor respective.

Un alt aspect — ce izvorăște din confruntarea pe probleme a exemplelor realizate în epoci și în țări diferite — este acela că aproape totdeauna noile realizări s-au bazat pe lecțiile oferite de trecut, pe moștenirea artistică, pe realizările anterioare. În cele mai multe cazuri s-a ținut seama de tradițiile care s-au dovedit valabile, de principiile care au dat naștere la opere de artă care s-au impus de-a lungul veacurilor. În cazul cînd au fost valorificate și organic, introducîndu-se în compoziție minunatele aspecte ale naturii, cînd s-a dat importanța cuvenită principiului construirii pe bază de ansambluri, cînd s-a urmărit exteriorizarea artistică a orașelor, prin silueta lor, cînd s-a realizat sinteza dintre arhitectură și mijloacele de expresie sculpturale și picturale, rezultatul a fost o operă urbanistică care s-a menținut în decursul timpurilor.

Cartea cuprinde un abundent material de exemple și comparații ce poate folosi cu prisosință celor ce se ocupă cu urbanismul. În acest sens consider că lucrarea este mai completă decît multe opere apărute în ultima jumătate de secol în acest domeniu. Nici Camillo Sitte în « Arta de a construi orașele », nici A. V. Bunin și M. G. Kruglova în « Arhitectura ansamblurilor orășenești » și în « Compoziția arhitecturală a orașelor», și nici lucrările mai recente ale lui Frederik Gibberd și F. Pogany nu prezintă o atît de bogată analiză a unui număr atît de mare de exemple legate de estetica orașelor.

Lucrarea are și meritul de a se înscrie printre puținele lucrări de teoria arhitecturii tipărite în ultimul timp la noi în țară. Ea va stimula, desigur, redactarea și a altor lucrări în acest domeniu, lucrări a căror apariție este așteptată de toți cei ce se ocupă cu arhitectura și proiectarea urbanistică.

Trebuie totuși remarcat că, autorul în tendința lui de a cuprinde cît mai mult material de exemplificare, punînd prin aceasta la dispoziția celor ce proiectează orașe sau părți de orașe cît mai multe imagini, a ajuns la o oarecare disproporție între materialul ilustrativ (cca. 500 figuri) și cel descriptiv și explicativ (cca. 120 pagini).

Materialul ilustrativ este prezentat cititorului în două feluri : figuri în text (în majoritate fotografii) și planșe afară din text, numerotate cu cifre romane și cuprinse în cinci grupuri. Această dispoziție îngreuiază oarecum citirea cărții. Să luăm, de pildă, din capitolul cel mai larg tratat al lucrării : « Piața », partea privind structura piețelor. Într-un singur aliniat sînt tratate, ce e drept foarte clar și succint, problemele reliefului, ale caracterului legăturii cu arterele principale și cu aspectele va'o oase ale naturii. Se dau nouă exemple. Pentru a înțelege bine despre ce este vorba cititorul trebuie să apeleze la materialul ilustrativ care, pentru exemplele respective, se află pe nouă planșe diferite, și la o vedere aflată pe o altă pagină. Se poate ușor deduce că din textul laconic nu poate să reiasă o explicare amplă a planșelor, iar cititorul este lăsat să se descurce singur.

Este desigur o formă superioară de prezentare a problemelor de estetică urbană. Se poate însă reproșa faptul că nu toți cititorii cărții sînt perfect inițiați în aceste probleme și că astfel majoritatea lor riscă să rămînă nelămuriți.

Poate că era necesară, la fiecare capitol, o reluare și o sintetizare a concluziilor pe exemple, punîndu-se în evidență, mai puternic, concluziile pe capitole. Una din metodele cele mai bune și mai sigure de a se întări o afirmație, într-o lucrare de asemenea natură, este sprijinirea ei atît pe exemple pozitive, cît și pe exemple negative. Asemenea exemple negative sînt însă foarte puține în lucrare și niciodată ele nu sînt de la noi din țară.

Aliniatul de încheiere al cărții reprezintă, într-adevăr, o concluzie. Foarte limpede se arată că : « în viitor nu ne vom limita la concepțiile cunoscute de amenajare a spațiului; cu siguranță că vor apărea altele noi, reflectînd necesități și posibilități noi. Acestea nu vor fi însă rodul întîmplării sau al capriciului, ci se vor sprijini pe anumite principii care să le asigure valabilitatea și viabilitatea. La restructurarea orașelor utilizarea unor concepții noi trebuie făcută cu multă atenție, pentru asigurarea încadrării lor armonioase în mediul arhitectural existent; trecerea de la o concepție la alta nu va fi făcută în mod discordant, ci utilizîndu-se forme de tranziție. În schimb, la realizarea orașelor noi pot fi utilizate cu mai mult curaj și concepții noi ».

Dar — subliniază autorul — în toate cazurile, la realizarea ansamblurilor se va urmări unitatea *compoziției*, se vor utiliza elementele *compoziției*, se vor respecta condițiile generale pe care trebuie să le îndeplinească o *compoziție*, se vor valorifica efectele plastice utilizate în *compoziție* (subliniere noastre T.E.).

Acest apel repetat, această aducere aminte constantă asupra importanței compoziției în ansamblul arhitectural, constituie în realitate fundamentarea lucrării. Ni se amintește pe tot parcursul ei că o operă de artă, fie ea chiar un ansamblu orășenesc, se naște nu numai din condițiile social-economice, din premizele funcționale și igienice și din mijloacele tehnice, ci trebuie să se sprijine și pe cunoașterea principiilor de compoziție, a procedeelor și a regulilor de compoziție.

Apariția lucrării « Probleme de estetica orașelor » poate fi considerată ca începutul promițător al unei serii de lucrări menite să servească de îndreptar și de îndrumare celor ce se ocupă cu proiectarea orașelor. Inițiativa autorului cărții trebuie să constituie un exemplu bun de urmat și de către alți autori.

Pe această linie, ar fi necesară apariția unor lucrări cu caracter de utilizare practică în munca curentă de proiectare ; în aceste lucrări s-ar putea arăta, de exemplu, cum trebuie compus un ansamblu de locuințe, cum trebuie conduse drumurile, cum trebuie tratate plantațiile ; și în același timp cum nu trebuie să se facă, totul pe exemple reale.

Arh. T. EVOLCEANU

1) Radu Laurian, « Probleme de estetica orașelor », Editura Tehnică, București, 1962, 255 pag., 181 fig., XCII planșe.

LUCRĂRI DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE DIN REGIUNEA BRAȘOV

1

2

1 — Prejmer — Vedere generală a cetății
2 — Sibiu — Turnul Sfatului înainte de restaurare — Vedere
3 — Mediaș — Turnul Forkesch în curs de restaurare
4 — Sibiu — Construcții vechi în Piața «6 Martie» după restaurare — Vedere
5 — Prejmer — Vedere exterioară a zidului cetății

3

Regiunea Brașov cuprinde un mare număr de monumente reprezentative. Punerea lor în valoare prin restaurare este urmărită consecvent atît de Direcția Monumentelor Istorice din C.S.C.A.S. ca și de Sfatul Popular Regional.

În ultimii ani s-au întreprins numeroase lucrări dintre care unele urmăresc restaurarea integrală a unor obiective importante. Astfel, a fost restaurată Hala veche (casa Hirscher) din Brașov și s-a terminat prima etapă a restaurării cetății de la Prejmer.

Deschiderea acestui mare șantier în 1960 a fost dictată de starea avansată de degradare a cetății de la Prejmer, monument care, cu toate transformările utilitare care i s-au adus în sec. XVIII și XIX, a rămas una din cele mai importante cetăți țărănești din țara noastră. Concepția de restaurare a mers pe linia conservării și consolidării cetății, păstrîndu-se etapele succesive ale construcției. Lucrările se desfășoară în două etape. În prima fază s-a lucrat la zidul de incintă și la curțile interioare ale cetății. S-au executat lucrări de consolidare la zidurile groase de 4—6 m ale incintei, insistîndu-se mai ales la portiunea de nord-est, unde existau puternice crăpături și o pronunțată ieșire din verticală. A fost înlocuită lemnăria putredă la șarpante, planșee, balcoane, scări etc. Al doilea zid de incintă (Zwinger-ul) a fost degajat și pus în valoare. Turnurile căzute n-au fost refăcute, lipsind datele documentare: au fost consolidate ruinele. O serie de construcții mai noi adosate zidului de incintă au fost demolate pentru punerea în valoare a întregului complex.

Etapa a II-a a lucrărilor de la Prejmer prevede restaurarea bisericii cisterciene din secolul al XIII-lea din incinta cetății.

În vara anului 1960 s-au executat lucrări la zidurile cetății Brașov, latura de sub Tîmpa. Consolidarea Bastionului Postăvarilor de pe această latură a ridicat numeroase dificultăți tehnice din cauza stării lui înaintate de degradare, fiind nevoie de executarea cîtorva rînduri de centuri de beton, plombări etc. Lucrarea a fost executată în condiții satisfăcătoare.

La complexul ruinelor cisterciene din secolul al XIII-lea de la Cîrța, Direcția Monumentelor Istorice a întreprins lucrări de cercetare arheologică și unele lucrări de consolidare.

S-a terminat restaurarea turnului Forkesch al cetății orașului Mediaș, distrus de un incendiu acum cîțiva ani, iar la Sibiu s-au executat lucrări de plombare la o parte din zidul de incintă al cetății din secolul al XVII-lea. Tot la Sibiu, Direcția Monumentelor Istorice a încheiat restaurarea Turnului Sfatului, care urmează a fi amenajat ca muzeu istoric de către muzeul Brukenthal. În piața mică (Piața 6 Martie) în același oraș, din inițiativa Sfatului Popular, s-a început restaurarea caselor medievale, punîndu-se în valoare porticele cu arcade ale parterului și refăcîndu-se toată decorația fațadelor. Punerea în valoare a vechilor construcții orășenești se face și la Brașov, însă mai timid decît la Sibiu. Aici s-a obținut ca diverși beneficiari care își amenajează magazine în acest gen de imobile, să revină la fațadele originale caracterizate prin goluri de dimensiuni reduse, expunerea în vitrine făcîndu-se în condițiile determinate de aspectul original al construcției.

Din fondurile de intervenții urgente s-au executat lucrări la cetățile țărănești din Agnita, Cristian, Brașov, Ilieni (raionul Sf. Gheorghe) și Alma între Vii (raionul Mediaș). Ansamblul lucrărilor de reparații a constat din: consolidări și completări de zidărie, refacerea învelitorilor și executarea de copertine la partea superioară a zidurilor, refacerea panourilor de zidărie ale incintei, acolo unde erau ieșite din verticală, plombări, țeseri, reparații la scări etc. S-au executat lucrări de protecție la biserica ortodoxă din Săsăuși, raionul Agnita, lovită de trăsnet, valoroasă pentru pictura ei țărănească de la începutul secolului al XIX-lea.

Toate lucrările au fost precedate de studii istorice și arheologice care au asigurat o bază documentară proiectelor, permițînd astfel executarea unor restaurări științifice.

Desigur, mai sînt multe de făcut în regiunea Brașov în domeniul restaurării monumentelor istorice. Sfatul Popular Regional va trebui să ia măsuri pentru paza și protejarea numeroaselor cetăți din regiune. Marele număr de turiști care le vizitează face necesară editarea unor pliante și broșuri privind principalele trăsături arhitectonice și istorice.

Rămîne încă deschisă problema folosirii corespunzătoare a multor castele de mare valoare artistică cum sînt, de pildă, cele de la Criș (raionul Sighișoara), Racoș (raionul Rupea), Buia (raionul Mediaș) și altele.

Direcția Monumentelor Istorice a pregătit documentația pentru restaurarea cetăților de la Făgăraș, Rupea și Cisnădioara, lucrări care urmează să fie începute în anii următori.

4

5

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

MANIFESTĂRI LA CASA ARHITECTULUI

În ultimul trimestru al anului 1962 au avut loc la Casa Arhitectului din București următoarele manifestări:

CONFERINTE

10.X. — În încheierea vizitei pe care a făcut-o în țara noastră în cursul lunii spetembrie, delegația de arhitecți din R.D.G. — compusă din arh. Bruno Flierl, arh. Ernst Prögner și arh. Lothar Hahn — a prezentat o serie de diapozitive cu imagini din Berlin, Potsdam și Karl Marxstadt

30.X. — În ciclul « Probleme de materialism dialectic» conferențiar I. Rebedeu a ținut conferința: « Materialismul istoric ca știință».

13.XI. — În cadrul ciclului « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică», prof. arh. Mircea Alifanti a vorbit despre: « Căutări în domeniul elaborării tipurilor de locuințe de masă».

20.XI. — În ciclul de conferințe « Probleme de materialism dialectic », conferențiar I. Rebedeu a vorbit despre: « Învățătura marxist-leninistă despre bază și suprastructură ».

4.XII. — Arhitecții Nona Florescu și Radu Ștefan Ionescu au ținut conferința cu tema «Impresii din deplasarea documentară efectuată în R. P. Ungară ».

11.XII. — Tot în ciclul de conferințe «Probleme de materialism dialectic », a avut loc conferința: « Învățătura marxist-leninistă despre stat », ținută de conferențiar I. Rebedeu.

18.XII. — În cadrul ciclului « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică », în legătură cu problemele principale discutate la seminarul C.E.E. — O.N.U. de la Varșovia din anul 1961, dr. ec. Cirus Spiride și arh. Gh. Pavlu au vorbit despre « Aspecte privind dezvoltarea în perspectivă și sistematizarea regiunilor și orașelor din țările europene. »

ALTE MANIFESTĂRI

Prof. arh. Kurt Hemmerling din R.D.G. a vorbit în ziua de 15 octombrie în sala Casei Artiștilor din Capitală despre «Construcția modernă de teatre în R.D.G. ». Conferința a fost organizată de Asociația Oamenilor de Artă din Instituțiile Teatrale și Muzicale din R.P.R. cu sprijinul Uniunii Arhitecților din R.P.R.

★

La 31 octombrie 1962, conducerea U.A. a primit la Casa Arhitectului din Capitală un grup de compozitori din București care au vizitat noile construcții ale orașului. În cadrul discuției care a avut loc, arhitecții au răspuns întrebărilor puse de compozitori, dînd explicații asupra machetelor, planurilor și ilustrațiilor reprezentînd realizările și proiectele viitoarelor lucrări.

★

La 10 noiembrie a avut loc la Casa Arhitectului o reuniune tovărășească.

EXPOZIȚII

În luna decembrie, sala de expoziții a Casei Arhitectului din Capitală a găzduit expoziția « Fotografii realizate de arhitecții romîni în diversele deplasări de documentare efectuate în străinătate » și expoziția « Fotografii de arhitectură industrială și transporturi ».

DIN ACTIVITATEA FILIALEI U.A. – BRAȘOV

Pentru îndeplinirea rolului său în cadrul activității de creație, filiala, prin biroul ales, se preocupă de realizarea unor obiective privind:

— sprijinirea arhitecților în vederea îndeplinirii sarcinilor trasate prin Directivele Congresului al III-lea al P.M.R., privind planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965;

— ridicarea nivelului profesional, politic și ideologic al arhitecților și pregătirea tinerelor cadre de arhitecți, în vederea orientării lor spre sarcinile principale ale arhitecturii;

— stimularea emulației de creație, a schimbului de idei și a ridicării calității proiectării;

— întărirea prestigiului filialei și asigurarea rolului ei de organizație obștească profesională.

Formele de activitate inițiate și organizate de filială se referă la:

— discuții de creație asupra problemelor actuale de arhitectură și asupra unor realizări în domeniul sistematizării;

— conferințe, proiecții de diapozitive, precum și expuneri cu caracter documentar-ilustrativ;

— consfătuiri pe probleme comune cu comisiile locale de ingineri și tehnicieni, precum și acțiuni în colaborare cu S.R.S.C.;

— deplasări colective de studii, organizate pe plan local, schimburi de experiență cu filialele din țară, deplasări la diverse obiective importante din țară, deplasări documentare și de studii în străinătate, pe baza planului Uniunii Arhitecților;

— expoziții, concursuri, publicare de materiale în revista «Arhitectura R.P.R.», în presa locală, presa centrală și radio.

Din manifestările filialei U.A.-Brașov din ultimul timp sînt demne de amintit:

— discuțiile de creație în jurul problemelor privind microraionarea teritorială, insistîndu-se în primul rînd asupra teoriei moderne a cvartalelor de locuințe;

— discuțiile de creație în jurul problemelor de sistematizare a orașului Brașov;

— organizarea primei plenare a filialei care a dezbătut și supus unor discuții largi și competente tematica «Sistematizarea microregiunii și orașului Brașov»;

— organizarea la un nivel ridicat a unei expoziții de arhitectură și urbanism, expoziție vizitată de conducerea de partid și de stat, în frunte cu tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej. Expoziția a primit aprecierea înalților oaspeți, precum și a publicului;

— organizarea de schimburi de experiență cu filialele U.A. din Cluj, Galați, Iași, Suceava, la care a participat un număr mare de arhitecți, membri și candidați ai filialei.

Filiala U.A.-Brașov a primit în ultimul timp vizita a numeroase delegații de arhitecți din U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, R. P. Chineză, R. D. Germană, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. P. Polonă, R. P. F. Iugoslavia, Franța.

De asemenea, prin sprijinul U.A., un număr mare de arhitecți, membri și candidați ai filialei, au avut posibilitatea să participe la deplasările documentare de studii organizate în U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. P. Ungară și R. P. Bulgaria.

În prezent, filiala numără 42 de membri și candidați. Un număr de 7 tineri absolvenți ai Institutului de arhitectură «Ion Mincu», care au locul de muncă în orașul Brașov, nu îndeplinesc încă condițiile de a putea fi admiși în rîndurile filialei.

Făcînd o analiză critică a activității filialei se constată lipsuri în organizarea și desfășurarea unor forme de activitate. Astfel:

— nu a fost asigurată în suficientă măsură legătura filialei cu masa membrilor săi. În speță, nu s-a putut ține o legătură suficient de strînsă cu arhitecții dispersați în regiune și cu arhitecții încadrați în întreprinderi cu specific de bază definit de proiectare. Ca urmare, nu a existat pentru toți membrii filialei posibilitatea de a fi în centrul preocupărilor filialei și de a participa la toate formele de activitate ale filialei;

— nu au fost mobilizați toți membrii filialei în vederea îndeplinirii sarcinilor ce le reveneau prin planul de muncă al filialei;

— nu s-au ținut cu regularitate ședințele de lucru ale biroului filialei, parte din probleme fiind rezolvate în cadrul ședințelor plenare ale filialei;

— nu s-a soluționat definitiv decît în ultimul moment problema unui local propriu pentru sediu.

Prin înlăturarea acestor lipsuri, filiala va porni cu hotărîre în viitor la îmbunătățirea muncii de organizare și mobilizare a membrilor săi, la o îndrumare fermă a activității de creație, la sprijinirea cu cea mai mare tărie a pregătirii tinerelor cadre de arhitecți, la strîngerea relațiilor de colaborare cu oamenii de știință, inginerii, tehnicienii și artiștii plastici.

Filiala contează și în viitor pe conștiința și nivelul profesional, pe exigența și competența membrilor săi, care printr-un efort susținut se vor achita cu cinste de sarcinile de răspundere ce le revin în desăvîrșirea socialismului în patria noastră.

E 1689

SUMAR GENERAL PE ANUL 1962

NUMERE SPECIALE

— Unităţi comerciale (nr. 1)
— Urbanism (nr. 2)
— Construcţii industriale (nr. 3)
— Construcţii social-culturale (nr. 4)
— Construcţii sanitare (nr. 5)
— Regiunea Braşov (nr. 6)

EDITORIALE, ARTICOLE TEORETICE ŞI GENERALE

— EDITORIAL (nr. 1)
— UNITĂŢI COMERCIALE (prezentare nr. 1)
Gh. Teodoraşcu, arh. Al. Constantinescu
— PROBLEMELE ACTUALE ALE PROIECTĂRII ŞI REALIZĂRII UNITĂŢILOR COMERCIALE (nr. 1)
Prof. arh. G. Gusti
— INFLUENŢA NOILOR FORME COLECTIVE DE VIAŢĂ ASUPRA TRĂSĂTURILOR ORAŞULUI SOCIALIST (nr. 2)
Prof. arh. L. Adler
— SISTEMATIZAREA ZONELOR INDUSTRIALE, MIJLOC IMPORTANT PENTRU MĂRIREA EFICIENŢEI ECONOMICE A INVESTIŢIILOR (nr. 3)
Ing. E. Bodnar
— PROIECTAREA TRIDIMENSIONALĂ — METODĂ MODERNĂ DE ÎNTOCMIREA PROIECTELOR PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ (nr. 3)
Arh. S. Naftali
— FABRICAŢIE ŞI MONTAJ PE PALETĂ (nr. 3)
Arh. I. Mahler
— CONCEPŢII NOI ÎN PROIECTAREA HALELOR INDUSTRIALE (nr. 3)
Arh. A. Doicescu
— UNELE ASPECTE ALE ARHITECTURII CONSTRUCŢIILOR ENERGETICE (nr. 3)
Arh. H. Marcus
— UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII CONSTRUCŢIILOR SANITARE (nr. 5)
Ing. V. Caraba
— REALIZĂRI ŞI PERSPECTIVE ALE CONSTRUCŢIEI ÎN REGIUNEA BRAŞOV (nr. 6)
Arh. E. Szigeti
— DEZVOLTAREA PROIECTĂRII DE ARHITECTURĂ ÎN REGIUNEA BRAŞOV (nr. 6)
Arh. T. Evolceanu
— PRIVIRE CRITICĂ ASUPRA UNOR NOI SISTEMATIZĂRI DIN REGIUNEA BRAŞOV (nr. 6)

URBANISM

Arh. M. Silianu
— PROBLEME ACTUALE ALE URBANISMULUI ÎN R.P.R. (nr. 2)
Arh. T. Evolceanu
— INDUSTRIALIZAREA CONSTRUCŢIILOR ŞI URBANISMUL (nr. 2)
Arh. D. Vernescu
— SISTEMATIZAREA SATELOR (nr. 2)
Arh. V. Sebestyen
— PROIECTAREA MICRORAIOANELOR (nr. 2)
Arh. R. Mănăilă
— DETALIU DE SISTEMATIZARE PENTRU UN ANSAMBLU DE LOCUINŢE LA PETROŞENI (nr. 2)
Arh. Rodica Petre
— TREI MICRORAIOANE LA HUNEDOARA (nr. 2)
Arh. V. Sebestyen
— CARTIERUL « ŢIGLINA I » — GALAŢI (nr. 2)
Arh. Şena Farb
— PIAŢA VICTORIEI DIN BAIA MARE (nr. 2)
Arh. A. Ghinescu
— DOUĂ DIN ANSAMBLURILE URBANISTICE REALIZATE ÎN CAPITALĂ (nr. 2)
Arh. C. Enache
— PRINCIPALELE PROBLEME ALE SISTEMATIZĂRII ZONEI INDUSTRIALE IAŞI (nr. 3)
Arh. A. Tomescu
— DETALIU DE SISTEMATIZARE A ZONEI GĂRII BRAŞOV (nr. 6)
Arh. D. Cristescu
— SISTEMATIZAREA ZONEI BD. CARPAŢI — BRAŞOV (nr. 6)
Arh. D. Cristescu, arh. R. Schiel
— ZONA DE LOCUINŢE « STEAGUL ROŞU » II B — BRAŞOV (nr. 6)
Arh. Virginica Fleşeriu
— ANSAMBLUL « PARTIZANUL ROŞU » — BRAŞOV (nr. 6)

LOCUINŢE

Arh. M. Dima
— ANSAMBLU DE LOCUINŢE PE BD. MAGHERU (nr. 4)
Arh. D. Cristescu
— ANSAMBLU DE LOCUINŢE ÎN CARTIERUL « TRACTORUL » — BRAŞOV (nr. 6)
Arh. Virginica Fleşeriu
— ANSAMBLUL DE LOCUINŢE « STEAGUL ROŞU » IV — BRAŞOV (nr. 6)

CONSTRUCŢII INDUSTRIALE

Arh. O. Popescu, ing. I. Naicu
— UNELE PROBLEME ALE CONSTRUCŢIEI INDUSTRIEI CHIMICE (nr. 3)
Arh. P. Mihalik, ing. I. Otescu
— REALIZĂRI ÎN DOMENIUL TIPIZĂRII ELEMENTELOR DE CONSTRUCŢII METALICE PENTRU HALE INDUSTRIALE (nr. 3)
Arh. D. Stănescu
— HALE INDUSTRIALE FĂRĂ LUMINATOARE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ (nr. 3)
Ing. A. Mitroiu
— REŢELE DE STRUCTURI LA CLĂDIRILE DIN INDUSTRIA TEXTILĂ (nr. 3)
Arh. St. Gane
— CENTRALĂ TERMOELECTRICĂ CU TURBOSUFLANTE LA REŞIŢA (nr. 3)
Arh. I. Deşcu
— FABRICĂ DE AGLOMERARE LA HUNEDOARA (nr. 3)
* * *
— HALE DE UTILAJ GREU LA REŞIŢA (nr. 3)
Arh. I. Ionescu
— TĂBĂCĂRIA MINERALĂ « JILAVA » (nr. 3)
Arh. T. Georgescu
— NOI ÎNTREPRINDERI TEXTILE (nr. 3)
Arh. Th. Sassu ş.a.
— SOLUŢII CONSTRUCTIVE EFICIENTE (nr. 3)
Arh. Liliana Bărbulescu, arh. Elena Glück-Boitan
— FINISAJUL ŞI POLICROMIA ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ (nr. 3)
Arh. Lucia Gheorghiţă
— FINISAJE CU MATERIALE NOI LA CONSTRUCŢIILE DIN INDUSTRIA CHIMICĂ (nr. 3)
Arh. Th. Săvulescu, arh. Fl. Ionescu
— NOUA GARĂ DE CĂLĂTORI A ORAŞULUI BRAŞOV (nr. 6)

CONSTRUCŢII SOCIAL-CULTURALE

Prof. arh. A. Damian, arh. Mircea Enescu
— PAVILIONUL EXPOZIŢIEI ECONOMIEI NAŢIONALE A R.P.R. (nr. 4)
Arh. L. Popovici
— MUZEUL DE ARTĂ ŞI SALA MICĂ A PALATULUI R.P.R. (nr. 4)
Arh. Marioara Salvanu ş.a.
— COMPLEX DE CĂMINE STUDENŢEŞTI LA CLUJ (nr. 4)
Arh. Marioara Salvanu
— CINEMATOGRAF CU 1 000 DE LOCURI ÎN PIAŢA « MIHAI VITEAZUL » — CLUJ (nr. 4)
Arh. Violeta Morariu
— CASA DE CULTURĂ DIN FĂGĂRAŞ (nr. 6)
Arh. A. Ereţian
— CINEMATOGRAF PANORAMIC LA BRAŞOV (nr. 6)

CONSTRUCŢII SANITARE

Arh. E. Machedon
— SPITAL GENERAL CU 430 DE PATURI ŞI POLICLINICĂ LA ONEŞTI (nr. 5)
Arh. Gh. Trifu
— SPITAL CU 700 DE PATURI ŞI POLICLINICĂ LA HUNEDOARA (nr. 5)
Arh. Mihai Enescu
— SPITAL CU 600 DE PATURI LA SUCEAVA (nr. 5)
Arh. Rodica Vrancu
— INSTITUT DE ONCOLOGIE LA CLUJ (nr. 5)

UNITĂȚI COMERCIALE

Arh. I. Șerban
— MAGAZINELE — IERI, AZI, MÎINE (nr. 1)
Ing. Al. Băilescu
— ILUMINATUL ARTIFICIAL AL MAGAZINELOR (nr. 1)
Arh. S. Harutunian
— COFETĂRIA-BRASERIE « UNION » (nr. 1)
Arh. D. Dîrzu
— CAFE-BAR « UNIC » (nr. 1)
Arh. P. Carp
— BARUL « CONTINENTAL » (nr. 1)
Arh. M. Dima
— AMENAJAREA RESTAURANTULUI « CIȘMIGIU » (nr. 1)
Arh. L. Garcia
— RESTAURANT CU AUTOSERVIRE ÎN PIAȚA SĂLII PALATULUI R.P.R. (nr. 1)
Arh. V. Nițulescu
— COFETĂRIA « SCALA » (nr. 1)
— COFETĂRIE ÎN PIAȚA GĂRII DE NORD (nr. 1)
Arh. V. Agent
— BRASERIE ÎN ANSAMBLUL CIRCULUI DE STAT (nr. 1)
Arh. P. Focșa
— MAGAZIN DE LACTATE, BRÎNZETURI ȘI MEZELURI (nr. 1)
Arh. R. Cosmatu
— MAGAZIN ALIMENTAR CU AUTOSERVIRE « UNIC » (nr. 1)
Arh. A. Tofan
— MAGAZIN ALIMENTAR CU AUTOSERVIRE « BITOLIA » (nr. 1)
Arh. A. Șerbescu
— MAGAZINUL « MODERN » CU AUTOSERVIRE (nr. 1)
Arh. Carmen Popescu
— MAGAZIN DE GALANTERIE PENTRU FEMEI PE BD. MAGHERU (nr. 1)
Arh. P. Focșa
— MAGAZIN GENERAL TEXTIL PE CALEA RAHOVEI (nr. 1)
Arh. Margareta Pinchis
— MAGAZIN DE ÎNCĂLȚĂMINTE PE STR. SCHITU MĂGUREANU (nr. 1)
Arh. J. Koffler
— UN MAGAZIN DE PREZENTARE A PRODUSELOR DIN MATERIAL PLASTIC (nr. 1)
Arh. Mihai Enescu
— MAGAZINUL DE PREZENTARE AL « FONDULUI PLASTIC » (nr. 1)
Arh. A. Köntza
— MAGAZINUL COPIILOR (nr. 1)
Arh. R. Ghelman
— MAGAZINUL DE MUZICĂ « MELODIA »
Arh. L. Medilanschi
— FARMACIE PE BD. MAGHERU (nr. 1)
Arh. G. Mularidis
— FARMACIE PE BD. DUCA (nr. 1)
Arh. Margareta Pinchis
— MAGAZIN DE OPTICĂ MEDICALĂ PE CALEA VICTORIEI (nr. 1)
Arh. V. Agent
— FLORĂRIE ÎN ANSAMBLUL CIRCULUI DE STAT (nr. 1)
Arh. Sofia Ungureanu
— FLORĂRIE ÎN PIAȚA « MIHAIL EMINESCU » (nr. 1)

PROIECTAREA-TIP

Arh. Th. Iconomu
— TIPIZAREA UNOR CONSTRUCȚII SOCIAL-CULTURALE: CASE DE CULTURĂ, CLUBURI, CĂMINE CULTURALE (nr. 4)
Arh. Mariana Bucur
— PROIECT-TIP PENTRU UN CINEMATOGRAF CU 500 DE LOCURI (nr. 4)
Arh. N. Petrașincu
— PROIECTE-TIP DE DISPENSARE DE CIRCUMSCRIPȚIE PENTRU MEDIUL URBAN ȘI RURAL (nr. 5)

STUDII

Arh. E. György
— STUDII PENTRU DEPOZITE TIPIZATE (nr. 3)
Arh. Elena Stoenescu
— STUDII PENTRU POLICLINICI-TIP ÎN MEDIUL URBAN (nr. 5)
— STUDIU PENTRU CABINETE DE CONSULTAȚII ȘI TRATAMENTE AMBULATORII (nr. 5)
— STUDII PENTRU SECȚII DE RADIOLOGIE (nr. 5)
Arh. A. Marcu
— STUDIU PENTRU UN SPITAL-TIP RAIONAL CU 300 DE PATURI (nr. 5)
Arh. R. Popa
— STUDII PENTRU SECȚII DE BALNEOFIZIOTERAPIE (nr. 5)
Arh. Mihai Enescu
— STUDII PENTRU LABORATOARE DE CERCETĂRI ȘI ANALIZE (nr. 5)
Arh. A. Marcu
— STUDII PENTRU SECȚIILE DE PEDIATRIE ȘI CONTAGIOȘI DIN SPITALELE GENERALE (nr. 5)
Arh. S. Coțifide
— STUDII PENTRU BLOCURI ALIMENTARE ÎN SPITALE (nr. 5)

* * *

— STUDII DE MOBILIER PENTRU SPITALE (nr. 5)
Arh. D. Cristescu
— UNELE IDEI ȘI SUGESTII URBANISTICE (nr. 6)

TEHNICO-EDILITARE

Ing. M. V. Vilag
— PROIECTAREA LUCRĂRILOR HIDROEDILITARE (nr. 2)
Ing. M. Popescu
— ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ ȘI CĂLDURĂ (nr. 2)
Ing. V. H. Guțu
— CIRCULAȚIA, FACTOR IMPORTANT AL SOLUȚIEI DE SISTEMATIZARE (nr. 2)
Arh. Tr. Chițulescu, ing. V. Ralea
— UNELE PROBLEME ALE CIRCULAȚIEI LA ÎNCRUCIȘĂRI (nr. 2)
Ing. I. Ciubotaru
— PROBLEME DE SALUBRITATE ÎN ORAȘE (nr. 2)

MOBILIER

Arh. R. Voll
— MOBILIERUL NOILOR MAGAZINE (nr. 1)
Arh. Mihai Enescu
— EXPOZIȚIA DE MOBILĂ A MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE (nr. 1)

CONCURSURI

Arh. Tr. Chițulescu
— CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA CENTRULUI CULTURAL-ADMINISTRATIV AL ORAȘULUI TIMIȘOARA (nr. 4)

DISCUȚII

— DISCUȚIE DE CREAȚIE LA UNIUNEA ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ASUPRA PROIECTĂRII MAGAZINELOR (nr. 1)
Arh. P. Mihalik
— DISCUȚII LA UNIUNEA ARHITECȚILOR ASUPRA « HALELOR UNIVERSALE » (nr. 3)
Arh. P. Bortnovski, arh. S. Bortnovski, arh. L. Ciulei
— STUDIU PENTRU O REZOLVARE CONTEMPORANĂ A TEATRULUI (nr. 5)

ÎNVĂȚĂMÎNT

Arh. Al. Budișteanu
— PREGĂTIREA CADRELOR DE URBANIȘTI ÎN INSTITUTUL DE ARHITECTURĂ « ION MINCU » (nr. 2)
Arh. Al. Ene
— STUDIUL ARHITECTURII INDUSTRIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR (nr. 3)

MONUMENTE ISTORICE

— RESTAURĂRI LA MÎNĂSTIREA COZIA ȘI LA ANSAMBLUL RUPESTRU DE LA BASARABI (nr. 1)
— RESTAURAREA CASEI HIRSCHER DIN BRAȘOV, A BISERICII DE LEMN DIN PLOPIȘ ȘI A CETĂȚII ȚĂRĂNEȘTI DIN CÎLNIC (nr. 4)
— LUCRĂRI DE RESTAURARE LA CURTEA DOMNEASCĂ DIN TÎRGOVIȘTE (nr. 5)
— LUCRĂRI DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE DIN REGIUNEA BRAȘOV (nr. 6)

DE PESTE HOTARE

— NOTE (nr. 1)
Arh. Z. Solomon
— ZONE INDUSTRIALE ÎN REPUBLICA POPULARĂ POLONĂ (nr. 3)
Arh. Mircea Stancu
— CÎTEVA IMAGINI DE PE LITORALUL BULGAR (nr. 4)

RECENZII

Arh. T. Evolceanu
— AMPLASAREA ȘI PROIECTAREA INDUSTRIILOR de prof. arh. L. Adler, dr. ec. C. Spiride, arh. Tr. Chițulescu și arh. Z. Solomon (nr. 3)
— Arh. T. Evolceanu
— PROBLEME DE ESTETICA ORAȘELOR de arh. R. Laurian (nr. 5)
— NOTE (nr. 1)

BIBLIOGRAFIE

— UNITĂȚI COMERCIALE (nr. 1)
— URBANISM (nr. 2)
— CONSTRUCȚII INDUSTRIALE (nr. 3)
— CONSTRUCȚII SANITARE (nr. 5)

CRONICI

— DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6)
— INFORMAȚII DE LA U.I.A. (nr. 4)
— SIMPOZIONUL INTERNAȚIONAL DE LA WEIMAR ASUPRA « TIPIZĂRII CONSTRUCȚIILOR SANITARE » (nr. 5)
— DIN ACTIVITATEA FILIALEI U.A.-BRAȘOV (nr. 6)

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

RADIO RECEPTORUL

Fantezia CU PICUP

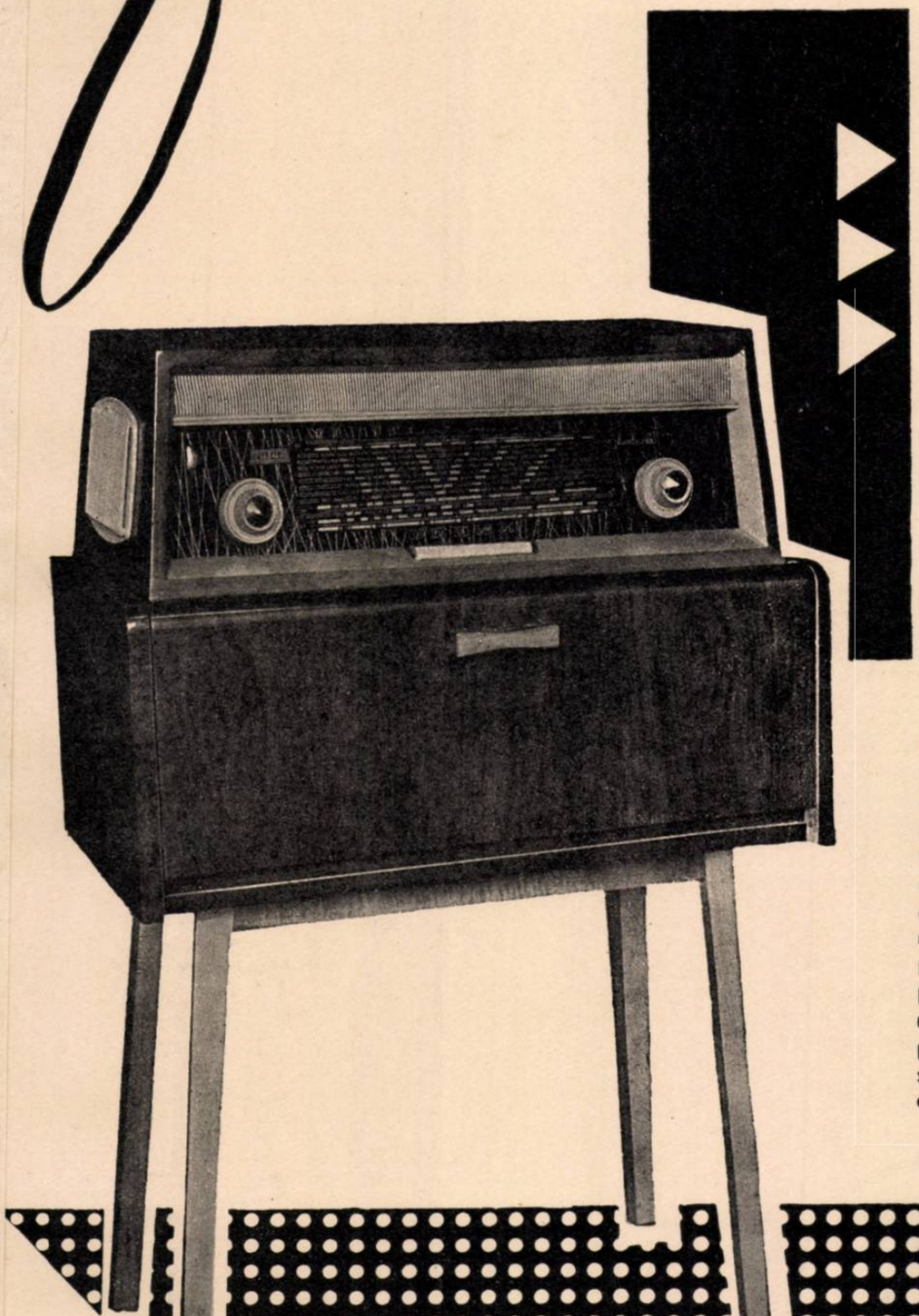

ORIGINALITATE

ELEGANŢĂ

EXCEPŢIONALE PERFORMANŢE ELECTRICE ŞI ACUSTICE

Radioreceptorul „Fantezia cu picup", ultima realizare a uzinelor „Electronica", este construit pentru 3 game de unde şi are 3 + 2 tuburi electronice; prevăzut cu indicator optic de acord şi reglaj de ton, echipat cu 2 difuzoare de 2,5 VA, noul radioreceptor este înzestrat în plus cu un picup cu 3 viteze, avînd doză cu cristal piezoelectric şi oprire automată. Noul radioreceptor „Fantezia cu picup" este prezentat într-o casetă cu linii moderne şi armonios îmbinate, ce creează o ambianţă plăcută oricărui interior.

Electronica

ÎNTREPRINDERE INDUSTRIALĂ DE STAT PENTRU PIESE, APARATE DE RADIO ŞI ELECTRONICĂ INDUSTRIALĂ
BUCUREŞTI, STRADA BAICULUI Nr. 82, RAIONUL 1 MAI
TELEFON 12.19.40 — 12.19.46 — 12.19.49

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BUCUREȘTI, RAION 30 DECEMBRIE, STRADA EPISCOPIEI Nr. 9
TELEFON: REDACȚIA — 13.98.80. ADMINISTRAȚIA — 16.49.14

Lei 15

I. P. 4. București